

Coriolanus, by William Shakespeare

The Project Gutenberg eBook of Coriolanus, by William Shakespeare This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: Coriolanus

Author: William Shakespeare

Translator: Paavo Cajander

Release Date: December 26, 2006 [EBook #20188]

Language: Finnish

Character set encoding: ISO-8859-1

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK CORIOLANUS ***

Produced by Tapio Riikonen

CORIOLANUS

Kirj.

William Shakespeare

Paavo Cajanderin suomennos ilmestyi v. 1887.

Näytelmän henkilöt:

CAJUS MARCIUS, myöhemmin Cajus Marcius Coriolanus, roomalainen ylimys. TITUS LARTIUS, I päälliköitä sodassa volskilaisia vastaan. COMINIUS, I MENENIUS AGRIPPA, Coriolanon ystävä. SICINIUS VELUTUS, I kansantribuuneja. JUNIUS BRUTUS, I Nuori MARCIUS, Coriolanon poika. Roomalainen airut. TULLUS AUFIDIUS. volskilaisten sotapäällikkö. Aufidion alapäällikkö. Aufidion salaliittolaisia. Antiumin kansalainen. Kaksi volskilaista vahtimestä. VOLUMNIA, Coriolanon äiti. VIRGILIA, Coriolanon puoliso. VALERIA, Virgilian ystävä. Virgilian kamarirouva.

Roomalaisia ja volskilaisia senaattoreja, patriiseja, aediileja. liktoreita, sotamiehiä, kansalaisia, sanansaattajia, Aufidion palvelijoita ja muita seuralaisia.

Tapahtuu osaksi Roomassa, osaksi volskilaisten ja antiaattein alueilla.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Katu Roomassa.

(Joukko kapinoivin kansalaisia tulee sisään, sauvoilla, kangilla ja muilla aseilla varustettuina.)

1 KANSALAINEN. Kuulkaa mitä sanon, ennenkuin eteenpäin mennään.

KAIKKI. Puhukaa, puhukaa!

1 KANSALAINEN. Oletteko kaikki päättäneet ennemmin kuolla kuin nälkään nääntyä.

KAIKKI. Olemme, olemme.

1 KANSALAINEN. Ensinnäkin, niinkuin tiedätte, on Cajus Marcius kansan päävihollinen.

KAIKKI. Tiedämme, tiedämme.

1 KANSALAINEN. Tappakaamme hänet, niin saamme itse määrätä viljan hinnan. Onko se päätös?

KAIKKI. On kuin onkin. Sen teemme. Pois matkaan.

2 KANSALAINEN. Vielä sananen, hyvät kansalaiset!

1 KANSALAINEN. Huonojahan kansalaisia me olemme, mutta patriisit muka hyviä. Meille voisi pelastukseksi olla se, minkä isoiset ylellisyyteensä tuhlaavat. Jos he vaan tähteensä meille antaisivat, niiden vielä kelvatessa, niin saataisimme pitää heidän apuansa ihmismäisenä. Mutta me olemme heille, heidän mielestään, liian kalleita; kiduttava kälpeytemme, kurjuutemme näky on ikäänkuin erityisluettelo, jossa näkevät oman ylellisyytensä. Meidän kärsimyksemme on heille voitoksi. -- Kostakaamme seipäillämme, ennenkuin he meidät seivästävät, sillä jumalat sen tietäkoot, että tässä puhun enemmän leivän nälästä kuin koston janosta.

2 KANSALAINEN. Cajus Marciotako etenkin kostonne tarkoittaa?

KAIKKI. Häntä etupäässä; hän kohtelee rahvasta kuin ilmeinen koira.

2 KANSALAINEN. Ettekö muista, mitä hyvää hän on isänmaallensa tehnyt?

1 KANSALAINEN. Kyllä, ja olisimme valmiit hänelle siitä kiitostakin antamaan, jos ei hän itse hankkisi itselleen korvausta ylpeydellään.

2 KANSALAINEN. No, mutta älkää noin herjaten puhuko.

1 KANSALAINEN. Minä sanon teille, että mitä hän on erinomaista tehnyt, sen hän on siinä mielessä tehnyt. Herkkätuntoiset ihmiset sanokoot sen tapahtuneen isänmaan hyväksi, mutta sen hän on tehnyt vaan äitinsä mieliksi ja osaksi tyydyttääkseen ylpeyttänsä; sillä hän on ihan yhtä ylpeä kuin urhoollinenkin.

2 KANSALAINEN. Te panette viaksi hänelle mitä hän ei voi luonteessaan muuttaa. Ettehän ainakaan sanone häntä ahneeksi.

1 KANSALAINEN. Vaikka sitä en sanoisikaan, en kuitenkaan ole syytöksien puutteessa; hänessä on vikoja niin runsaasti, että väsyvät niitä luettellessaan. (Ilohuutoja ulkoa.) Mitä ilohuutoja siellä? Toinen puoli kaupunkia on liikkeellä. Miksi tässä jaarittelemme? Pois Capitoliin!

KAIKKI. Tulkaa, tulkaa!

1 KANSALAINEN. Vait! Ken tuossa tulee?

(Menenius Agrippa tulee.)

2 KANSALAINEN. Menenius Agrippa, se kunnan mies, joka aina on kansaa rakastanut.

1 KANSALAINEN. Hän se on jotenkin kelpo mies; kunhan vaan kaikki muut olisivat samanlaisia.

MENENIUS. Mik' ompi, kansalaiset? Minne matka. Kädessä seipäät, kanget? Mikä nyt on?

1 KANSALAINEN. Asiamme ei ole senaatille tuntematon, he ovat jo kahden viikon ajan kuulleet hoettavan mitä aiomme tehdä ja minkä nyt tahdomme heille työssä näyttää. Sanotaan köyhillä armon-anojilla olevan vahvat keuhkot, mutta nyt saavat tuta, että meillä on vahvat kouratkin.

MENENIUS. Mut, hyvät ystävät ja naapurukset, Näin hukka teidät perii.

1 KANSALAINEN. Mahdotonta; Hukassa tässä ilmankin jo ollaan.

MENENIUS. Mut, ystäväni, tietkääs, patriiseilla On hellin huoli teistä. Tänä puutteen Ja hädän aikana te yhtä hyvin Taivasta sauvoillanne piestä voitte Kuin Rooman valtaa, joka tietään kulkee. Tuhannet suitsivitjat katkaisten, Vahvempirenkaiset, kuin millä häntä Sitoa voitte te. Tää kallis aik' on Jumalten työt', ei patriisein. Täss' auttaa Vain polven notkistus, ei käsivarret. Ah! kurjuutenne ajaa teitä sinne, Miss' isompi on kurjuus tarjona. Ja vallanpitäjiä soimaatten te, Joill' isällinen teist' on huoli, vaikka Kirootte heitä niinkuin vihamiestä.

1 KANSALAINEN. Huoliko meistä? -- Vieläkö mitä! -- He eivät milloinkaan ole meistä huolineet. Antaneet meidän nälkään näntyä, ja omat aittansa viljaa täyteen ahtaneet; säätäneet kiellon koron kiskomiselle, auttaakseen koronkiskureita; päivittäin peruuttaneet terveellisiä lakeja, rikkaita vastaan säädettyjä, ja päivittäin keksineet yhä ankarampia asetuksia, kahlehtiakseen ja sortaakseen köyhää, jos ei sota meitä niele, niin he meidät nielevät, ja siinä se on heidän rakkautensa meitä kohtaan.

MENENIUS. Nyt teidän myöntää täytyy, että joko Olette merkillisen ilkeät Tai tyhmäpäiset pöllöt. Sievän sadun Nyt kerron teille; tunnette sen ehkä, Mut koska tarkoitukseeni se sopii, Niin ehkä juttelen sen vielä kerran.

1 KANSALAINEN. Antakaa kuulla; vaan älkää luulkokaan, että voitte herjamme suittaa tuolla tarinallanne. Antakaa kuulla, olkaa niin hyvä!

MENENIUS. Kerranpa kaikki ruumiin-osat nousit Kapinaan vatsaa vastaan, tehden kanteen, Ett' tämä yksin keskiruumiin valtas. Kuin kuilu laiskana ja toimetonna, Ja, toisten haltuun jättäin työt ja vaivat. Vaan ruuan ahmi; muut kun sitä vastoin Näit, kuulit, kävit, aattelit ja tunsit. Jakaen keskenään kaikk' askareet, Joist' oli koko ruumihille ilo Ja yhteishyöty. Siihen vatsa vastas, --

1 KANSALAINEN. No niin, mitä vatsa siihen vastasi?

MENENIUS. Sen heti sanon. -- Naurun tapaisella -- Ei keuhkoista se tullut, mut näin ihan -- (Voin antaa vatsan yhtähyvin nauraa Kuin puhua,) se ilkkui vastas noille Kapinannostajille nurkujille, Jotk' eivät sille mitään sois, juur' niinkuin Te senaattia morkkaatten, siit' ett'ei Se ole teidänmoinen.

1 KANSALAINEN. Vatsan vastaus? Pää kuninkaamme, vartijamme silmä. Sydän neuvojamme, käsi soturimme, Hepomme sääri, kieli räikkämme. Ja muutkin tämän pajastomme tuet Ja pienet pönkät, nuo jos --

MENENIUS. Mitä, mitä? -- No tuolla vasta suu on! -- Mitä, mitä?

1 KANSALAINEN. Tuon ahman vatsan sorron alle joutuis, Tuon ruumiin likaviemärin, --

MENENIUS. No entä?

1 KANSALAINEN. Sanotut jäsenet jos kanteen nostais. Mitäpä vatsa vastais?

MENENIUS. Sen mä sanon; Vaan vähän malttia (ei paljon teillä Sit' ole juur'), niin kerron vatsan vastuun.

1 KANSALAINEN. No tuota kestää!

MENENIUS. Ystäväni, huomaa: Tuo kunnan vatsa oli miettiväinen, Ei kärkeä niinkuin syyttäjä, ja vastas: »Mun helmaystäväni, tosin kyllä Ma ensin nautin kaiken ravinnon, Jost' elantonne saatte te; ja syystä, Kosk' olen, nähkääs, koko ruumiin aitta Ja varahuone; minä, muistakaahan, Verenne virtaa myöten lähetän sen Sydämmen hoviin, aivon istuimelle; Ja ruumiin solien ja soppein kautta Väkevin hermo saa ja pienin suoni Minulta luonnolliset tarpehensa, Joist' elää se. Ja vaikka ette kaikki, Mun ystävään,» -- näin, nähkääs, puhuu vatsa, --

1 KANSALAINEN. No niin, ja sitten?

MENENIUS. »Vaikka ette kaikki Voi nähdä, mitä kullenkin ma annan, Niin saatan toteen näyttää, miten multa Te saatte mehun kaikesta, mut mulle Jätätte perkeet vaan.» Mit' arvelette?

1 KANSALAINEN. Sep' oli vastaus. Entä sovitelma?

MENENIUS. Senaatti Rooman on tuo hyvä vatsa. Ja kapinoivat raajat te; sen huolta Nyt aatelkaa ja miettikääte tarkoin, Mit' yhteis-etu vaatii, niin te näätte, Ett'ei se, mitä saatte, yhteist' ole, Vaan heistä lähtee se ja teille tulee, Eik' itsestänne suinkaan. -- Mitä sanot, Sä, tämän kokouksen isovarvas?

1 KANSALAINEN. Minäkö isovarvas? Miksikä isovarvas?

MENENIUS. Kun, vaikka halvin, matalin ja kurjin, Tät' älykästä kapinata johdat. Sa raukka, vaikka ajoon olet kehnoin, Edellä käyt, kun hyötyä sä vainut. -- Esille kanget, seipäät vaan! Nyt Rooma Rottainsa kanssa ottelee, ja myrkyn Syö heistä toinen. -- Terve, jalo Marcius!

(Cajus Marcius tulee.)

MARCIUS. Kiitos! -- Mik' on sun, sinä jäyhä roskajoukko, Jok' älyparkaas syyhyvätä kynsit, Kunnes se rohtuu?

1 KANSALAINEN. Kohtelias aina! MARCIUS. Ken kohtelias teille on, se häijyst' Imartele. Mitä tahdotte te, koirat? Ei sota hyvä, eikä rauha; toinen Peloittaa teitä, toinen röykkeiks saattaa. Ken teihin luottaa, jalopeuran sijaan Jäniksen saa, ja ketun sijaan hanhen. Olette yhtä taattavat kuin jäällä Tulihiili on tai rae päiväsessä. Rikollist' ylistämään teiss' on miestä Ja rankaisijaa parjaamaan. Ken mainett' On ansainnut, teilt' ansainnut on vihaa. Halunne on kuin sairaan ruokahalu, Sit' enin himoo se, mist' enin haittaa. Ken suosioonne luottaa, lyijy-evin Se ui ja ruovolla se tammen kaataa. Te hirtehiset! Hiis teit' uskokoon! Te mieltä joka hetki muuttelette: Nyt halpa äskeinen on suosikkinne, Ja jalo se, jot' äsken vihasitte. Mi hätänä, kun kautta kaupungin te Rääkytte reimaa senaattia vastaan, Mi jumalia likinn' ohjaa teitä Ja toisianne syömäst' estää? -- Mikä On tarkoitus?

MENENIUS. Asettaa viljan hinta. Sanovat: viljaa kaupungiss' on kyllin.

MARCIUS. Ne hirtehiset! Niin vain? Takan luona He istuvat ja Capitolin toimet He tietävänsä luulevat, ken nousee Ja kuka sortuu; puolueita luovat Ja avioita; puoltaan vahvistavat. Ja kenkäräjains' alle sortavat He vastenmielisensä. Kyllin viljaa! Jos aateli vaan hiiteen heittäis säälin Ja mun sois miekkaa käyttää, tuhansittain Noit' orjia ma löisin, luoden rökyn Niin korkean kuin keihääni on pitkä.

MENENIUS. Ei, nää jo ovat tyynni malttuneet. He, nähkääs, julmia on pelkureita, Vaikk' älyn puute heiss' on suuri. Entä Tuo toinen joukko?

MARCIUS. Hajan. Hirteen kaikki! He nälkää huusivat ja sananlaskuj' Ynisivät, sen kaltaisia kuin: »Suu särjelläkin», »nälkä kova vieras», »Ei vatsa nuollen täyty», »herrain kanssa Ei marjaan menemistä», moisin pätkin He nurkuns' ilmi toivat, ja kun pyyntö, Tuo kumma, myönnettiin, -- jok' aatelilta Masensi mielen, kalvaaks tehden vallan. Niin vimman ilosta he kiljuivat Ja lakkins' ilmaan heittivät, ikäänkuin Kuun sarviin tahtoen ne kiinnittää.

MENENIUS. No, mitä sitten heille myönnettiin?

MARCIUS. Viis kansan valitsemaa tribuunia, Sen roskaviisautt' edustamaan; -- Brutus, Sicinius, ja -- hitto heitä muisti! Hajoittaa sais nuo roistot Rooman ennen Kuin moiseen minä taipuisin; näin valtaa He yhä saavat, lisää vaatien Kapinan uhalla.

MENENIUS. Se kummallist' on.

MARCIUS. Pois, kuotukset, pois kotihinne!

(Sanansaattaja tulee kiireesti.)

SANANSAATTAJA. Miss' on Se Cajus Marcius?

MARCIUS. Tässä. Mitä tahdot?

SANANSAATTAJA. Ilmoittaa: aseissa on volskilaiset.

MARCIUS. Sep' oivaa! Näinpä suoriks päästään noista Mädistä perkeistä. -- Kas, tuossa isät!

(Cominius, Titus Lartius ja muita senaattoreja, Junius Brutus ja Sicinius Velutus tulevat.)

1 SENAATTORI. Mit' äsken, Marcius, kerroitte, on totta: Aseiss' on volskilaiset.

MARCIUS. Kuuman teille Aufidius, heidän johtajansa, antaa. En kadehdi ma hänen suuruuttaan, Mut jos en ois mik' olen, tahtoisin ma Hänenä olla.

COMINIUS. Yhdess' ottelitte.

MARCIUS. Jos sotis mailma, puoli puolta vastaan, Ja hän mun puoltan' oisi, luopuisin ma. Otellakseni hänen kanssaan. Hauska Usuttaa leijonaa!

1 SENAATTORI. Te, jalo Marcius, Cominiota seuraatten kai sotaan?

COMINIUS. Sen taannoin lupasitte.

MARCIUS. Sen ma tein. Ja siinä pysyn. -- Saatpa nähdä, Lartius, Kuink' isken vielä kerran Tullust' otsaan. Kuin? Rampako? Ja jäätkö pois?

LARTIUS. En, Marcius; Ma toiseen sauvaan nojaan, toisell' isken; Ma myötä tulen.

MARCIUS. Aito-aateluutta!

1 SENAATTORI. Nyt Capitoliin tulkaa, siellä parhaat Odottaa ystävät.

LARTIUS (Marciolle). Te etupäässä; Cominius sitten; jäljessä me muut; Syyst' etusija teill' on.

COMINIUS. Jalo Marcius!

1 SENAATTORI (kansalaisille). Pois, kotiin!

MARCIUS. Mukaan tulkoot: volskilaisill' On paljon viljaa; aittain kaivajiksi Mukahan rotat! -- Kunnan mässääjät, Nyt hehkeimmäll' on uljuutenne; tulkaa!

(Senaattorit, Cominius, Marcius, Titus Lartius ja Menenius poistuvat. Kansa hiipii pois.)

SICINIUS. Niin pöyhkää onko toista kuin tuo Marcius?

BRUTUS. Ei mokomaa.

SICINIUS. Kun kansantribuuneiksi Valittiin meidät, --

BRUTUS. Näitkö sitä suuta Ja silmäystä?

SICINIUS. Niin ja ivaa sitten.

BRUTUS. Vihoissaan jumaliakin hän pilkkaa.

SICINIUS. Ja ilkkuu kuuta kainoa.

BRUTUS. Tää sota hänet nielkoon! Miehuudestaan Hän liiaks ylpeilee.

SICINIUS. Sellainen luonne. Kun onni sitä kuihkoo, päivän kalvett' Ivaten tallaa. Mutta ihme, että Hän röyhkeydessään palvelemaan taipuu Cominiota.

BRUTUS. Mainetta hän lempii Ja onkin jo sen suosikki; mut maine Ei säily eikä kasva muuten paitsi Likinnä ensimmäistä; kommellukset Päämiehen syyksi jäävät, vaikka tekis Hän kaikki mitä voi, ja löyhä moite Se Marcioista huutaa: »Oi, jos johto Häll' olis ollut!»

SICINIUS. Taas jos hyvin käypi, Niin kansan mieli, Marcioon kiintyneenä, Cominiolta ansion vie.

BRUTUS. Niin kyllä; Cominion maineest' on jo puolet Marcion, Vaikk' ilman hänen vaivattaan; ja hälle Cominion virheet lisää mainett' antaa, Vaikk' ilman hänen ansiottaan.

SICINIUS. Pois nyt, Ja valmistuksist' urkkikaamme tieto Ja mihin toimiin retkeänsä varten Tuo juonikko nyt ryhtyy.

BRUTUS. Lähtekäämme!

(Menevät.)

Toinen kohtaus.

Corioli. Senaatintalo.

(Tullus Aufidius ja senaattoreja tulee.)

1 SENAATTORI. Vai luulette te siis, Aufidius, ett' on Vihiä Rooma tuumistamme saanut Ja tuntee hankkeemme.

AUFIDIUS. Ken muuta luulis? Mit' ompii meillä koskaan ajateltu, Jot' olis toimeen saatu, ennen kuin Sen Rooma haistoi? Neljä päivää sitten Sain tietoja; näin sanat kuuluu -- kirje On, luulen, muassani; niin, tässä on se: (Lukee.) »Pestattun' ovat joukot; epätietoist'. Itäänkö vaiko länteen. Suur' on hätä, Ja kansa kapinoin. Cominius Ja vanha vihamiehenne, tuo Marcius (Mi vihatumpi Roomassa' on kuin teillä). Ja Lartius, uljas Rooman mies, ne kolme Yrityst' ohjaavat, niin kerrotaan, Mut minne? Luultavasti teitä vastaan. Siis, varokaa!»

1 SENAATTORI. Väkemme jalkeill' ompii, Eik' ole epäilykään, ettei Rooma Sotahan olis valmis.

AUFIDIUS. Viisast' oli Salassa pitää hankkehenne, kunnes Näkyä niiden täytyisi; mut Rooma Ne hautumasta keksi. Näin se tyhjäksi On tehnyt aikomuksemme, jok' oli: Mont' ottaa kaupunkia, ennen kuin Ties Rooma meidän jalkeill' olevankaan.

2 SENAATTORI. Nyt, jalo Aufidius, toimihinne! Väkenne luoksi rientäkää; me yksin Coriolia vartioimaan jäämme. Jos meitä saartavat he, sotajoukoll' Avuksi tulkaa. Epäilen tok', että Tuo meitä tarkoittaa.

AUFIDIUS. Ei epäilystä; Mun tieton' ovat varmat. Niin -- ja lisäksi: Jo matkall' osa heidän joukkojaan on Ja tänne päin. Hyvästi, isät, jääkää! Jos Marcion kanssa tanterella yhdyn, Niin valan tehneet olemme, ett' ennen Ei tauota, kuin meistä toinen kaatuu.

KAIKKI. Jumalat auttakoot!

AUFIDIUS. Ja teitä kaitkoot!

1 SENAATTORI. Hyvästi vaan!

2 SENAATTORI. Hyvästi!

AUFIDIUS. Hyvästi!

(Menevät.)

Kolmas kohtaus.

Rooma. Huone Marcion talossa.

(Volumnia ja Virgilia tulevat. He istuutuvat kahdelle matalalle tuolille ja alkavat neuloa.)

VOLUMNIA. Laula, hyvä lapseni, tai ainakin puhu vähän hausempaa. Jos poikani olisi minun mieheni, niin totta maar enemmän iloitsisin hänen poissa-olostaan, kun hän sillä mainetta saavuttaa, kuin hänen syleilyksistään kotona vuoteessa, olkootpa ne kuinka hellät ja rakkahat hyvänsä. Kun hän vielä oli hento lapsi ja kohtuni ainoa hedelmä, kun hän nuoruudellaan ja kauneudellaan käänsi puoleensa kaikkien silmät, kun hänen äitinsä ei olisi ainoaksi hetkeksikään luopunut häntä katselemasta, vaikkapa sitä itse kuninkaat olisivat päiväkaudet rukoilleet, jo silloin -- kun ajattelin miten sellaista olentoa kunnia kaunistaisi ja että hän, jos maine ei häntä elähyttäisi, ei olisi parempi kuvaa, joka seinässä riippuu, -- jo silloin mielelläni annoin hänen etsiä vaaroja, joissa kunnia oli tarjona. Veriseen sotaan hänet lähetin, ja sieltä hän palasi, tammiseppele päässä. Kuules lapseni, en enemmän ilosta sävähtänyt, ensi kerran kuullessani, että poikani oli miespuolta, kuin nyt ensi kerran nähdessäni, että hän on osottanut olevansa mies.

VIRGILIA. Mutta entä jos hän olisi sodassa kaatunut, mitä silloin?

VOLUMNIA. Silloin hänen mainehikas nimensä olisi poikani ollut; se olisi silloin minun perilliseni ollut. Kuule vakava tunnustukseni: jos olisi tusina lapsia mulla, kaikki yhtä rakkaita, eikä yksikään vähemmän kallis, kuin sinun ja minun hyvä Marcioni, niin mieluisemmin näkisin yhdentoista kunnialla kuolevan isänmaansa edestä, kuin yhden työttömänä hekkumassa elävän.

(Kamarirouva tulee.)

KAMARIROUVA. Valeria rouva tääll' on, hyvä rouva.

VIRGILIA. Suvaitkaa minun poistua.

VOLUMNIA. Et, sit' et saa. On niinkuin kuulisin ma miehes rummun Ja näkisin, kuin tukasta hän laahaa Aufidiota; volskilaiset säikkyy Kuin lapset karhua. Hän jalkaa polkee Ja huutaa: »Tulkaa tänne, arkalaiset, Te pelvon sikiöt, te, vaikka Roomass' Olette syntyneet!» Hän rautakintaall' Otsastaan veren pyyhkivi ja kulkee Kuin leikkuumies, jonk' ompi määrä kaataa Kaikk' elo, taikka palkattomaks jäää.

VIRGILIA. Otsastaan verenkö! Oi, Zeus, ei verta!

VOLUMNIA. Suas, houkka! Kultaisetkaan voitonmerkit Niin miest' ei kaunist. Hecuban rinta, Jot' imi Hector, ihanamp' ei ollut Hectorin otsaa, kun se kreikkalaisten Miekoille halveksien vertaan sylki. -- Valeria sa tervetulleeks sano!

(Kamarirouva menee.)

VIRGILIA. Aufidion julmuudesta taivaan vallat Varjelkoon miestän!

VOLUMNIA. Polvens alle painaa Hän Tullon pään ja niskaan häntä polkee.

(Kamarirouva palajaa Valerian ja palvelijan kanssa.)

VALERIA. Hyvää päivää, hyvät rouvat!

VOLUMNIA. Terve tultuanne!

VIRGILIA. Hupaista teitä nähdä, hyvä rouva!

VALERIA. Kuinka voitte te molemmat? Tehän nyt vasta kodikkaita olette! Mitä te neuloskelette? Kaunis kuosi, todellakin! -- Kuinka pikku poikanne voipi?

VIRGILIA. Kiitoksia kysymästänne; hyvin rouvaseni.

VALERIA. Hän mieluisemmin katselee miekkoja ja kuuntelee rumpua, kuin tarkkaa opettajaansa.

VOLUMNIA. Isänsä poika, totta tosiaan! Oikein herttainen lapsi, sen takaan. Niin, kuulkaapas, katselin häntä viime keskiviikkona puolen tuntia yhtä mittaa; hänellä on niin miehekäs ryhti. Näin hänen tavoittavan kultaperhosta, ja kun hän sen oli kiinni saanut, päästi hän sen taasen irti; ja taas takaa ajamaan, ja sitten nenällensä maahan, ja jälleen pystyyn, ja saikin sen taasen kiinni. Lankeeminenko hänet raivoon sai vai mikä, sitä en tiedä, mutta hampaitaan hän kiristeli ja rouhi perhosen, oi, ette usko, kuinka hän sen palasiksi rouhi.

VOLUMNIA. Isän tapoja.

VALERIA. Toden totta, oikein jalo lapsi.

VIRGILIA. Vallaton koko poika.

VALERIA. Kas niin, pois nyt ompelunne! Voittehan joutilaiksi ruveta täksi iltapuoleksi.

VIRGILIA. En, rouvaseni, en lähde ulos ovesta.

VALERIA. Ettekö ulos ovesta?

VOLUMNIA. Hänen täytyy kuin täytyykin.

VIRGILIA. En, oikein totta, suokaa anteeksi. En astu kynnyksestä yli, ennenkuin mieheni sodasta palajaa.

VALERIA. Hyi! Järjetöntähän noin on huoneeseensa salpautua. Tulkaa nyt hyvän tuttavän luoksi varpajaisille.

VIRGILIA. Toivon, että hän pian parantuisi, ja tahdon rukoilla hänen puolestaan, mutta tulla sinne en saata.

VOLUMNIA. Ja miksikä et, saako kysyä?

VIRGILIA. En mukavuudesta, enkä ystävyidenkään puutteesta.

VALERIA. Tahdotte matkia Penelopea; mutta sanotaan, että kaikki se lanka, minkä hän Ulysseen poissa ollessa kehräsi, vaan täytti Ithakan koilla. Tulkaa pois! Jos olisi palttinanne yhtä tunnokas kuin sormenne, niin

jättäisitte pelkästä säälistä tuon ompelunne. Tulkaa nyt vaan kanssamme!

VIRGILIA. En, hyvä rouva, suokaa anteeksi. Toden totta, en tahdo lähteä ulos.

VALERIA. Kas niin, lähtekää nyt vaan, niin kerron teille suloisia uutisia miehestänne.

VIRGILIA. Ei, niitä ei ole vielä saattanut saapua.

VALERIA. On todellakin; en tässä nyt turhia puhu: viime yönä tuli häneltä tietoja.

VIRGILIA. Tottako, rouva?

VALERIA. Toden totta; kuulin sen eräältä senaattorilta. Tämmöinen on asian laita: volskilaiset olivat lähettäneet sotajoukon liikkeelle, jota vastaan ylipäällikkö Cominius vei osan roomalaista sotavoimaa. Puolisonne ja Titus Lartius piirittivät heidän kaupunkiansa Coriolia. He eivät epäile voittavansa ja tekevänsä pikaista loppua sodasta. Kunniani kautta, tämä on totta. Ja nyt, lähtekää kanssamme!

VIRGILIA. Anteeksi, hyvä rouva; vast'edes noudatan kaikessa teidän mieltänne.

VOLUMNIA. Antakaamme hänen jäädä; tuommoisena hän vaan pilaisi ilomme.

VALERIA. Niin kyllä, samaa minäkin. -- Hyvästi siis! -- Tulkaa, rouva hyvä! -- Virgilia, kuules, viskaa nyt nurkkaan tuo juhllisuutesi ja lähde kanssamme.

VIRGILIA. En, en todellakaan saata. Toivotan teille paljon hauskuutta.

VALERIA. No, hyvästi sitte!

(Menevät,)

Neljäs kohtaus.

Coriolin edustalla.

(Liehuvin lipuin ja helisevin soitoin astuvat sisään Marcius, Titus Lartius, sotaherroja ja sotamiehiä. Sanansaattaja rientää heitä vastaan.)

MARCIUS. Tuoss' uutta kuullaan; -- vetoa, ett' ovat He otelleet!

LARTIUS. Eip' ole; orhist' orhi!

MARCIUS. No, menköön!

LARTIUS. Hyvä!

MARCIUS. Sano, onko päämies Jo vihollisen kohdannut?

SANANSAATTAJA. He toistaan Katselleet ovat, mut ei haastelleet.

LARTIUS. Heposi mun on.

MARCIUS. Takaisin sen ostan.

LARTIUS. En myy sit' enkä lahjoita, mut lainaan Sen viideksikymmeneksi vuodeks sulle. -- No, kaupunkia antaumaan vaadi!

MARCIUS. Miss' ovat joukot?

SANANSAATTAJA. Tunnin matkan päässä.

MARCIUS. Toistemme sotahuudon kuulemme siis. -- Nyt, Mars, sua pyydän, pane vauhtiin, työmme. Niin että, miekat suitsevina, täältä Kedolle avuks ystäväimme päästään! Hoi, torvet soimaan!

(Soitetaan sovinnon hierojaisille. Muutamia senaattoreja ilmestyy muurille.)

Onko Aufidius Muurien sisällä?

1 SENAATTORI. Ei, eikä yhtä. Ken teitä säikkyis vähemmän kuin hän, Ja se on vähän kyllä. Kuulkaas rummut Kokoovat nuorisomme; ennen muurit Me murramme kuin tänne salpaan jäämme. Ei lukoss' ole porttimme, ne korsill' On salvatut vaan, itsestään ne aukee. (Sotahuutoa kuuluu kaukaa.) Haa, kuulkaatten! Aufidius on se. Kuulkaas, Kuin rehkiä hän ja armeijaanne pirstaa!

MARCIUS. Oo, niiks' on tullut!

LARTIUS. Melu tuo se olkoon Nyt oppaamme. -- Hoi, tikapuita tänne!

(Volskilaiset tulevat ja marssivat näyttämön poikki.)

MARCIUS. Meit' eivät pelkää, ulos ryntäävät he. Sydänten eteen kilvet nyt, ja, sydän Lujempana kuin kilpi, taistelkaa! -- Käy päälle. Titus! Enemmän, kuin luulin, Meit' ilkkuvat he; vihast' oikein hiestyn. Eteenpäin, veikot! Volskilaiseks sanon Sen, joka väistää; miekkaa saa se maistaa.

(Sotamelua. Roomalaiset ja Volskilaiset poistuvat taistellen. Roomalaiset peräytyvät varustustensa taakse. Marcius palajaa.)

MARCIUS. Etelän rutto teidät nielkään, roistot, Te, Rooman saasta! Rohtumat ja paiseet Niin syökööt teit', ett', ennen jo kuin nähdään, Teit' inhotaan, ja, vastatuulta käyden, Levitkään virstain päästä teihin rutto! Te, hanhen sielut ihmishahmossa, Te pakenette orjaa, jonka voittaa Vois apinakin! Helvetti ja Pluto! Kaikilla teill' on haavat takapuolla; Punainen selkä, mutta pelvon horkast' On naama kalvas. Käännös! Päälle käykää! Tai, kautta taivaan tulten, volskit jätän Ja teihin isken. Päättäkää, ja menkää! Jos lujina te pysytte, niin heidät Ajamme heidän vaimojensa luoksi, Niinkuin he meidät saartovallillemme.

(Sotamelua. Volskilaiset ja roomalaiset palajavat ja ryhtyvät uudelleen taisteluun. Volskilaiset peräytyvät Corioliin ja Marcius ajaa heitä takaa portille saakka.)

Nyt auk' on portti. Miehiä nyt olkaa! Ei pakolaisille, vaan vainoojille Sen avaa onni. Seuratkaa mua, tulkaa!

(Syöksyy sisään portista, joka suljetaan hänen jälkeensä.)

1 SOTAMIES. Mik' uskaljas! En minä.

2 SOTAMIES. Enkä minä.

3 SOTAMIES. Nyt lukon takan on hän.

KAIKKI. Selkäns' saa hän.

(Titus Lartius tulee.)

LARTIUS. Miss' ompi Marcius?

KAIKKI. Surman suussa varmaan.

2 SOTAMIES. Pakoojia hän kantapäillä seurasi Portista sisään; kiirein suljettiin se; Siellä yksinään hän koko kaupunkia Nyt vastaa.

LARTIUS. Jalo veikko! Tunteellisna Hän tunnotonta miekkaans' uljaamp' on; Hän seisoo, se kun taipuu. Mennyt mies! Rubiini täysi ja sun painoisesti Ei kalliimp' olis kalleus. Sotur' olit Sa Caton henkeä, et hurjan julma Vain iskeissä, ei, jyrisevä äänes Ja katsees tulinen sun vihamiehes Niin vapisemaan sai, kuin koko mailma Värissyt olis kuumeissaan.

(Marcius palajaa verissään ja viholliset ajavat häntä takaa.)

1 SOTAMIES. Kah!

LARTIUS. Marcius! Pelastus hänelle taikka surma meille!

(Taistelevat, ja kaikki ryntäävät kaupunkiin.)

Viides kohtaus.

Katu Coriolissa.

(Muutamia roomalaisia tulee saalistaan kantaen.)

1 ROOMALAINEN. Tän minä Roomaan vien.

2 ROOMALAINEN. Ja tämän minä.

3 ROOMALAINEN. No hiis, kun luulin tuota hopeaksi.

(Tappelun hälinätä kuuluu yhä kaukaa. Marcius ja Titus Lartius tulevat, torventoitottaja jäljessä.)

MARCIUS. Nuo hylt, kurjan äyrikulun vuoksi Tuhlaavat aikaa! Patjat, lyijykauhat, Ja romut, rääsy, joita pyövelikään Ei hirtetyltä riisuis, kaikki vievät Nuo heittiöt, ja kesken tappelua. -- Periköön heidät hiis! -- Haa, päällikkömme Sotahuuto kuuluu! -- Joutuun sinne! Siellä Vereni vihamies, tuo Tullus, murhaa Nyt roomalaistamme. Uljas Titus, Kaupungin turvaks riittävä ota joukko; Kaikk' uskaljaat Cominiolle avuks Mun kanssan' tulkoot.

LARTIUS. Verissäshän olet! Sa liiaks olit kiivas, ryhtyäkses Taas uuteen taisteluun.

MARCIUS. Mua älä kiitä; Työst olen tuskin lämminnyt. Hyvästi! Ei haitaks verenvuoto tää, vaan lääkkeeks, Näin Aufidiota otteluun ma vaadin.

LARTIUS. Oi, onnen sulo jumalatar sinuun Ihastukoon ja vastustajas miekat Tenhotkoon hurmallansa! Sankar' uljas, Menestys huovis olkoon!

MARCIUS. Yhtä paljon kuin suosituimpiaan, sua suosikoon se! Hyvästi vaan!

LARTIUS. Sa, kunniakas Marcius! (Marcius menet.) Käy, torvees soita turulla, ja kutsu Kaupungin kaikki virkakunnat kokoon Tajuamahan tahtoamme. Matkaan!

(Menee.)

Kuudes kohtaus.

Cominion leirin läheisyydessä.

(Cominius sotajoukkoineen peräytymässä.)

COMINIUS. Hengäiskää, ystävät! Kun roomalaiset Nyt oteltiin: ei tyhmää vastustusta, Eik' arkamaista pakoa. Koht' alkaa Uus leikki taas, sen takaan. Taistelussa Ajoittain tuuli ystävämme häikän Toi korvihini. -- Rooman jumalat, Nyt voitto heille suokaa sekä meille, Ett', otsat kirkkahina, yhtyis joukot Ja kiitos-uhrin teille tois! (Sanansaattaja tulee.) Mit' uutta?

SANANSAATTAJA. Coriolista hyökkäys Marcion Ja Lartion päälle tehtiin; meidän väen Varustuksiinsa väistyvän kun näin, Niin tänne riensin.

COMINIUS. Tottakin jos puhut, Et hyvää puhu. Kauanko on siitä?

SANANSAATTAJA. On päälle tunnin.

COMINIUS. Peninkulmaa tuskin On täältä sinne; äsken rummun kuulin. Sa tarvitsetko tunnin peninkulmaan? Sa tulet myöhään.

SANANSAATTAJA. Volskilaisten lukit Mua vainos; pari, kolme peninkulmaa Mun täytyi väärää tehdä; muuten oisin Jo aikaa ollut täällä.

(Marcius tulee.)

COMINIUS. Kuka tuo on? Hän on kuin nyljetty! Oi, taivaan vallat! On Marcion leima hällä, moisna olen Ennenkin hänet nähnyt.

MARCIUS. Myöhästyinkö?

COMINIUS. Ei paimen pauanteesta luikun ääntä Niin erota kuin minä Marcion äänen Erotan halvemmista.

MARCIUS. Myöhästyinkö?

COMINIUS. Sen teit, jos ei sua muiden veri punaa. Vaan omasi.

MARCIUS. Oi, annas kun sua halaan Niin tuliseen kuin ennen ylkämiesnä, Niin riemullisna kuin hääiltana, Vahaisten vuodettani valaistessa.

COMINIUS. Urosten uros! Kuinka Lartius voipi?

MARCIUS. Kun mies, mi tuomarina tuomitseeppi Maanpakoon yhden, toisen kuolemaan, Vapauttaa tuon, tuot' uhkaa, tuota sääli Coriolin kuin luihun susikoiran Hän pitää kahleissa, joit' ehdon tahdon Hän höllittää.

COMINIUS. Miss' orja, joka sanoi Varustuksiinne teidän paenneen? Miss' on hän? Tuo hän tänne!

MARCIUS. Älä huoli! Hän puhui totta. Meidän ylimykset, Tuo rahvas -- (hiis! tribuunejako heille!) -- Niin kissaa hiir' ei säiky, kuin nuo kurjat Pahempiansa pakenivat.

COMINIUS. Mutta Mitenkä voiton saitte?

MARCIUS. Onko aikaa Nyt kertomisiin? Sit' en luule. Missä On vihollinen? Onko voitto teillä? Jos ei, miks ette riennä sitä saamaan?

COMINIUS. Tulimme tappelussa tappiolle Ja peräydyimme hyvässä aikehessa.

MARCIUS. Mik' asema on heillä? Millä siivell' On ydinväki?

COMINIUS. Eturivissä, arvaan, On antiaatit, heidän valionsa; Aufidius, heidän toiveidensa ylpeys, Heit' ohjaa.

MARCIUS. Kautta kaikkein taistelujen, Joiss' yhdessä oteltihin, kautta veren, Yhdessä vuodatetun, valain kautta, Joill' ikiveljyys solmittiin, ma pyydän Ett' Aufidion ja antiaattein kanssa Tapella saan ma; älkää viivytelköt! Ylötyin keihäin vaan ja miekoin ilma Nyt täyttäkää, mut joutuun!

COMINIUS. Paras oisi Nyt sulle voitehet ja lämmin kylpy; Mut vaateitas en koskaan tohdi kieltää. Valitse urhotyöhös parhaat miehet!

MARCIUS. No, halukkaimmat siis. -- Teissä onko ketään (Epäillä sitä olis synti), jolle On mieleen ruse tää, mi mua punaa; Ken itseänsä varoo vähemmän Kuin halpaa mainetta; ken uljaan kuolon Paremmaks kurjaa elämätä katsoo, Ja kelle kalliimp' isänmaa kuin henki, Hän, yksin, tai jos muit' on samaa mieltä, Heiluttakohon myöntymyksen merkiks Nyt miekkaansa ja Marcion kanssa tulkoon. --

(Kaikki huomaavat ja häilyttävät miekkojansa, nostavat Marcion käsivarsilleen ja viskelevät lakkejansa ilmaan.)

Mua yksin! Miekaksiko minut teette? Jos vilpitönt' on tää, ken teistä ei neljää Vastaisi volskilaista? Yhtä lujan, Kuin Tullon kilpi, häntä vastaan nostais Jokainen teistä. Kiitän teitä kaikin, Mut parhaat mun teistä erotella täytyy; Muut toisessa ottelussa työtään tehköt, Kun tarve käskää. Etehenpäin, mars! Ja neljä teistä parhaat miehet mulle Nyt heti valitkoon.

COMINIUS. Eteenpäin pojat! Ja kuntonne nyt näyttäkää, niin tasan Panemme voitot kaikki.

(Menevät.)

Seitsemäs kohtaus.

Coriolin porteissa.

(Titus Lartius, joka on jättänyt varusväkeä Corioliin, menee rumpujen ja torvien soudessa Marciota ja Cominiota vastaan. Häntä seuraa päällysmies, sotamiehiä ja tien-opas.)

LARTIUS. Porteille vahdit! Tehkää tehtävänne, Niin kuin ma käskin. Pyydettäissä meille Nuo centuriot tuokaa; jäännöksistä On hetken apu. Tappioon jos jäämme, On kaupunkikin mennyt.

PÄÄLLYSMIES. Huolet' olkaa!

LARTIUS. Siis, portit jälkeemme nyt sulkekaa! -- Mies, näytä tietä roomalaisten leiriin!

(Menevät.)

Kahdeksas kohtaus.

Tappelutanner roomalaisten ja volskilaisten leirien keskivälillä.

(Sotahuutoja. Marcius ja Aufidius tulevat.)

MARCIUS. Sun kanssa vaan ma taistelen; sua vihaan Ma enemmän kuin valhetta.

AUFIDIUS. Ja minä Sua samoin; kyyt' en Afrikan niin kammo. Kuin mainettasi vihaan. Pidä paikkas!

MARCIUS. Ken väistää, toisen orjana se kuolkoon, Ja jumalat sen kirotkoot!

AUFIDIUS. Jos karkaan, Mua niinkuin jänist' aja, Marcius!

MARCIUS. Tullus, Kaks tiimaa sitten Corioliss' yksin Ma telmin mielin määrin; mun ei vertan' Tää, joka näin mun verhoon: koston kaikki Siis voimas jännitä!

AUFIDIUS. Vaikk' itse Hector Sa olisit, tuon pöyhkän heimos kerska, Et pakoon multa pääsis! (Taistelevat, ja muutamia volskilaisia tulee Aufidiolle avuksi.) Avuliasta, Mut urhokasta ei. -- Mua häpäisette Te tuolla kirotulla avullanne.

(Poistuvat taistellen, ja Marcius ajaa heitä edellensä.)

Yhdeksäs kohtaus.

Roomalaisten leiri.

(Sotahuutoja. Soitetaan paluumatkalle. Torventoituksia. Toiselta puolelta tulee Cominius roomalaisinensa; toiselta Marcius, käsi kääreessä, ja hänen kanssaan toisia roomalaisia.)

COMINIUS. Tänpäiväiset jos työsi kerron, niit' et Omikses uskois. Vaan kun ilmi tuon ne, Senaattorit hymyivät kyneleissä, Patriisit olkapäitään nostelevat, Mut vihdoon ihastuvat, vaimot säikkyin Ja sulotuskiss' enempätä kuulla Vain halaavat, tribuunit tyhmät sekä Likainen rahvas, joita mainees vaivaa, Sanovat vasten mieltään: »Kiitos taivaan, Ku Roomalle soi moisen sotamiehen!» -- Ja tää se vaan on juhlan jälkiruokaa, Jo ennalt' olit kylläinen.

(Titus Lartius tulee sotajoukkoineen vainoretkeltä.)

LARTIUS. Cominius, Tuoss' sotaorhi, ja me vaan sen valjaat; Jos oisit nähnyt --

MARCIUS. Vaiti! Äitinikin, Joll' oikeus ylistää on omaa vertaan, Mua loukkais kehullaan. Ma saman tein Kuin tekin, se on: minkä voin, ja samoin Kuin tekin, rakkaudesta isänmaahan. Ken parhaan halunsa on täyttänyt. On saman verran tehnyt.

COMINIUS. Ansiotas Et noin saa peittää. Omaisuutens' arvo Tuleepi Rooman tietää. Petos oisi, Pahempi varkautta ja kavaluutta, Salata työs, ja vaiti miehest' olla, Jok' ylistyksen kukkuloille yltää Ja nöyrä vaan on. Siis nyt -- näytteeks siitä, Mit' olet, enkä töittees palkinnoksi -- Puhua suo mun, sotajoukon kuullen.

MARCIUS. Mull' ompi haavoja, jotk' äilehtivät. Kun niitä mainitaan.

COMINIUS. Jos sit' ei tehdä, Niin kiittämättömyydest' ärtyvät ne Ja voivat surmaks olla. Hevosista -- Joit' otettiin hyviä ja paljon, -- Ja kenttien ja kaupunkien aarteist' On kymmenekset sun, ne valikoida Saat ennen saaliin jakoa sa itse.

MARCIUS. Ma kiitän; mutta tuntoni ei salli Mun ottaa lahjaa miekan palkinnoksi; Pois kiellän sen ja enemppää en pyydä Kuin työni näkijätäkään.

(Kestävää toivotusta. Kaikki huutavat: »Marcius! Marcius!» ja viskelevät lakkejansa ja keihäitänsä ilmaan. Cominius ja Lartius seisovat avopäin.)

Soitto tuo. Näin häväistynä, vaietkohon ijäks! Jos rumpu kentäll' imartaa ja torvi, Niin sula mainitus ja valhe nielkөөn Hovit ja kaupungit! Jos teräs nuortuu Kuin loisen silkki, silloin silkinuttu On paras sotisopa! Vait, ma sanon! Siks ett'en nenästäni verta pessyt Tai kurjan raukan voitin, jonka teistä On, huutoon joutumatta, moni tehnyt. Nyt riemuhuudoill' ylenmääräisillä Mua tervehditte, Kun tahtoisin ma höystää halvan työni Valeiden maustamilla kiitoksilla.

COMINIUS. Tuo liikaa kainoutt' ompi. Julmemp' olet Maineesi, kuin kiitollinen meille, Parastas aikoville. Vaan suo anteeksi Jos itsees hurjistut, niin käsiis silloin, Kuin sen, jok' itsens' aikoo vioittaa, Sidomme raudat; sitten haastaa saamme. -- Siis, tulkoon maailmalle, niinkuin meille. Nyt tiedoks, että tämän sodan seppel' On Cajus Marcion oma; merkiks siitä Ratsuni saa hän, tutun kautta leirin, Valjaineen kaikkineen. Täst' alkain hällä -- Ilohuudoillaan sen sotajoukko myöntää -- Nimenä, töistään Coriolin luona, On Cajus Marcius Coriolanus. -- Se arvonimes kunnialla kann!

KAIKKI. Cajus Marcius Coriolanus!

(Toivotusta. Torvet ja rummut soivat.)

CORIOLANUS. Ma pestä tahdon kasvoni; Kun puhdas olen, näette punastunko Vai enkö. Kiitoksia kuitenkin! -- Ma otan ratsunne, ja voimain takaa Alati koitan tulla ansainneeksi Tuon liikanimen arvokkaan.

COMINIUS. Nyt teltaan; Sielt', ennen maatapanoamme, Roomaan Voittomme ilmoitamme. -- Sinä, Lartius, Palaja Corioliin; Roomaan laita Sen parhaat miehet neuvottelemaan, Mik' etuisint' ois kummallinkin.

LARTIUS. Kyllä.

CORIOLANUS. Jumalat ilkkua mua alkaa. Minun, Jok' äsken ruhtinaiset lahjat kielsin, Päämieheltän' on kerjätä nyt pakko.

COMINIUS. Kaikk' ompi teidän. Sanokaa, mit' on se?

CORIOLANUS. Coriolissa köyhän miehen luona Majailin kerran; kohtelun sain hyvän. Hän mulle huusi, vangiks kun hän tehtiin; Mut edessän' Aufidion silloin näin, Ja raivo säälin voitti. Vapautt' anon Isäntä-raukalleni.

COMINIUS. Jalo pyyntö! Hän on kuin tuuli vapaa, vaikka poikan' Ois surmannut hän. -- Päästä hänet, Titus!

LARTIUS. Mut nimi?

CORIOLANUS. Unhottanut, kautta Zeun! -- Väsynyt olen; muistinikin uupuu. -- Tääll' onko viiniä?

COMINIUS. Pois telttahamme! Sun kasvoissasi kuivunut on veri; On aika pitää siitä huolta. Tule!

(Menevät.)

Kymmenes kohtaus.

Volskilaisien leiri.

(Torventoitotusta. Tullus Aufidius tulee verissään, pari, kolme soturia hänen seurassaan.)

AUFIDIUS. Corioli on valloitettu!

1 SOTAMIES. Takaisin hyvill' ehdoilla sen saamme.

AUFIDIUS. Ehdoilla! -- Oi, jos oisin roomalainen! En volskilaisna olla voi, mik' olen. -- Ehdoilla! Mitä ehtoja on sillä, Jok' antaunut on toisen armoihin? Viis kertaa ottelin ma kanssas, Marcius, Viis kertaa voitit mun, ja voitat vielä, Vaikk' yhtyisimme joka ruokahetki. -- Kautt' elementtien! Jos vielä kerran Ma häneen yhdyn, parta vasten partaa, Niin hän on mun, tai minä hänen. Kiihkon' Ei ole enää vilpiton kuin ennen: Jos hänt' en ruhjo tasatappelussa Ja miekka vasten miekkaa, silloin kiukku Tai juoni, mikä sattuu, hänet kaataa.

1 SOTAMIES. Hän itse perkele on.

AUFIDIUS. Uljahampi, Vaikk' ei niin kavala. Mun koko voiman' On myrkytetty; lamannut hän on sen Ja tahrannut, ett' itseään se kaikoo. Ei uni, pyhyys, sairaus, turvattomuus. Ei Capitolit, eikä pyhät paikat, Ei uhrit, eikä pappein rukoukset, Nuo raivon hillitsijät, poistaa saata Mädillä, kuluneilla etuuksillaan Vihaani Marciota kohtahan. Jos hänet tapaan, kotonakin vaikka Ja veljenikin turvista, niin rikon Ma majaystävyiden lait ja pesen Käteni julmat hänen sydämessään. -- Käy kaupunkiin, ja kysy, kuink' on laita, Ja ken on panttivanngiks Roomaan viety.

1 SOTAMIES. Mukaanko ette käy?

AUFIDIUS. Mua varrotaan Sypressilehdon luona (etelähän Se myllyist' on); tuo sinne tieto, kuinka On maailmassa laita, että osaan Sen mukaan tieni suunnata.

1 SOTAMIES. Sen teen.

(Menevät.)

TOINEN NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Rooma. Julkinen paikka.

(Menenius, Sicinius ja Brutus tulevat.)

MENENIUS. Auguri sanoi minulle, että tänä iltana saamme kuulla uutisia.

BRUTUS. Hyviäkö, vai pahoja?

MENENIUS. Ei ainakaan kansan toivon mukaisia, sillä se ei rakasta Marciota.

SICINIUS. Luonto pedotkin opettaa ystävänsä tuntemaan.

MENENIUS. Sano siis, ketä susi rakastaa?

SICINIUS. Lammasta.

MENENIUS. Niin kyllä, syödäksensä sen: niinkuin nuo nälkäiset plebejitkin tekisivät tuon jalon Marcion.

BRUTUS. Niin, kyllä hän on lammas, hän, vaikka ynisee kuin karhu!

MENENIUS. Niin kyllä hän on karhu, hän, vaikka elää niinkuin lammas. Te olette ikämiehiä kumpikin, vastatkaatte kysymykseeni.

MOLEMMAT TRIBUUNIT. Kyllä; puhukaa.

MENENIUS. Mikä pahe Marciolta puuttuu, jota ei teissä kummassakin ole ylenmäärin?

BRUTUS. Häneltä ei puutu ainoakaan pahe, hänessä on niitä kosolta kaikkia.

SICINIUS. Erittäinkin ylpeyttä.

BRUTUS. Ja kerskaavaisuudessa hän voittaa kaikki muut.

MENENIUS. Sepä kummallista. Tiedättekö itse, miten teitä kumpaakin kaupungissa, nimittäin meissä, säätyläisissä, arvostellaan? Tiedättekö sitä?

MOLEMMAT TRIBUUNIT. Mitenkä siis meitä arvostellaan?

MENENIUS. No, koska nyt ylpeyden mainitsitte, ettehän minuun suutu?

MOLEMMAT TRIBUUNIT. Asiaan, asiaan!

MENENIUS. No, se ei ole mikään suuri asia; sillä mitä pieninkin tilapää-varkaus olisi omiansa sieppaamaan teiltä koko joukon malttamusta. Päästäkää luontonne valloilleen, ja suuttukaa mielinmäärin, vallankin jos se on mieleen teille. Syytätte Marciota ylpeydestä, niinkö?

BRUTUS. Me yksin emme sitä tee.

MENENIUS. Sen hyvin tiedän; yksin te voitte sängen vähän tehdä. Teillä on apureita monenmoisia, muuten näyttäisivät toimenne ihmeellisen yksinkertaisilta; kykyne on liian alaikäinen, saadakseen yksin suurta aikaan. Mainitsitte ylpeyden. Oi, jos voisitte nähdä oman niskanne nikamiin ja luoda pienen katseen omaan rakkaaseen itsehenne! Oi, jos sen voisitte!

BRUTUS. No, mitä sitten?

MENENIUS. Silloin näkisitte kaksi niin kelvotonta, ylpeätä, väkivaltaista, itsepäistä virkamiestä (toisin sanoin: narria), ettei Roomassa mokomia.

SICINIUS. Tekin, Menenius, olette vallan hyvin tunnettu.

MENENIUS. Niin kyllä, iloiseksi patriisiksi, joka mielelläni juon pikarillisen tuimaa viiniä, sekoittamatta siihen pisaraakaan Tiberin vettä. Sanotaan, että olen liian heikko mielitekojani noudattamaan; tulinen ja

kiihkoinen tyhjästä joutavasta; että enemmän seurustelen yön takapuolen kuin aamun otsapuolen kanssa. Mitä ajattelen, sen ma lausun, ja kaiken vihani puran ilmi hengätessäni. Kun tapaan kaksi semmoista valtiomiestä, kuin te olette (Lykurgon kaltaisia ette sentään ole), ja jos tarjoomanne juoma ei ole makuisaa kidalleni, niin irstastelen sille. En saata sanoa, että te viisaudessanne olette hyvin asianne esittäneet, jos joka sanasta näen aasin korvien törröttävän; ja vaikka minun täytyykin kärsivällisesti kuulla, kun sanovat teitä kunnollisiksi ja vakaiksi miehiksi, niin verinen valhe on sanoa naamojanne siivoiksi. Jos kaiken tämän näette minun pikkumaailmani kartasta, seuraako siitä, että olen vallan hyvin tunnettu? Mitä vikoja saattaakaan teidän korkeasti valistunut sokeutenne tästä minun luonteestani noukkia, jos olen vallan hyvin tunnettu?

BRUTUS. Hyvä, hyvä! Me tunnemme teidät vallan hyvin.

MENENIUS. Te ette tunne minua, ettekä itseänne, ettekä mitään. Teidän kunnianhimonne haluaa vaan köyhäin raukkojen kumarruksia ja kursailua; te voitte koko pitkän pituisen aamupäivän istua kuulemassa viininmyyjän ja pomeranssimuijan riita-asiaa, ja kuitenkin lykätä tuon kolmen pennin jutun toiseen istuntopäivään. Jos kahta riitapuolta kuulustellessanne sattumalta saatte mahapakon, niin irstastelette kuin irviöt, nostatte verisen lipun ja julistatte sodan kaikkea mielenmalttia vastaan, ärjytte yöastiaa ja jätätte riita-asian kesken ja yhä enemmän vaan sotkettuna käyttelystäanne. Koko sovinto, minkä asiassa aikaansaatte, on siinä, että kumpaakin riitapuolta sanotte konnaksi. Kylläpä olette kaunis pari!

BRUTUS. No niin, tiettyähän on, että olette sopivampi pöytäilviöksi kuin kelvollinen jäseneksi Capitolin neuvostoon.

MENENIUS. Itse papinkin on pakko ruveta koiransilmäksi, jos kohtaa noin naurettavia olennoita. Järkevinkään puheenne ei maksa partanne liikkumista; ja partanne saa liian kunniallisen haudan, jos joutuu paikkaräätälin päänaluksen täytteeksi, tai välivilloiksi aasin kuormasatulaan. Ja kuitenkin sanotte Marciota ylpeäksi, häntä, joka halvimman arvion mukaan on yhtä ansiollinen kuin kaikki teidän esi-isänne Deucalionista alkaen, vaikka, ken tiesi, jotkut ja parhaat niistä ovat olleet perimöisiä teloittajia. Hyvää yötä, te, kunnian-arvoiset herrat! Pitempi keskusteleminen teidän kanssanne saastuttaisi aivoni, sillä olettehan tuon plebeji-karjan paimenia. Rohkenen sulkeutua suosioonne.

(Brutus ja Sicinius siirtyvät näyttämön perälle. Volumnia, Virgilia, Valeria y.m. tulee.)

Kuinka voitte, hyvät rouvat, kauniit ja jalot (jalompi ei olisi kuu, jos se maassa vaeltaisi), ja mihin noin tarkasti katseenne kiinnitätte?

VOLUMNIA. Kunnan Menenius, Marcius, minun poikani, lähenee. Junon tähden, älkää meitä viivyttäkö!

MENENIUS. Haa! Tuleeko Marcius kotiin?

VOLUMNIA. Tulee, kunnan Menenius, ja suurimmat kunnianosotukset ovat hänen osakseen tulleet.

MENENIUS. He, Jupiter, ota lakkini ja kiitokseni! -- Heleijaa, Marcius tulee kotiin!

MOLEMMAT ROUVAT. Niin, hän tulee.

VOLUMNIA. Nähkääs, tuossa on kirje häneltä, senaatti on saanut toisen, hänen vaimonsa kolmannen, ja luulenpa että on teillekin kirje kotonanne.

MENENIUS. Koko minun taloni tänä iltana pemetkoon! -- Minulleko kirje?

VIRGILIA. Niin, varmaankin on siellä kirje teille; olen nähnyt sen.

MENENIUS. Minulle kirje! Sehän tuopi minulle terveyttä seitsemäksi vuodeksi; ja koko sen ajan irvistelen minä lääkäreitä. Galenon kaikkivaltaisin tohtorinlippu on pelkkää puoskaroimista, eikä tämän elinrohdon rinnalla parempi hevoslääkitystä. Eikö hänessä ole haavoja? Hänellä on tapana palata kotiin haavoitettuna.

VIRGILIA. Oi, ei, ei, ei!

VOLUMNIA. On, hän on haavoitettuna, ja siitä kiitän jumalia.

MENENIUS. Niin minäkin, jos niitä vaan ei ole liiaksi. -- Tuoko hän voiton lakkariissaan? -- Haavat häntä kaunistavat.

VOLUMNIA. Otsallaan, Menenius; hän palajaa kotiin kolmannen kerran tammiseppele päässä.

MENENIUS. Onko hän Tulloa hyvänpäiväisesti löylyttänyt?

VOLUMNIA. Titus Lartius kirjoittaa heidän otelleen keskenänsä, mutta Aufidion päässeen pakoon.

MENENIUS. Parasta olikin sen saatan vakuuttaa. Jos hän olisi puoltaan pitänyt, en maarin minä olisi tahtonut semmoista tulloamista kärsiä, vaikka olisin saanut kaikki Coriolin kirstut kultineen päivineen. Onko siitä senaatille ilmoitettu?

VOLUMNIA. Hyvät rouvat, lähtekäämme! -- On, on, on. -- Senaatille on tullut kirje päälliköltä, jossa koko tämän sotaretken kunnia luetaan poikani ansioksi. Hän on tässä sodassa voittanut kaksin kerroin entiset urostyönsä.

VALERIA. Todellakin kummia hänestä jutellaan.

MENENIUS. Kummia? Niin totta, ja täydellä syyllä, sen takaan.

VIRGILIA. Suokoot jumalat, että se olisi totta.

VOLUMNIA. Totta! Päh!

MENENIUS. Totta! Vannon että se on totta. Missä on haavat hänessä? -- (Trihuuneille, jotka tulevat esiin.) Jumalat teitä varjeltakoot, te kaikkiviisaat herrat! Marcius tulee kotiin, ja nyt hänellä on vielä suurempi syy ylpeillä. -- Missä on haavat hänessä!

VOLUMNIA. Harteissa ja vasemmassa käsivarressa. Oikein komeat naarmat kansan katseltaviksi, kun hän astuu julkisesti esiin viranhakijana. Kun hän Tarquinion karkoitti, sai hän seitsemän haavaa ruumiiseensa.

MENENIUS. Yhden niskaan, ja kaksi reiteen, -- yhdeksän niitä oli, minun tietääkseni.

VOLUMNIA. Ennen viimeistä sotaretkeä oli hänessä viisikolmatta haavan arpea.

MENENIUS. Nyt niitä on seitsemänkolmatta, ja jokainen arpi oli vihollisen hautana. (Torventoituksia ja ilohuutoja.) Kuulkaas, torvet soivat!

VOLUMNIA. Ne ovat Marcion sanansaattajia. Hänen edellensä käy riemu, ja jälkeensä hän jättää kyyneleitä. Kädessä tarmokkaassa musta surina. Hän iskee, ja se isku miesten turma.

(Torvet soivat, Cominius ja Titus Lartius tulevat, ja heidän keskellensä Coriolanus, tammiseppele päässä. Päälliköitä, sotamiehiä ja airut.)

AIRUT. Se kuule, Rooma, että Marcius yksin Coriolissa taistel', uuden nimen Näin kunnialla liittäin entisiinsä. Se mainenimi on Coriolanus. -- Oi, tervetullut, kuulu Coriolanus!

(Torventoituauksia.)

KAIKKI. Niin, tervetullut, kuulu Coriolanus!

CORIOLANUS. Heretkää! Tämä sydäntäni loukkaa. Vait, vaiti!

COMINIUS. Tuossa äitis!

CORIOLANUS. Oi, sa mulle Menestyst' olet jumalilta kaikilt' Anonut, tiedän sen.

(Polvistuu.)

VOLUMNIA. Ei, nouse, urho, Mun oma Marcioni, jalo Cajus, Jok' urhotöistä juur' sait mainenimen, Mik' oli se? Coriolanus? -- Niinkö? -- Mut, vaimos --

CORIOLANUS. Sulo valtiaani, terve! Ehk' oisit nauranut, jos ruumiin' oisin Ma palannut, kosk' itket nyt, kun voitin? Oi, kultani, Coriolissa leskill' On silmät tuommoiset, ja poikiansa Surevill' äideillä.

MENENIUS. Oi, jumalat Sun kruunatkohot!

CORIOLANUS. Vieläkö sä elät? -- (Valerialle.) Anteeksi, rouvaseni!

VOLUMNIA. Enhän tiedä Mihinkä käännyin. -- Tervetullut kotiin! Ja tekin, päämies! -- Tervetulleet kaikki!

MENENIUS. Niin, satatuhat kertaa tervetulleet! Ma voisin itkeä ja voisin nauraa. Kevyt on mieleni ja raskas. Terve! Kirotot sisimmät sen sydänjuuret, Jok' iloll' ei sua katso! -- Teihin kolmeen Rakastuu Rooma aivan. Mutta tietkääs, Omenapuit' on kirpeitäkin täällä, Joit' ei voi maukkaiksi jalostuttaa. Soturit, tervetulleet toki olkaa! On nokkonen vaan nokkonen, ja hupsut On hupsun vehkeet.

COMINIUS. Aina yhdenlainen!

CORIOLANUS. Sama Menenius!

AIRUT. Tie auki, syrjään!

CORIOLANUS (vaimolleen ja äidilleen). Kätesi, -- teidän myös! Mut ennenkuin Saa varjostaa mun päätän' oma suoja, Patriisein luona täytyy minun käydä, Joilt' olen, paitsi terveisiä, saanut Myös kunniaa.

VOLUMNIA. Siis täytettynä näen nyt Mit' olen toivonut ja mitä mielen' On suurta kuvaillut; vain yksi puuttuu, Ja sit' ei varmaan Rooma sulta kiellä.

CORIOLANUS. Oi, äiti, heidän orjanaan käyn ennen Omia teitäni, kuin heidän teitään. Halliten heidän kanssaan.

COMINIUS. Capitoliin!

(Torventoituauksia. Menevät juhlakulussa, niinkuin tulivatkin. Tribuunit jäävät.)

BRUTUS. Hänestä hokevat nyt kaikkein kielet! Nenälleen lasit tihrusilmä panee, Nähdäkseen häntä; imettäjä

lörppä Poruttaa vetotaudin kakaraansa, Hänestä rupertellen; parhaan vartin Likaiseen kaulaans' sitoo kyökkipiika Ja töllistämään ylös seinään kämppii; Rahit, kuistit, ikkunat on täpötäynnä; Katoilla, harjoill' istuu kahdareisin Väkeä kaikenlaista, jotka silmin Hänt' ahmii kaikki; joukkoon tunkeilevat Papitkin, harvoin nähdyt, koittain saada Pukaten paikkaa; hunnutetut naiset Siloiset poskipäänsä, joilla puna ja valkea käy sotaa, alttiiks suovat Himoisen Phoibon tulisuu delmille. On melu moinen, niinkuin häness' asuis Mikäkin jumala, jok' ompi salaa Hänehen hiipinyt ja hurmaavaisen Sulonsa hälle suonut.

SICINIUS. Tuota pikaa Hän konsul' ompi.

BRUTUS. Meidän valtamme Saa nukkua kai hänen hallitessaan.

SICINIUS. Hän maltill' ei voi kantaa kunniaansa Alusta loppuun; mitä voittanut on, Menettää hän.

BRUTUS. Se lohduks on.

SICINIUS. Tuo rahvas, Jot' edustamme -- usko pois! -- jo vanhan Vihankin tähden, pienimmästä syystä, Nuo hänen uudet arvons' unohtaapi; Ja syytä varmaan antaa hän, niin totta Kuin hän siit' ylpeileekin.

BRUTUS. Kerran, kuules, Hän vannoi että, konsuliks jos pyrkis, Ei torill' ilmestyis hän, eikä kantais Nöyryyden nukatonta vaippaa, eikä Hän tavan mukaan haavojansa näyttäis Ja kerjäis kansan löyhkäist' ääntä.

SICINIUS. Oikein.

BRUTUS. Niin sanoi hän. Niin, ennen hän sen jättäis Kuin ottaisi, jos hänt' ei patriisit Ja ylimykset pyytäis.

SICINIUS. Muut' en toivo Kuin että pysyis aikeissaan ja toimeen Ne panisi.

BRUTUS. Sen varmaankin hän tekee.

SICINIUS. Se hälle, niinkuin toivommekin on, Tuo perikadon varmaan.

BRUTUS. Häntä kohtaa Tai meitä se. Siis kuiskatkaamme kansaan. Ett' aina heit' on vihannut hän; että Jos vois, hän heidät tekis aaseiks, tukkis Suun heidän puoltajiltansa, ja heiltä Vapauden ryöstäis; että hänest' on he -- Mit' ihmistoimihin ja kykyyn tulee Ja arvohon ja hyötyyn maailmassa -- Kuin sotakameelit, jotk' appeens' saavat, Kun kuorman vetävät, ja ruoskaa selkään, Jos uupuvat.

SICINIUS. Niin, tuon jos kuiskaamme, Kun joskus korskall' ylpeydellään kansaa Hän loukkaa taas (ja sen hän tekee, jos vaan Hänt' yllytät: jok' yht' on helppo kuin Usuttaa koiraa uuheen), syntyy liekki, Mi heidät syyttää kuin kuivan oljen; Ja tämä lieska hänet ijäks mustaa.

(Sanansaattaja tulee.)

BRUTUS. Mik' ompi?

SANANSAATTAJA. Capitoliin oiti! Luullaan Tulevan Marcion konsuliksi. Häntä Sokeat tunki kuulemaan ja kuurot Näkemään häntä; eukot sormikkaitaan Ja rouvat, tytöt voitään, huivejansa Viskoivat hänen tielleen; aatelisto Kumarsi niinkuin Jupiterin kuvaa, Ja kansa lakeillaan ja huudoillansa Satehen aikaan sai ja ukkosjyryn. En moista ole nähnyt.

BRUTUS. Capitoliin! Nykyisiin korva kiintyköön ja silmä, Mut sydän tulevaisiin.

SICINIUS. Minä seuraan.

(Menevät.)

Toinen kohtaus.

Capitoli.

(Kaksi oikeudenpalvelijaa asettelee pieluksia.)

1 PALVELIJA. Joutuun, joutuun! He ovat kohta täällä. Kuinka monta mitä on konsuliksi pyrkijää?

2 PALVELIJA. Kolme, sanotaan, mutta kaikki luulevat, että Coriolanus vie viran.

1 PALVELIJA. Uhkea mies, mutta saakelin ylpeä. Eikä rakasta rahvasta.

2 PALVELIJA. Onpahan niitä suuriakin miehiä ollut, jotka ovat kansaa imarrelleet, eivätkä kuitenkaan sitä rakastaneet. Ja niitäkin on, joita kansa rakastaa, vaikkei tiedä miksi. Siis jos se ei tiedä miksi se rakastaa, ei se myöskään tiedä miksi se vihaa. Kun siis Coriolanus ei piittaa siitä, rakastaako häntä kansa vai ei, niin tämä osoittaa, että hän perin tuntee sen mielenlaadun; ja jalomielisessä suruttomuudessaan hän sitä peittelemättä näyttääkin.

1 PALVELIJA. Jos hän ei siitä piittäisi, rakastaako se häntä vai eikö, niin hän olisi väliäpitämätön, eikä tekisi sille hyvää eikä pahaa; mutta hän etsii sen vihaa kiihkeämmin, kuin se sitä osoittaa saattaa, ja käyttää joka tilaisuutta julkisesti esiintyäkseen sen vastustajana. Se seikka, että hän julkisesti etsii kansan vihaa ja suuttumusta, on yhtä huonoa kuin sekin, jota hän ei kärsiä saata, nimittäin kansan imarteleminen suosion tähden.

2 PALVELIJA. Hän on isänmaansa kiittollisuuden ansainnut, eikä ole niin mukavia teitä kohonnut kuin muut, jotka notkeina ja nöyrinä ovat kansalle lakkiansa nostaneet, eivätkä mitään muuta tehneet saavuttaakseen arvoa ja mainetta; ei, hän on niin kiinnittänyt ansionsa heidän silmiinsä ja tekonsa heidän sydämiinsä, että olisi laillaan kiittämätöntä solvausta, jos heidän kielensä olisivat vaiti eivätkä sitä tunnustaisi. Ilkeys yksin saattaisi toista väittää, ja itse joutuen valheesta kiinni, saisi se nuhteita ja soimauksia joka korvalta, joka sen kuulisi.

1 PALVELIJA. Jääköön hän rauhaan! Hän on kelpo mies. Tie auki, he tulevat.

(Torventoitauksia. Konsuli Cominius, liktorit hänen edellensä, Menenius, Coriolanus, senaattoreja, Sicinius ja Brutus tulevat. Senaattorit asettuvat paikoilleen; tribuunit samaten.)

MENENIUS. Kun volskilaisist' on nyt päätös tehty Ja sana pantu Titus Lartiolle, Jää jälki-istuntomme määrättäväks Sen miehen palkka, joka maansa hyväks Niin jalosti on taistellut. Suvaitkaa Siis, arvoisat ja jalot isät, että Nykyinen konsuli ja äskeinen Voittoisa päällikkömme meille vähän Niist' urhotöistä kertoo, joita tehnyt On Cajus Marcius Coriolanus, jolle Nyt kunnioitus ansaittu ja kiitos Osaksi tulkoon.

1 SENAATTORI. Kertokaa, Menenius; Ei pituudesta haittaa. Ennen puuttuu Varoja valtiolta palkita Kuin meiltä halu antaa. Suvaitkaa siis, Te kansan edustajat, meitä kuulla Ja rahvahassa suosimalla puoltaa Mit' aiomme nyt päättää.

SICINIUS. Sopumielin Olemme tulleetkin; ja sydämemme Se kunnioittaa mielellään ja puoltaa Tän istuntomme esinettä.

BRUTUS. Niin, Ja vielä mieluisemmin, jos hän tahtois Parempaa kansast' ajatella vasta Kuin tähän saakka.

MENENIUS. Se ei kuulu tähän. Parempi olla vaiti. Tahdotteko Cominiota kuulla?

BRUTUS. Mielist' aivan. Varoitukseni tok' on sattuvampi Kuin teidän nuhteenne.

MENENIUS. Hän lempii kansaa. -- Vai vierekkäinkö pitäis heidän maata? -- Cominius, puhukaa! (Coriolanus nousee ja yrittää lähteä.) Ei, jääkää!

1 SENAATTORI. Jääkää! Hävetä mainetöitään Coriolanon Ei tarvinne.

CORIOLANUS. Oi anteeksi Mutta ennen Näen haavojeni uudest' aukenevan, Kuin kuulen kerrottavan, miten sain ne.

BRUTUS. Sanani teit' ei karkoittanut kai?

CORIOLANUS. Ei! Mut usein, vaikk' en isku' arastellut. Sanoja väistin. Ette mairitellut, Siis ette loukannut. Mut rahvastanne Ma arvon mukaan lemmin.

MENENIUS. Istukaahan!

CORIOLANUS. Ei, sotatorven soidess' ennen annan Ma pääni kynsittäväks auringossa, Kuin istun jouten, kuullen halpaa työtän' Ihailtavan kuin ihme-elukkaa.

(Menee.)

MENENIUS. Tribuunit, hän kuink' imarrella saattais Tuot' alveparveanne (joista tuskin Yks' tuhannest' on hyvä), hän, jok' ennen Kaikk' antaa raajans' alttiiks kunnialle Kuin korviins' ottaa kehun? -- No, Cominius!

COMINIUS. Mult' ääni puuttuu: Coriolanon töitä Ei heikost' ilmi tuoda saa. Jos uljuus Pää-avu on ja miehen suurin kaune, Ei hänen vertaans' ole maailmassa. Kuustoista-vuotiaana muiden eellä Hän kulki, kun Tarquinius Roomaa uhkas. Diktaattorimme (kunniaa hänelle!) Näk' itse, kuinka poika siloleuka Edelläan ajoi urhot viiksihuulet. Häädystä kansalaistaan auttain, tappoi Hän, konsulimme nähden, kolme miestä. Tarquinionkin kohtas ja hänt' iski, Niin että tämä kaatui polvilleen. Niin, tähän sankar'-aikaan, jolloin hyvin Hän näyttämöllä naisest' olis käynyt, Mies urhein kentäll' oli hän, ja päähäns Sai palkaks tammiseppeleen. Näin tullen Pojasta mieheks, nousi hän kuin meri. Ja seitsemässätoista tappelussa Vei joka miekan sepeleen hän. Vihdoin, Mit' on Coriolissa ja sen luona Hän tehnyt, sit' en ylistää voi kyllin. Pidätti karkurit hän; pelkureille Hän harvinaisell' esimerkillänsä Nauruksi teki kauhun; niinkuin kaisla Edestä purjelaivan, niinpä väistyi Hänenkin keulans' eestä miehet; miekka Kuin surman leima, sattui, mihin tähtäs. Hän päästä jalkaan oh pelkkää verta; Jok' askeletta seuras kuolinhuokaus. Kaupungin kulmaportist' yksin tunki, Punaten siihen kostonmerkin julman; Avutta pelastui ja pienin joukoin Corioliin kuin ilmanraana iski. Nyt kaikk' on hänen. Taas kun sodan ryske Viiletti hänen valpast' aistintansa, Kaht' uljaammin hän heti rohkaisi Ruhonsa väsyneen ja liekkiin ryntäs, Miss' suitsuten yl' ihmishenkien, Kuin ikiturma, syöksi hän; ja vasta Kun huudettiin: »maat, kaupungit on meidän», Levähti hetkeks hengähtäin.

MENENIUS. Mies uljas!

1 SENAATTORI. Ja täysin ansainnut sen arvon, jonka Aiomme hänelle.

COMINIUS. Pois hän saaliin kielsi Ja kalleudet hylki, niinkuin oisi Ne pelkkää lokaa. Vähemmän hän vaatii, Kuin mitä kurjin antaa vois, ja katsoo Työn palkinnoksi itse työn, ikäänkuin Vaan aikaa tahtois ajan vietoks käyttää.

MENENIUS. Todesti jalo! Kutsukaa hän tänne!

1 SENAATTORI. Coriolanus tänne!

PALVELIJA. Hän jo tulee.

(Coriolanus palajaa.)

MENENIUS. Coriolanus, konsuliks sun tehdä Senaatti näkee hyväks.

CORIOLANUS. Sille aina Ma työni, henken' uhraan.

MENENIUS. Siis ei muuta Kuin puhuminen kansalle.

CORIOLANUS. Ma pyydän, Mun suokaa jättää tapa tuo; en saata Pukeuta vaippaan, näyttää haavojani Ja kerjätä heilt' ääniä. Ma pyydän, Mua siitä päästäkää.

SICINIUS. Ei, herra, valtaans' Ei jätä kansa; tavasta ei tingi Se tippaakaan.

MENENIUS. Heit' älkää hännätkö; Tapahan sääntykää ja ottakaatte Edeltäjänne lailla arvo vastaan Laillista tietä.

CORIOLANUS. Punehtuen varmaan Tät' osaa näyttelen; tuon oikeuden Pois kansalt' ottaa saisi.

BRUTUS. Kuulittenko?

CORIOLANUS. Kehua: »sen ja sen tein», haavojani Eheitä näyttää, joita peittää tulis, Ikäänkuin heidän ääntens' ostohinnaks Vaan olisin ne saanut!

MENENIUS. Myöntykää. -- Tää ehdotus, tribuunit, suvaitkaa Esittää rahvaallenne, -- Auvot, arvot Osaksi tulkoot jalon konsulimme!

SENAATTORI. Niin, Coriolanon olkoon auvot, arvot!

(Torventoitauksia. Kaikki menevät, paitsi Sicinius ja Brutus.)

BRUTUS. Nyt näet, kuink' aikoo kohdella hän kansaa.

SICINIUS. Jos vaan se huomais sen! Hän tekee pyyntöns', Ikäänkuin halveksis hän, että heidän On valta myöntää se.

BRUTUS. Nyt lähtekäämme, Ja kertokaamme heille nämät toimet; Torilla varmaan vartovat he meitä.

(Menevät.)

Kolmas kohtaus.

Forum.

(Muutamia kansalaisia tulee.)

1 KANSALAINEN. Kerrassaan sanottuna, jos hän ääniämme pyytää, niin emme saata niitä häneltä kieltää.

2 KANSALAINEN. Saatamme kyllä, jos tahdomme.

3 KANSALAINEN. Meillä kyllä on valta tehdä se, mutta sitä valtaa ei meillä ole valta käyttää; sillä jos hän näyttää meille haavansa ja kertoo meille urotyönsä, niin täytyy meidän panna kielemme noihin haavoihin ja puhua niiden puolesta; ja jos hän ilmaisee meille jalot työnsä, niin tulee meidänkin ilmaista hänelle kiittolisuutemme. Kiittämättömyys on hirmuista, ja jos kansa olisi kiittämätön, niin olisi se kansa koko hirmu, ja me, sen kansan jäsenet, olisimme siis hirmun jäseniä.

1 KANSALAINEN. Eikä paljoa kai puutu, ettei hän sitä meistä ajattele, sillä kun kerran teimme kapinan, viljaa saadaksemme, niin hän ei epäillyt sanoa meitä monipäiseksi laumaksi.

3 KANSALAINEN. Siksi on moni meitä sanonut; ei sen tähden, että päämme ovat, kenen ruskea, kenen musta, kenen punainen, kenen kalju, vaan sen tähden, että mietteemme ovat niin monenkarvaiset; ja luulen todellakin, että jos kaikki meidän mietteemme lähtisivät yhdestä ainoasta kallosta, niin lentäisivät ne pohjaan, etelään, itään ja länteen, ja vaikka sopisivatkin yhdestä suunnasta, niin pyrkisivät ne kuitenkin yht'aikaa kaikkiin ilmaneulan suuntiin.

2 KANSALAINEN. Niinkö arvelet? Mitä suuntaa luulet minun mietteeni menevän?

3 KANSALAINEN. Niin, sinun mietteesi eivät lähde niin pian kuin muiden; ne ovat liian lujasti visakalloon suudittut; vaan jos ne olisivat vapaat, lentäisivät ne varmaankin etelään.

2 KANSALAINEN. Ja miksi etelään?

3 KANSALAINEN. Höyryksi muuttuakseen; mutta jos niistä näin kolme-neljännestä pahaksi huuruksi haihtuisikin, niin tunnon vaivoista viimeinen neljännes kuitenkin palajaisi takaisin, auttamaan sinua vaimon saantiin.

2 KANSALAINEN. Sinulla on aina ne kompassi! Jatka, jatka!

3 KANSALAINEN. Oletteko kaikki päättäneet antaa äänenne hänelle? Vaan vähät siitä; enemmistö määrää. Mutta sen ma sanon, että jos hän vaan kansaan suotuisi, ei olisi toista sen ansiokkaampaa miestä. (Coriolanus ja Menenius tulevat.) Tuossa hän tulee, nöyryyden vaippa yllänsä; tarkastakaa hänen käytöstään. Meidän ei sovi kaikkien seisoa näin yhdessä, vaan lähestykäämme häntä yksi, kaksi tai kolme kerrassaan. Hänen tulee pyyntönsä esittää yksityisesti; näin tapahtuu jokaiselle meistä se erityinen kunnia, että saamme kukin antaa oman äänemme omalla suullamme. Seuratkaa nyt minua, niin näytän teille, kuinka teidän tulee häntä lähestyä.

KAIKKI. Hyvä, hyvä!

(Menevät.)

MENENIUS. Olette väärässä; niin ovat tehneet Mit' arvokkaimmat miehet.

CORIOLANUS. Mitä sanon? Ma pyydän --. Hitto vie! ei moiseen taivu Mun kieleni. -- Mun nähkääs haavojani; -- Isänmaan palveluksessa ne sain, Kun moni teistä oman rummun ääntä Pakeni mylvien.

MENENIUS. Ei, herran tähden! Siit' ei saa virkkaa. Pyytäkää, ett' teitä He muistavat.

CORIOLANUS. Mua muistavat! Hiis olkoon! Parempi, jos mun unhottaisivat. Kuin pappiensa neuvotkin.

MENENIUS. Näin kaikki Te pilaatte. Ma menen nyt. Mut pyydän, Puhukaa heille, mutta siivosti. (Menee.)

(Kaksi kansalaista tulee.)

CORIOLANUS. He ruokotkohot suunsa siis ja peskööt Silmänsä puhtaaks. -- Tuossa heit' on pari. -- Syyn tietänette, miksi seison tässä.

1 KANSALAINEN. Kyllä sen tiedämme, mutta mikä teidät siihen sai?

CORIOLANUS. Oma arvoni.

2 KANSALAINEN. Omako arvonne?

CORIOLANUS. Niin, eikä oma tahtoni.

1 KANSALAINEN. Mitä? Eikö oma tahtonne?

CORIOLANUS. Ei, herraseni; en ole koskaan tahtonut köyhältä mitään kerjätä.

1 KANSALAINEN. Tietäkää, että jos annamme teille jotakin, niin toivomme teiltä jotakin saavamme.

CORIOLANUS. No sanokaa siis, mitä maksaa konsulinvirka?

1 KANSALAINEN. Ystävällisen pyynnön.

CORIOLANUS. Vai ystävällisen! Minä pyydän siis, antakaa se minulle. Minulla on haavoja näyttää, mutta kahden kesken vaan. -- Saanko teidän kelpo äänenne? Mitä?

2 KANSALAINEN. Saatte, kunnan herra.

CORIOLANUS. No, kättä siitä! -- Kaksi kelpo ääntä jo kerjäsini. -- Kiitoksia köyhän avusta! Hyvästi!

1 KANSALAINEN. Mutta tämäpä on kummallista.

2 KANSALAINEN. Jos olisi mulla vielä ääneni tallella, -- mut, yhtä kaikki!

(Menevät.)

(Toista kaks' kansalaista tulee.)

CORIOLANUS. Kuulkaapa! Jos niinkuin sopisi teidän äänenne nuottiin, että minä tulisin konsuliksi, niin on minulla nyt se tavallinen takki ylläni.

3 KANSALAINEN. Te olette jalosti ansainnut isänmaanne kiitollisuuden, ettekä ole sitä jalosti ansainnut.

CORIOLANUS. Arvoitusko tuo?

3 KANSALAINEN. Te olette ollut ruoskana sen vihollisille ja vitsana sen ystäville. Ette todellakaan ole alhaisia rakastanut.

CORIOLANUS. Sitä kunnollisempana minua pitänne, kun en ole alhaiseksi tehnyt rakkauttani. No niin, ystäväni, tahdon siis imarrella tuota velikultaani, kansaa, saadakseni sen silmissä suuremman arvon. Semmoistahan käytöstä pidetään hienona. Ja koska se on niin taitava valitsemaan, että se pitää lakkiani parempana kuin sydäntäni, niin koetan ma harjoitella tuota mielistelevää pään nyöktyystä ja osotella viekkautta niin paljon kuin mahdollista, se on: tahdon osotella jonkun kansanmiehen tenhotempuja ja oikein tuhlaamalla niitä jaella kaikille halullisille. Siis pyydän, ottakaa minut konsuliksi.

4 KANSALAINEN. Toivomme, että saamme teistä ystävän, ja annamme teille äänemme kaikesta sydämmeestä.

3 KANSALAINEN. Olette saanut monta haavaa isänmaan palveluksessa.

CORIOLANUS. En tahdo tietoaanne vahvistaa niitä näyttämällä. Suuriarvoisina pidän äänenne, mutta en tahdo kauemmin teitä vaivata.

MOLEMMAT KANSALAISET. Jumalat teille iloa suokoot, sitä toivomme sydämestämme!

(Menevät)

CORIOLANUS. Suloiset, armaat äänet! Parempi kuolla, nälkään näännyä, Kuin palkkaans' ansaittua kerjätä. Täss' seison, yllä tämä suden mekko, Ja, kun käy ohi Paavo taikka Pekko, Heilt' ääntä halpaa kärtän. Tapaa tää! Mut jos näin tapaa seurataan, niin jää Pois pyyhkimättä tomut vanhuuden, Ja harhaluulot, vuoriks kasvaen, Totuuden kaihtavat. Ei, houkkiot Ne täten arvovirkaan nouskohot! Ei halua mulla. Puolitiessä oisin; Jos vielä lopun matkaa kestää voisin! (Kolme kansalaista tulee.) Tuoss' ääniä on lisää! -- Äänenne! Äänenne tähden taistelin ja valvoin; Kolmatta tusinaa sain haavoja ma Äänenne tähden; kolme kertaa kuusi Kahakkaa näin ja kuulin; niitä, näitä Äänenne tähden tein. Siis äänenne! Halaisin toden totta konsuliksi.

5 KANSALAINEN. Hän on reima mies; ei yksikään kunnan kansalainen saata häneltä ääntänsä kieltää.

6 KANSALAINEN. Hän siis tulkoon konsuliksi! Jumalat hänelle onnea suokoot ja tehköt hänestä hyvän kansan ystävän!

KAIKKI. Amen, amen! -- Jumal' auttakoon Sua, jalo konsulimme!

(Kansalaiset menevät.)

CORIOLANUS. Kelpo äänet!

(Menenius, Sicinius ja Brutus tulevat.)

MENENIUS. Te määrättyönne teitte. Kansan äänen Tribuunit teille suovat. Nyt ei muuta, Kuin virkapuku yllenne, ja sitte Senaattiin oiti.

CORIOLANUS. Onko se nyt tehty?

SICINIUS. Te tavan vaateet täytitte, ja kansa Hyväksyi teidät; vahvistusta varten Se heti kohta kokountuu.

CORIOLANUS. Mihin! Senaattiinko?

SICINIUS. Niin, sinne, Coriolanus.

CORIOLANUS. Pukua saanko muuttaa?

SICINIUS. Saatte, herra.

CORIOLANUS. Sen heti teenkin; ja kun itseni Näin jälleen tunnen, menen senaattiin.

MENENIUS. Ma seuraan teitä. -- (Tribuuneille.) Jättökö te tänne?

BRUTUS. Me odotamme kansaa.

SICINIUS. Hyvästi! (Coriolanus ja Menenius menevät.) Se on nyt hänen; mutta katse näyttää Kuin veri kiehuis!

BRUTUS. Ylpein mielin kantoi Hän halpaa vaippaa. Päästättökö kansan?

(Kansalaiset palajavat.)

SICINIUS. No, ystävät, tuon miehen valitsitte?

1 KANSALAINEN. Niin, äänemme hän sai.

BRUTUS. Jumala suokoon, Ett' ansaitsis hän lempenne!

2 KANSALAINEN. Niin, amen! Mun halvan huomioni mukaan pilkkas Hän meitä, kerjätessään ääniämme.

3 KANSALAINEN. Niin kyllä, nauroi meitä vasten naamaa.

1 KANSALAINEN. Se hänen tapaans' on; ei pilkannut hän.

2 KANSALAINEN. Sä yksin sanot, ettei pilkannut hän. Ois näyttää hänen tullut ansionsa, Isänmaan palvelussa saadut haavat.

SICINIUS. Sen teki hän.

KAIKKI. Ei, niit' ei kukaan nähnyt.

3 KANSALAINEN. Ne sanoi näyttävänsä kahden kesken; Ivalla heilutellen hattuaan, »Pyrin konsuliks», hän sanoi, »vanha tapa Kai vaatii siihen teidän ääniänne; Siis tänne äänenne!» Kun annettiin ne, Hän lausui: »Kiitos, äänistänne, -- kiitos, -- Suloiset äänet! Nyt te saatte mennä, Kun äänenne ma sain.» -- Tuo eikö pilkkaa?

SICINIUS. Olitte tyhmät, kun sit' ette nähneet, Tai, jos sen näitte, lapsellisen heikot, Kun hälle soitte äänenne.

BRUTUS. Miks ette Niin vastanneet, kuin teit' ol' opetettu? Kun halpa mies hän oli valtiossa Ja valtaa vailla, vihasi hän teitä Ja vastusteli oikeuksianne Ja vapauttanne kansalaisina; Nyt valtaan tullessa ja arvovirkaan, Jos kansan vihamiehenä hän pysyy Yht' ilkeenä, niin teille kiroukseksi On äänenne. Miks' ette sanoneet: Sen palkan urostöistään, minkä vaatii, Hän ansaitsee, mut jalomielisesti Teit' äänistänne myöskin muistakoon, ja Vihansa lemmeks muuttain, teille olkoon Hän hellä herra.

SICINIUS. Näin jos olisitte Sanoneet, niinkuin neuvottiin, niin ois se Sydäntä koitellut ja miehen mieltä; Lupaukset oivat olisitte saaneet, Joit' olis, sattuessa, voinut käyttää; Tai ainakin ois miehen tuima luonto Siit' ärtynyt, -- se jok' ei kärsi vastust' Ei pienimpää; -- näin hänen raivostansa Te olisitte saaneet syytä kieltää Äänenne hältä.

BRUTUS. Näittekö te, kuinka Hän julki-ylenkatseell' ääniänne Pyys tarvitessaan, ja nyt luulettenko, Ettei tuo ylenkatse teitä ruhjo, Kun valtaan pääsee hän? Kuin? Eikö teissä Sydäntä ollut? Järkeäkö vastaan Porata piti kielenne!

SICINIUS. Te kiellon Olette muille antaneet, ja nyt, Hänelle, jok' ei pyytänyt, vaan pilkkas, Äänenne lahjoititte.

3 KANSALAINEN. Vahvistettu Ei ole vaali; vielä voimme kieltää.

2 KANSALAINEN. Ja tahdommekin kieltää. Viissataa äänt' on mulla varmaa.

1 KANSALAINEN. Mulla Tuhannen on, ja niiden ystävät.

BRUTUS. Pois joutuun, sano noille ystäville: Valinneet ovat konsulin, jok' ottaa Vapaudet heiltä, eikä heille ääntä Suo enempää kuin koiralle, jot' aina Vaan lyödään, joko haukkuu tai on vaiti.

SICINIUS. Ne ko'otkaa ja täydemmällä järjell' Epuuttakaa tuo tyhmä vaali oiti. Penätkää yhä hänen ylpeyttään ja Vihaansa vanhaa teihin; muistakaa, Mill' ivalla hän halpaa vaippaa kantoi Ja kuinka kättäissään hän teitä ilkkui. Vain rakkaus, muistain hänen töitään, teitä Näkemäst' esti hänen käytöstänsä, Jok' ivallisimman sai pilkan muodon Vihasta perin juurtuneesta.

BRUTUS. Meitä, Tribuuneja, vaan syyttäkää: me teitä -- Väitteistä huolimatta -- pakotimme Valitsemahan hänet.

SICINIUS. Sanokaa, Ett' enemmän sen käskystämme teitte Kuin omast' ehdostanne; että teissä Velvollisuuden voitti täytymys, Pakottain teitä vastoin tahtoaanne Valitsemahan hänet konsuliksi. Niin, meitä syyttäkää.

BRUTUS. Ja säälimättä. Sanokaa, että teille saarnasimme Kuink' alkoi nuorna palvella hän maataan, Kuink' yhä sitä jatkoi; ett' on juurta Hän suurten Marcioiden, samaa, jota Ol' Ancus Marcius, Numan lapsenlapsi Ja suuren Hostilion jälkeläinen; Ja samaa, jota Publius ja Quintus, Jotk' oivaa vettä tänne johtivat. Myös Censorinus, -- siksi nimitetty, Kun kahdest' oli censorina, hänen Es'-isiä on.

SICILIUS. Moisen suurisynnyn, Jok' omillakin töillään ansainnut on Ylevän arvon, teidän suosioonne Me suljimme. Mut miehen nykykäytöst' Entuuteen verraten, te näitte, ett' on Vihollisenne hän, ja pyörryttitte Pikaisen myöntymyksenne.

BRUTUS. Ja että Sen teitte meidän vaatimuksestamme. (Tuot' yhä jauhakaa!) Ja heti kun te Olette koonneet joukkonne, niin tulkaa Pois Capitoliin.

KAIKKI. Kyllä. Melkein kaikki Katuvat suostumustaan.

(Kansalaiset menevät.)

BRUTUS. Menkööt vaan he! Parempi kapinaa nyt uskaltaa Kuin suurempata varmast' odottaa. Luonteensa tapaan heidän kiellostansa Jos raivostuu hän, tuota käyttäkäämme Visusti hyödyksemme.

SICINIUS. Capitoliin! Olkaamme siellä ennen kansan tulvaa; Näin näyttää tää, niinkuin se osaks onkin, Vaan heidän työltään vaikka syy on meidän.

(Menevät.)

KOLMAS NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Rooma. Katu.

(Torventoituksia. Coriolanus, Menenius, Cominius, Titus Lartius, senaattoreja ja patriiseja tulee.)

CORIOLANUS. Aufidius uudestaan siis sotaan hankkii?

LARTIUS. Niin hankkii; ja se synnä, miks niin joutuun Me rauhan teimme.

CORIOLANUS. Volskilaiset ovat Siis, niinkuin ennen, valmiit, kun vaan sopii, Päällemme karkaamaan.

COMINIUS. Niin väsyneet he Nyt ovat, että tuskin enää näemme Me heidän lippujensa liehuvan.

CORIOLANUS. Aufidion näittekö?

LARTIUS. Hän turvakirjall' Oli luonani; maanmiehiään hän kiros, Kun meille kaupungin niin raukkamaisest' Olivat myyneet; Antiumiin hän palas.

CORIOLANUS. Puhuiko minusta hän?

LARTIUS. Puhui.

CORIOLANUS. Mitä?

LARTIUS. Ett' usein, miekka vasten miekkaa, teidät Hän kohtas; ettei mitään hän niin vihaa Kun teitä; että omansa hän kaikki Pois panttais, korvausta toivomatta, Kun vaan sais teidän voittajanne olla.

CORIOLANUS. Hän Antiumiss' asuu?

LARTIUS. Antiumissa.

CORIOLANUS. Oi, kunpa sinne rientää sais, ja vihan Vihalla kostaa! -- Tervetulleet kotiin! (Sicinius ja Brutus tulevat.) Kas, tuossahan tribuunitkin, nuo kielet Tuon suuren yhteissuun! Heit' ylenkatson; Enemmän vallastaan he pöyhkeilevät. Kun aatelisto sietää voi.

SICINIUS. Seis!

CORIOLANUS. Mitä?

BRUTUS. Edemmäks ei! Se voisi vaaraks olla.

CORIOLANUS. Mut mistä tämä muutos?

MENENIUS. Mikä on?

COMINIUS. Hänt' aatel' eikö valinnut ja kansa?

BRUTUS. Ei, Cominius.

CORIOLANUS. Siis sain lasten äänet?

1 SENAATTORI. Tribuunit, syrjään! Forumiin on matka.

BRUTUS. Hänehen raivoissaan on kansa.

SICINIUS. Seis, Tai syntyy melske.

CORIOLANUS. Karjanneko tuo on? -- Ja ääniäkö tuolla? Tänään myöntää. Huomenna kieltää. Kuinka teette työnne? Olette suu, miks ette hampait' ohjaa? Te kai sit' ärsytitte?

MENENIUS. Hiljaa, hiljaa!

CORIOLANUS. Tää kauan haudottu on salahanke Tuhoksi aatelin. Nyt moisen kanssa Elä ja kärsi, jok' ei hallit' osaa, Eik' itseänsä hallittavan tahdo.

BRUTUS. Ei salahanke; kansa huutaa teidän Ivanneen sitä, ja kun äsken viljaa Jaettiin ilmaiseksi, suutuitten te Ja kansan puoltajia soimasitte, Sanoen lieruiksi ja ryömijöiksi Ja aateliston vihamiehiks heitä.

CORIOLANUS. No tuttuahan tuo.

BRUTUS. Ei kaikille.

CORIOLANUS. Olette kai siis opettanut heitä?

BRUTUS. Minäkö opettanut?

COMINIUS. Moinen toimi Sopisi teille.

BRUTUS. Niin maar; aina saamme Parantaa jälkiänne.

CORIOLANUS. Miks siis teitte Mun konsuliksi? Kautta pilven tuolla, Paremmaks teit' en pyri; tribuuniks siis Minutkin tehkää.

SICINIUS. Liiaks teiss' on sitä, Jost' yltyy kansa. Määrän päähän jos te Halaatte päästä, nöyremmällä miellä Kyselkää tietä, jolta eksyitte, Ei muuten konsuliksi pyrkimistä, Ei, eikä tribuuniksi.

MENENIUS. Tyyni olkaa.

COMINIUS. Petetty kansaa on. -- Pois! Moinen vilppi Ei sovi Roomallen; ei Coriolanus Ansainnut maineens' ole valtatielle Noin kurjan halpaa loukkauskiveä.

CORIOLANUS. Minulle puhuu viljasta! Sen sanoin. Ja vielä kerran sanon sen.

MENENIUS. Nyt älkää!

I SENAATTORI. Niin, älkää nyt, noin suuttuneena!

CORIOLANUS. Nyt, Niin totta kuin ma elän! -- Suokaa anteeks, Mun aateliset ystäväni! -- Tuo horjuva, likainen lauma tietköön, Mik' olen, kun en liehakoi, ja siinä Kuvansa nähköön. Heitä hemmotellen, Sen sanon, senaatille kasvatamme Kapinan, uhkan lauhaa, jonka itse Me kylvimme ja istutimme, heitä Kun meihin sekoitimme, ylimyksiin, Joilt' ei muu kunto eikä voima puutu, Kuin minkä lahjoitimme kerjureille.

MENENIUS. Jo riittää!

I SENAATTORI. Kuulkaa, riittää jo!

CORIOLANUS. Vai riittää? Niinkuin ma maani hyväks' veren' annoin, Pelkäämättä ulkovaltaa, samoin kielen' Uuvuksiin asti sanojansa purkaa Rupihin noihin, joita kammoksumme, Vaikk' yhä niiden saastaa etsimme.

BRUTUS. Puhutte kansasta, kuin olisitte Te rankaiseva jumal', ettekä Vain ihminen ja heikko niinkuin muutkin.

SICINIUS. Tuo meidän pitäis saattaa kansan tietoon.

MENENIUS. Mitä, mitä? Hänen vihansako?

CORIOLANUS. Viha? Vaikk' oisin vieno niinkuin kesk'yön uni, Se mielen' olis, kautta Zeun!

SICINIUS. Tuon mielen Alallaan täytyy, niinkuin myrkyn, olla Eik' enään muita myrkyttää.

CORIOLANUS. Vai täytyy! Kas, alvehaltijaa! Tuo röyhkä, kuulkaas, Hän sanoi: »Täytyy»!

COMINIUS. Laitont' on se.

CORIOLANUS. »Täytyy!» Te hyvät, mutta typerät patriisit, Te arvoisat, mut veltot senaattorit, Valita saako hydra käskyläisen, Jok' uhkaa, »täytyy»-sanallaan, ja vaikk' on Tuon epäluoman räikkä vaan ja torvi, Sanoa kehtaa, että ojaks muuttaa Hän virtanne ja itse valtaa uoman? Jos häll' on valta, nöyrtykää, te pöllöt, Jos ei, niin pois tuo vaarallinen suopeus! Jos mieltä teissä on, niin rahvaan narrej' Älkääte olko; vaan jos ei, niin heille Viereenne tila tehkää. Plebeijejä Te olette, jos he senaattoreit' on; Eik' olekaan he vähempää, jos seos, Kun äänet yhteen pannaan, maistuu heiltä. He virkakuntans' itse valitsevat. Ja siihen miehen, joka tiuskaa: »täytyy», Tuo tomppeli, niin: »täytyy» neuvostolle, Jot' arvokkaampaa Kreikanmaa ei nähnyt. Se konsuleita loukkaa, kautta Zeun, Ja sielun' oihkaa, nähdessänsä, kuinka Kaks voimaa kiistää, toistaan voittamatta, Mut äkin silloin turma väliin tunkee Ja toisen kautta toisen kukistaa.

COMINIUS. No niin, -- nyt Forumiin!

CORIOLANUS. Jos kuka neuvoi Jakamaan lahjaks viljaa varastosta, Niinkuin ol' ennen tapa Kreikassa, --

MENENIUS. No niin, jo riittää!

CORIOLANUS. -- vaikka kansan valta Siell' oli laajempi, -- hän, sanon minä, Kapinan kasvatti ja valtiolle Häviön siitti.

BRUTUS. Voiko kansan äänet Se saada, ken noin puhuu?

CORIOLANUS. Sanon syyni, Jok' arvokkaamp' on teidän ääniänne. He tiesit, ettei palkkaa vilja ollut, Sit' ei he ansainneetkaan. Sotaan heitä Kun vaadittiin, maa henkeään kun poti, Ei portist' ulos menneet: viljalahjaa Ei moinen sotatoimi ansainnut. Sodassa sitten kapinat ja vehkeet (Niiss' uljuutt' oikein näyttivät) ei hyvää Todista heistä. Syytökset, joit' ovat He suotta tehneet senaattia vastaan, Näin auliiseen ei lahjaan aihett' anna. Ja kuinka sulattaa tuo sekamaha Senaatin hyvyyden? Sen työt jo näyttää Mit' on sen kielellä: -- »Me vaadimme sen; Olemme enemmistö; pelvost' aivan He myöntävät.» -- Näin virastomme arvon Alennamme, ja roskakansa sanoo Peloksi huoltamme. Tuo pian murtaa Senaatin aituuksen ja päästää kaarneet Kynimään kotkia. --

MENENIUS. Jo tuoss' on kyllä.

BRUTUS. Niin, yltä kyllä.

CORIOLANUS. Ei, mua kuulkaa vielä: Maan, taivaan, kaiken vannottavan kautta Puheeni vahvistan! -- Tän kaksoisvallan, -- Min toinen osa syyst' on ylväs, toinen Kopeilee syyttä vaan; miss' arvo, jalous, viisaus Ei mitään päättää voi, jos tyhmä rahvas Ei siihen sano niin tai ei, -- sen täytyy Tositarpeet syrjätä ja turhuuksille

Avata tie. Jos kumotaan näin järki, Jää järjettömäksi kaikki. Siis, ma pyydän, -- Ken teist' on viisas enemmän kuin arka; Ken suosii vankkaa valtiot' enemmän, Kun muunnoksia kammoo; kelle rakkaamp' On jalo elämä kuin pitkä ikä; Ken ruumiins' antaa tuiman lääkkeen valtaan, Kun henki vaarass' on, -- pois temmatkoon se Tuon monipäisen kielen: makeit' ei se Saa maistella, ne myrkkyä on sille. Häväistykseenne rampaa terveen järjen Ja valtiolt' elin-ehyden riistää; Hyvääkään, mitä sois, ei voi se tehdä, Sit' estää pahuus.

BRUTUS. Kylliks olen kuullut.

SICINIUS. Hän puhunut on niinkuin petturi, Ja petturina vastatkoon hän.

CORIOLANUS. Raukka! Rusementakoon sun herja! -- Kansaa mitä Nuo kaljupäät tribuunit hyödyttävät? Se heitä tottelee ja epää kuulla Ylempää esivaltaa. Kapinassa He valittiin, kun oli väkivalta Eik' oikeus lakina; -- nyt paremp' aik' on, Nyt oikeudeksi tehkää mik' on oikeus, Ja noiden valta kukistakaa maahan!

BRUTUS. Maanpetturi!

SICINIUS. Tuo konsuliksi? Ei!

BRUTUS. Aediilit, hoi! -- Tuo mies on vangittava.

(Aediili tuke.)

SICINIUS. Mene, kansa tuo! -- (Aediili menee.) Sen nimessä nyt itse Maanpetturina sun ja yhteiskunnan Vihollisena vangit.

SENAATTORI. Mua seuraa, Ja työstäs tili tee!

CORIOLANUS. Pois, vanha pukki!

SENAATTORI. Me hänet takaamme.

COMINIUS. Pois kätes, vanhus!

CORIOLANUS. Pois, mätäkontti! Muuten luusi maalle Pudistan vaatteistas!

SICINIUS. Avuksi, miehet!

(Aediili palajaa kumppaneineen, ja joukko kansalaisia mukana.)

MENENIUS. Molemmiin puolin siivoutt' enemmän!

SICINIUS. Tuo teiltä tahtoo kaiken vallan riistää.

BRUTUS. Aediilit, kiinni häneen!

KANSALAINEN. Kuolkoon, kuolkoon!

2 SENAATTORI. Aseita tänne, aseit', aseita! (Kaikki hyörivät Coriolanon ympärillä.) Tribuunit, porvarit, patriisit! -- hiljaa! Sicinius, Brutus, Coriolanus, seis!

KANSALAINEN. Vait, vaiti! Hiljaa! Odottakaa! Seis!

MENENIUS. Mitäpä tästä tulee? -- Hengästyn jo; Nyt perii tuho. -- Puhua en voi ma. -- Tribuunit, kansalle, --
vait, Coriolanus! -- Sicinius hyvä, puhu!

SICINIUS. Kuulkaa, kansa!

KANSALAINEN. Tribuuni puhuu! -- Hiljaa! -- Puhu, puhu!

SICINIUS. Vapautenne on menemäisillään: Teilt' ottaa Marcius kaikki tahtoo, Marcius, Jonk' äsken teitte
konsuliks.

MENENIUS. Hyi, hyi! Tuo kiihotust' on, eikä sammutusta.

1 SENAATTORI. Näin maata myöten Rooman hävitätte.

SICINIUS. Mit' ompi Rooma muuta kuin sen kansa?

KANSALAINEN. Niin, kansa se on Rooma.

BRUTUS. Yksin mielin Me kansan esivallaks valittiin.

KANSALAINEN. Ja siksi jäättekin.

MENENIUS. Niin, siltä näyttää.

COMINIUS. Näin Rooman hävitätte maata myöten; Perustuksiinsa romahtaa sen katto, Ja kunto, arvo, kaikki
soraan peittyä Ja raunioihin.

SICINIUS. Surman ansaitsee hän.

BRUTUS. Nyt joko säilytämme valtamme. Tai menetämme sen. -- Siis julki tuomme, Nimessä kansan, jonka
valtamiehiks Olemme valitut, ett' äkkisurman Ansaitsee Marcius.

SICINIUS. Kiinni mieheen! Viekkä Tarpeijin töyrälle hän; sieltä syöskää Syvyyteen hän.

BRUTUS. Aediilit, käykää kiinni!

KANSALAINEN. Nyt antau, Marcius, antau!

MENENIUS. Sana kuulkaa; Tribuunit, rukoilen, vaan yksi sana!

AEDIILI. Vait! Hiljaa!

MENENIUS. Miltä näytätte, se olkaa: Isänmaan tosi-ystävät, ja maltill' Edistäkääte mitä väkivallall' Aloitte
parantaa.

BRUTUS. Tuo kylmä haude, Vaikk' auttavan se näyttää, myrkyllist' on Tuliseen tautiin. -- Kiinni vaan, ja
viekkä Töyrälle hän!

CORIOLANUS. Ei, tässä tahdon kuolla. (Paljastaa miekkansa.) Mun moni teist' on taistelevan nähnyt; Nyt
saatte itse koittaa mitä näitte.

MENENIUS. Pois miekka tuo! -- Tribuunit, syrjään käykää!

BRUTUS. Kiinn' ottakaa hän!

MENENIUS. Marciot' auttakaatte, Patriisit, vanhat, nuoret, auttaka!

KANSALAINEN. Ei, surma hälle, surma hälle!

(Käsikähmässä, joka tästä syntyy, ajetaan tribuunit, aediilit ja kansalaiset tiehensä.)

MENENIUS. Kotiinne nyt, ja joutuun! Kaikki muuten Hukassa on.

2 SENAATTORI. Pois, pois!

COMINIUS. Seis! Yhtä monta On meillä ystävää kuin vihamiestä.

MENENIUS. Tuleeko niiks?

1 SENAATTORI. Ei, herra varjeltoon! Pois kotiis, ystävä, ja meidän anna Parantaa vamma tää.

MENENIUS. Se meiss' on haava: Parantaa ette itseänne voi; Siis menkää!

COMINIUS. Tulkaa, meitä seuratkaa!

CORIOLANUS. Barbaareiks soisin heidät, joita ovat He myöskin, vaikka Rooman penikoita, En roomalaisiksi, joit' eivät ole, Vaikk' ovat Capitolin luona saadut.

MENENIUS. Pois vaan, ja jalo harminne te nielkää; Aik' aikaa kutakin.

CORIOLANUS. Ma nutistaisin Kedolla heitä neljinkymmenin.

MENENIUS. Ja minä pari heidän parhaimmistaan, Niin, vaikkapa nuo heidän tribuuninsa.

COMINIUS. Mut arvaamaton täss' on ylivoima, Ja miehuus hulluutt' on, jos vastustaa se Kukistuvata huonetta. -- Pois tulkaa, Ennenkuin palajaa tuo roskalauma; Tukitun virran lailla nyt se raivoo Ja kaataa mitä nöyräst' ennen kantoi.

MENENIUS. Ma pyydän, menkää. Koitan niitä auttaa Mun vanha älyni heissä, joissa sit' on Niin niukalta. Tää paikattava tilkoill' On kaiken värisillä.

COMINIUS. Pois nyt tulkaa!

(Coriolanus. Cominius ja muita lähtee.)

1 PATRIISI. Pilannut tuo on onnensa.

MENENIUS. Ei luonteet Noin jalot maailmassa menesty. Neptunon kolmihaaraa mairitella Ei vois hän, eikä Zeunkaan ukkosvoimaa. Sydän häll' on suussa: mitä povi tuntee, Tuo ilmi kieli; vihass' unhottaa hän, Ett' on hän koskaan kuolon nimen kuullut. (Melua ulkoa.) Haa, hauska melu!

2 PATRIISI. Oi, jos vuoteessansa He olisivat!

MENENIUS. Vaikka Tiberissä! -- Miks kauniist' ei hän heitä puhutellut, Sen vietävä?

(Brutus ja Sicinius palajavat roistoväen kanssa.)

SICINIUS. Miss' on se kyy, jok' aikoo Hävittää Rooman asukkaat ja itse Kaikk' kaikess' olla?

MENENIUS. Arvoisat tribuunit, --

SICINIUS. Tarpeijin töyrält' alas säälimättä Hän syöstäköön! Ei huolinut hän laista, Siis tutkimatta laki hänet jättää Nyt rahvaan koviin kouriin, joita katsoi Niin halvaks hän.

1 KANSALAINEN. Hän nähdä saa, ett' ovat Tribuunit kansan suu, ja me sen kädet.

KANSALAINEN. Niin kyllä.

MENENIUS. Hyvät herrat, --

SICINIUS. Vaiti!

MENENIUS. »Murhaa» Älkäätte huutako, kun paikallansa On kohtu ajo.

SICINIUS. Mistä syystä pakoon Hänt' autoitte?

MENENIUS. Mua kuulkaa! -- Niinkuin avut, Niin konsulin ma viat myöskin tunnen. --

SICINIUS. Kuin? Konsulin? -- Kenenkä konsulin?

MENENIUS. Coriolanon.

BRUTUS. Hänkö konsuli!

KANSALAINEN. Ei, ei, ei, ei, ei!

MENENIUS. Tribuunit, ja te, rakas kansa, jos te Mun sallitte, niin puhun sanaa pari; Ne teille muut' ei haittaa tuo kuin vähän Vaan ajan hukkaa.

SICINIUS. Puhukaa, mut joutuun. Olemme, nähkääs, päättänehet poistaa Tuon kyisen petturin. Maanpakoon ajo On vaaraks vaan; ja varman surman saamme, Jos tänne jää hän. Siis, hän heti kuolkoon, Se päätös on.

MENENIUS. Jumala varjele, Ett' ylväs Rooma, jonka kiitollisuus Jaloja lapsiansa kohtaan kirjoiss' On itse Zeun, nyt niinkuin julma äiti Söis oman sikiönsä!

SICINIUS. Vamma on hän, Ja pois siis leikattava.

MENENIUS. Jäsen on hän. Jok' on vaan vamman saanut; kuolon tuo se, Jos leikkaat sen, mut auttaa sit' on helppo. Mit' on hän Rooman tehnyt, josta kuolon Hän ansaitsis? Sen viholliset lyönyt! Verensä, jonka vuodatti (sit' useemp' On unssi, vannon sen, kuin mitä hälle Jälelle jäi), hän maalleen soi; jos maa nyt Tän jäännöksenkin vie, niin meihin, jotka Sen teemme ja sen sallimme, se painaa Ikuisen tahranmerkin.

SICINIUS. Mioletöntä!

BRUTUS. Niin, hulluutt aivan! Kun hän maataan lempi. Se häntä kunnioi.

MENENIUS. Kun syöpä tullut On jalkaan, jost' on hyöty meille ollut, Koht' unhotammeko --

BRUTUS. Vait siinä! -- Hänen Kotiinsa murtakaa, pois raastakaa hän, Ett'ei tuo rutto tartunnaistaan pääse Levittämään.

MENENIUS. Yks sana vaan, yks sana! Nopea tiiker'-raivo tuo kun katuu Hätäistä kiirettään, sen liian myöhä Sitoa nilkkoihin on lyijypainot. Lain mukaan menetelkää; muuten syntyy -- Kosk' on hän rakastettu -- puolueita, Ja suuren Rooman tuhoo Rooman miehet.

BRUTUS. Jos niin ois, --

SICINIUS. Mitä siinä rupatatte? Lakia kuinka kuulee hän, sen näimme: Aediiliä löi hän, meitä uhkas. -- Tulkaa!

MENENIUS. Sodassa -- muistakaa -- hän kasvanut on Siit' asti kuin hän miekkaa jaksoi kantaa. Ei sanojaan hän seulo: jauhot, liidet Sekaisin hämmentää hän. Minun suokaa Hänt' etsiä; ma takaan, että saapuu Sovussa laillisesti vastaamaan hän Uhalla hengen.

1 SENAATTORI. Arvoisat tribuunit, Se keino ihmismäinen on; tuo toinen Verinen olis liiaks; eikä tiedä, Mik' olis loppu.

SICINIUS. Arvoisa Menenius, Te olette siis kansan valtuutettu. -- Pois aseet, miehet!

BRUTUS. Kotiin älkää menkö.

SICINIUS. Torilla tavataan. -- Siell' odotamme; Jos Marciot' ette sinne tuo, niin toimeen Panemme alku tuuman.

MENENIUS. Hänet tuon ma. -- (Senaattoreille.) Mukahan käykää! Tulla hänen täytyy, Pahinta muuten tulee.

1 SENAATTORI. Lähtekäämme.

(Menevät.)

Töine kohtaous.

Huone Coriolanon talossa.

(Coriolanus ja muutamia patriiseja tulee.)

CORIOLANUS. Kaikk' ahtakoot he korvihini; teilill' Uhatkoot surmata, tai villihevon Jalkoihin syöstä, tai Tarpeijin töyrään Pinokoot kymmenittäin kukkuloita, Niin että jyrkkyys silmäkantamaakin Syvempi ois, -- en heitä kohtaan muuta Ma mieltäni.

1 PATRIISI. Sit' ylevämpi teko!

CORIOLANUS. On ihme, ettei minuun tydy äiti, Jok' aina heitä ryysymekoiks sätti, Retuiksi, joill' on nurkkakauppa työnä, Ja seisominen torill' avopäin, Töllistäin, haukottain ja kummastellen, Jos mies mun kaltaiseni puheeks ottaa Sodan tai rauhan. (Volumnia tulee.) Teistä juuri puhuin. Kesyksi toivotte mun! Luontoniko Mun pitäis kieltää? Paremp' olla julki Se mies, mik' olen.

VOLUMNIA. Poikani! Mun poikani! Olisit toki valtaas pukeunut, Ennenkuin noin sen heitit pois.

CORIOLANUS. Se menköön!

VOLUMNIA. Vähemmälläkin kiihkoll' oisit ollut Se mies, mik' olet; vastustettu olis Vähemmän mieltäs, jos et olis heille Noin julki näyttänyt, mit' olit mieltä, Ennenkuin heiltä vastusvoima uupui.

CORIOLANUS. He kaikki menkööt hirteen!

VOLUMNIA. Vaikka tuleen!

(Menenius ja senaattoreja tulee.)

MENENIUS. Kas niin, olitte tyly, liian tyly; Pois korjaamaan se käykää.

1 SENAATTORI. Muu ei auta: Hajoopi muuten kahtia ja hukkuu Tää hyvä kaupunkimme.

VOLUMNIA. Neuvoon se Mull' yhtä jäykkä sydän on kuin sulla. Mut myöskin ajua, joka hyödyks kääntää Vihani puuskat.

MENENIUS. Oikein, jalo rouva! Ennenkuin hän tuon karjan eteen nöyrtyis, -- Jos moist' ei maan ja kansan lääkkeeks vaatis Tää sairas aika, -- yllen' ottaisain ma Sopani, jota kantaa tuskin jaksan.

CORIOLANUS. Mun mitä tulee tehdä?

MENENIUS. Palata Tribuunein luo.

CORIOLANUS. Ja sitten? Mitä sitten?

MENENIUS. Katua mitä puhuit.

CORIOLANUS. Heidän kuullen? Jumalten kuullen sit' en tekis; kuinka Siis heidän kuullen?

VOLUMNIA. Liiaks olet ylväs; Siin' et voi koskaan liian jalo olla. Mut täytymys kun käskee --. Sanoit kerran Ett' ovat helma-ystäviä sodass' Äly ja kunnia; no niin, mut sano, Mik' estää heitä rauhass' yhtymästä?

CORIOLANUS. Pah, joutavia!

MENENIUS. Oiva kysymys!

VOLUMNIA. Jos kunniaks on sodass' olla muuna Kuin mitä olet (hyviin tarkoituksiin Kun tätä juonta käytät), pahempaako, Jos äly rauhassakin, niinkuin sodass', On kunnian ystävä, kosk' yht' on tarpeen Se kummassakin?

CORIOLANUS. Vaan miks tuota?

VOLUMNIA. Siksi Ett' on sun kansalle nyt puhuminen, Ei omaa mieltäs myöten, eikä mitä Sydämmes suo, mut sanoja vaan, joita Tuo sylki suuhun, sekasikiötä, Loruja, jotk' on vieraat sydämmelles. Ja kunniaas se enemmän ei pilaa, Kuin kaupungin jos hyvin puheihin voitat. Sen sijaan että onnes altistaisit Ja paljon verta kaupan panisit. -- Jos etuni ja ystäväini vaara Sen vaatis, saattaisin ma teeskennellä, Ja kunniallakin. Nyt vaimos, lapses. Senaatin, aatelin on vaarass' onni; Ja mieluump' on sun noille tomppelleille Rypistää otsaasi, kuin suosiota Suun hymyll' ostaa heiltä ja näin estää Häviö varma.

MENENIUS. Jalo rouva! -- Tule, Puhu kauniisti, ei sillä torjuakses Nykyistä vaaraa, ei, vaan pelastaakses Jo menetetyt.

VOLUMNIA. Poikani, ma pyydän, Lähesty lakki kädessä, ja kaukaa Kuroita sitä näin, ja lähetessä Katuhun paina polves (näissä toimiss' Elehet puhuvat, ja tyhmän silm' on Viisaampi korvaa), huojuttele päätäs, Ja usein, näin, kurittain korskaa mieltäs, Kumarru niinkuin kypsä silkkiäismarja, Mi koskemist' ei siedä; sano heille, Ett' olet heidän sotilaansa, että Sodassa kasvaneen' et osaa olla, Se myönnä pois, niin nöyrä kuin sun tulis Ja jota armon'-anojilta syystä He vaativat; vaan että heidän mieltään Vast'edes tahdot noudattaa, niin totta Kuin voimas riittää.

MENENIUS. Ihan noin jos puhut, Niin voitat kaikkein sydämmet; kun pyydät, He anteeks antamaan on yhtä valmiit Kuin tyhjää juorumahan.

VOLUMNIA. Neuvoon suostu; Vaikk' arvaan kyll', ett' ennen vihamiestäs Tulehen seuraisit, kuin lehdon varjoss Imartelisit häntä. -- Kah, Cominius!

(Cominius tulee.)

COMINIUS. Turulta tulen; luja puollus teille Nyt tarpeen on, jos tyyneys ei tai pako Pelasta teitä: raivoissaan on kaikki.

MENENIUS. Nyt hyvä sana vaan.

COMINIUS. Niin, jospa siihen Hän taipuis!

VOLUMNIA. Hänen täytyy ja hän tahtoo. -- Niin, etkös? Tahdothan sa? Mene joutuun!

CORIOLANUS. Esiintyäkö paljain päin mun täytyy Ja jalon sydämmeni taakaks panna Näin kurjin kielin valhe? No, ma teen sen! Maatilkku tää jos vaarass' olis vainen, Tää Marcion ruumis vaan, sen tomuks hiertää Ja tuuleen kylvää sais he. -- Forumiin nyt! Panette mulle näyteltävän, jot en Ma koskaan opi.

COMINIUS. Tulkaa, meist' on apu.

VOLUMNIA. Oi, kuule, rakas poikani! Sa sanoit Mun kiitokseni sotilaaks sun tehneen; Nyt kiitokseni tähden osaa näytä, Jok' ompii outo sulle.

CORIOLANUS. Mun siis täytyy. Pois, vanha luontoni! Nyt porton henki Mun vallatkoon! Sotahuutoni, jok' yhteen Soi rummun kanssa, pirinäks niin hienoks, Kuin ääni kuohilaan tai tytön tulkoon. Jok' uneen lasta tuutii! Konnan hymy Asukoon poskillani! Silmänpeili Himetkөөn koulupojan kyynelistä! Kerjääjän kieli suustan' ulos käykөөn; Ja panssaroitu polveni, mi taipui Jalustimessa vaan, nyt koukkuun käykөөn Kuin almun mankujan! -- En, sit' en tee. Näin totuudelt' en kunniaansa ryöstä; Ja halpuutt' ilkeintä en ruumiin eleill' Opetä sielulleni.

VOLUMNIA. Niinkuin tahdot. Mun sulta kerjätä on herjaavampi Kun sinun heiltä. Hukkukoon siis kaikki! Mieluummin äitisi sun korskas sietää, Kuin huolissaan on hurjan uhkas tähden. Yht' urhosti kuin sinä surmaa ilkun; Tee tahtos. Tuo sun uljuutes on minun. Sen imit multa; korskas se on omaas.

CORIOLANUS. Oi, äiti, tyyntykäätte! Näettehän, Turulle lähden jo; ei nuhteit' enää! Sydämmet käännän, lemme heiltä peijaan. Ja kaikkein ammattien suosikkina Ma palajan. Jo lähden. Terveisiä Mun vaimolleni! Konsulina tulen, Jos en, niin varmaan kielen' ikänään ei Suurt' imarteella aikaan saa.

VOLUMNIA. Tee tahtos.

COMINIUS. Pois! Joutukaa! Tribuunit odottavat: Sävyisä vastaus aseenne olkoon; Heill' entist' ankarampi syytös valmiin' On teitä kohtaan, kuulin.

CORIOLANUS. »Sävyisesti» -- Se tunnussanan' on. -- Nyt lähtekäämme: Valheesta mua syyttäkööt, ma vastaan Kuin rehellinen mies.

MENENIUS. Mut sävyisesti.

CORIOLANUS. No niin, siis sävyisesti, sävyisesti.

(Kaikki menevät.)

Kolmas kohta.

Forum.

(Sicinius ja Brutus tulevat.)

BRUTUS. Viaksi hälle pankaa, että tahtoo Tyrannin valtaa hän; jos se ei tepsä, Vihasta kansaan häntä syyttäkää, Ja ettei saalist' ole jakanut hän, Mink' antiaateilt' otti. (Aediili tulee.) Tuleeko hän?

AEDIILI. Tulossa on hän.

BRUTUS. Mukana ken hällä?

AEDIILI. Menenius vanhus ja senaattoreista Nuo hänen suosijansa.

SICINIUS. Onko teillä Luettelossa kaikki äänet, jotka Olette hankkineet?

AEDIILI. On, se on valmis.

SICINIUS. Ja ruoduttainko järjestetty?

AEDIILI. On.

SICINIUS. Heti kansa tänne tuokaa; ja kun sanon: »Näin kansan oikeuden ja vallan nojall' On tuomittu», -- maanpakohon se olkoon, Tai kuolemaan, tai sakkoon, -- pankaa heidät, Kun »sakkoon» sanon, huutamahan »sakkoon», Ja »kuolemaan», kun sanon »kuolemaan». Asian oikeuteen luottaen Ja vanhaan etuuteen.

AEDIILI. Heit' opastan ma.

BRUTUS. Ja huutaa kun on alkaneet, koht' älkööt Heretkö he, vaan meluten ja räähkyin, Mik' olkohonkin tuomio, vaatikoott he Sen täyttämistä heti.

AEDIILI. Hyvä, hyvä.

SICINIUS. Ja katsokaa, ett' oiti ovat valmiit. Kun viittauksen saavat.

BRUTUS. Heti toimeen! -- (Aediili menee.) Vihoittakaa hänt' oiti. Tottunut hän On aina voittamaan ja mielinmäärin Tenäämään vastaan; raivoon kun hän saadaan, Ei mikään häntä hiili; puhtaaks purkaa Hän sydämmensä, ja se purkaus Meit' auttaa niskan hältä taittamaan.

(Coriolanus, Menenius, Cominius, senaattoreja ja patriiseja tulee)

SICINIUS. Tuoss' on hän.

MENENIUS. Pyydän, olkaa tyyni.

CORIOLANUS. Kyllä, Kuin tallirenki, joka roiston nimiä Tukuttain vastaan halvast' äyrist' ottaa. -- Hyvät jumalat, te Roomaa suojelkaa, Ja kunnan miehet lakipöytiin pankkaa! Oi, rakkaus meihin luokaa! Juhlasuojiks Avarat templit tehkääte, mut älkää Katuja sotakentiks!

1 SENAATTORI. Amen, amen!

MENENIUS. Ylevä toivomus.

(Aediili palajaa kansalaisien kanssa.)

SICINIUS. He, tänne miehet!

AEDIILI. Tribuunejanne tarkatkaa! Vait, hiljaa!

CORIOLANUS. Mua kuulkaa ensin.

MOLEMMAT TRIBUUNIT. Puhukaa! -- Soh! Hiljaa!

CORIOLANUS. Mua muuall' eikö syytetä kuin tässä? Nyt ratkaistaanko kaikki?

SICINIUS. Teiltä kysyn: Tunnustatteko kansan äänivallan Ja virkamiehet sen? Rikoksistanne Nyt todistettavista tyydyttenkö Lainmääräisehen rangaistukseen?

CORIOLANUS. Tyydyn.

MENENIUS. Oi, kuulkaahan! Hän sanoo tyytyvänsä. Muistelkaa hänen sotatekojansa, Ja haavojansa, joit' on ruumis täynnä, Kuin pyhä kirkkotarha hautoja.

CORIOLANUS. Okahan raamuj' on ne, naarmuja Vaan naurettavia.

MENENIUS. Ja lisäksi, nähkääs, Vaikk' ei hän haasta niinkuin kansalainen, Kuin sotilas hän haastaa; vihan kaiuks Te älkää hänen jyrkkää ääntään luulko. Vaan niinkuin sanon, soturin se kielt' on, Eik' ilkiön.

COMINIUS. No niin, jo kylliks siitä.

CORIOLANUS. Mi siihen syynä, että minua, Jonk' yksin äänin konsuliksi teitte, Niin häpäisette nyt, että oiti pois sen Mult' otatte?

SICINIUS. Te, vastatkaa te meille.

CORIOLANUS. Niin oikein, mun se täytyy. Puhukaa siis!

SICINIUS. Kanteemme on, että yrititte riistää Roomalta kaikki ikivanhat virat Ja itsellenne yksinvallan ryöstää; Siis kansan petturi te olette.

CORIOLANUS. Kuin? Petturi!

MENENIUS. Tyyn' olkaa; muistakaa!

CORIOLANUS. Syvimmän hornan liekit syökööt kansan! Vai petturi! -- Sa, herjaava tribuuni! Haa! Vaikka

tuhat surmaa silmäs kätkis, Ja tuhat kertaa tuhatta sun nyrkkis, Ja miljoonittain valheellinen kieles, Sanoisin:
»valehtelet» yhtä julki, Kuin jumalia rukoilen.

SICINIUS. Haa! Kuulkaa!

KANSALAINEN. Töyrälle, töyrälle hän viekää!

SICINIUS. Vaiti! Ei lisäsyitä kaivata; te näitte Jo miehen työt, ja puheet kuulitte: Virallisia löi hän, teitä kiros, Lain sorti väkivallalla, ja pyhää Hän tuomar'valtaa ilkkui; tää niin suuri On hengen rikos, että ansaitsee se Pahimman surman.

BRUTUS. Vaan kosk' uljaast' on hän Palvellut Roomaa, --

CORIOLANUS. Mitä höpiset?

BRUTUS. Ma sanon minkä tiedän.

CORIOLANUS. Tekö?

MENENIUS. Tuoko Se lupaus, mink' äidillenne teitte?

COMINIUS. Ma pyydän, kuulkaa, --

CORIOLANUS. En, en tahdo kuulla. Tarpeijin töyrält' uhatkoon vaan surma, Maanpako, nylky, nääntyminen tyrnään -- Jyvänen päivän muonaks vaan -- heilt' en ma Sanoilla kauneill' armoj' osta, enkä Sisuaani hilli, vaikka heiltä kaikki »Hyvällä huomenella» lahjaks saisin.

SICINIUS. Kosk' on hän tavan takaa, mink' on voinut, Vihasta kansaan, siltä kaikin keinoin Kokenut vallan riistää, ja nyt vihdoin On väkinäistä tehnyt, eikä yksin Oikeuden istunnossa, ei, vaan suoraan Sen valvojille: siis nyt kansan nimessä Ja valtamme nojalla me, tribuunit, Kaupungist' oiti hänet karkoitamme, Sill' uhall' että, jos hän koskaan astuu Jalkansa Rooman portista, hän syöstään Tarpeijin töyrält' alas. Se on päätös, Sen kansan nimessä ma julistan.

KANSALAINEN. Se päätös on, se päätös on; pois oiti! Maanpakolainen on hän: se on päätös.

COMINIUS. Mua kuulkaa, ystävät ja kansalaiset; -- SICINIUS. Hän tuomittu on. Muut' ei mitään.

COMINIUS. Kuulkaa: Ma konsul' olen ollut: ruumiissani On vihollisten merkit. Maani etu Pyhempi, hellemp', armaampi on mulle Kun henkeni, kuin kalliin vaimon arvo, Kuin hänen kohtuns' sikiö ja omain Mun lanteitteni aarre. -- Siis, jos sanon --

SICINIUS. Kyll' aikehenne tunnemme. No, mitä?

BRUTUS. Ei mitäkään; maanpakolainen on hän Vihollisena kansansa ja maansa: Se päätös on.

KANSALAINEN. Se päätös on, se päätös on.

CORIOLANUS. Katalat koirat, joiden henki haisee Kuin soiden mätä löyhkä, joiden armot Yht' inhat on kuin hautaamatta jääneet Ja ilmaa saastuttavat miesten raadot, Maanpakoon minä teidät ajan! Jääkää, Te horjuvaiset, tänne! Pienin risaus Vavahtamahan pankoon sydämmenne! Vihollistenne sulkatöyhdyt teihin Leyhkätkööt kuolon tuskaa! Valta teillä Ain' olkoon ajaa maasta puoltajanne, Siks että oma tyhmyytenne, jok' ei Käsitä mitään, kunnes äilön tuntee, -- Kosk' yhä riidass' eläen itse ette Te itseänne säästä, -- myypi teidät

Katalan kurjiks orjiks kansan käsiin, Mi teidät voitti miekan iskutta! Halveksuin selkäni ma käännän teille Ja Roomalle: on muuallakin mailmaa.

(Coriolanus, Cominius, Menenius, senaattorit ja patriisit menevät.)

AEDIILI. Nyt kansan vihamies on poissa, poissa!

KANSALAINEN. Maanpaossa on vihamies! Heleijaa!

(Kaikki heittelevät ilakoiden lakkejansa ilmaan.)

SICINIUS. Hän portist' ulos viekää, ilkkukaa Te häntä, niinkuin hänkin teitä ilkkui; Häväiskää häntä aika lailla. -- Vahti Kaupungin halki meitä seuratkoon.

KANSALAINEN. Pois tulkaa! Portist' ulos hänet viemme. -- Jaloja tribuuneja kaitkoon taivas!

(Menevät.)

NELJÄS NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus

Roomassa. Kaupungin portin edustalla.

(Coriolanus, Volumnia, Virgilia, Menenius ja muutamia nuoria patriiseja tulee.)

CORIOLANUS. Äl' itke nyt! Hyvästi joutuun! -- Peto Tuo monipäinen pois mun puskee -- Äiti, Miss' entinen on uljuutes? Sa sanoit Niin usein: hätä suurin miestä koittaa; Tavallinenkin tavallista kestää; Tyynellä kaikki laivat yhtä hyvät On kulkemaan; mut kohtalon kun iskut Kovimmat kohtaa, tyynnä kestäminen On jalo taito. Neuvoja sa mulle Ain' annoit, jotka voittamattomaksi Sydämmen saavat, joka niitä seuraa.

VIRGILIA. Oi, taivaan vallat!

CORIOLANUS. Pyydän, vaimo, älä --

VOLUMNIA. Periköön rutto Rooman ammatit, Ja surma kaikki käsityöt!

CORIOLANUS. No, no! Mua lempivät, kun mua tarvitsevat. Miss' intos äiti, jonka hummaamana Sa lausuit että Herkulehen vaimon' Olisit kuusi hänen töistään tehnyt, Näin säästäin mieheltäsi monet hiet? -- Cominius, rohkeutta! Hyvästi! -- Hyvästi, vaimoni ja äitini! Ei hätää mun. -- Menenius, kelpo vanhus, Sun itkus suolaisempaa on kuin nuorten, Se silmäs syö. -- Mun vanha päällikköni, Rautaiseks tunnen sun, mont' olet nähnyt Sydäntä paaduttavaa kohtausta; Sano noille vaimoille, ett' yht' on tyhmää Tuhoa välttämätönt' itkeä Kuin nauraa sille. -- Äiti, vaaranihan Sun lohtus ain' on ollut; luota minuun: Vaikk' yksin käyn kuin suossa lohikäärme, -- Jok' ympärilleen kauhun luo, ja josta Enemmän puhutaan kuin sitä nähdään, -- Yl' alhaisen sun poikas kohoo, taikka Kavalain salajuonten kautta kaatuu.

VOLUMNIA. Mihin aiot, jalo poikani? Cominius Aluksi mukaas ota; suuntas määrää, Äl' antau alttiiks joka sattumalle, Mik' yllättää sua tielläs.

CORIOLANUS. Taivaan vallat!

COMINIUS. Kuukauden sua seuraan; asuntosi Niin valitsemme, että toisistamme Me tiedon saamme; näin, jos aika sallis Sua kotiin kutsua, ei tarvis meidän Hakea yhtä miestä pitkin mailmaa, Ja hyvä tila menettää, jok' ehtyy, Kun poiss' on tarvitsija.

CORIOLANUS. Hyvästi! Sua ikä painaa; sodan herkuist' olet Jo kylläs saanut, naarmuttoman kanssa Kuljeksiakses. Portillen vaan käykää. -- No, tulkaa, armas vaimo, kallis äiti, Ja taatut ystävät! Kun kaukan' olen, Hymyillen tehkää hyvästit. Nyt tulkaa! Niin kauan kuin maan päällä elän, kuulla Minusta saatte; ette toki muuta Kuin mitä ennenkin.

MENENIUS. Tuot' ihanampaa Ei korvin kuulla saa. -- Pois itku! Tulkaa! Käsivarsista ja jaloistani noista Ravistaa vuotta seitsemän jos voisin, Niin, totta Jumal', askel askeleelta Sua seuraisin!

CORIOLANUS. Kätesi mulle! -- Tulkaa!

(Menevät.)

Toinen kohtaus.

Sama paikka. Katu lähellä kaupungin porttia.

(Sicinius, Brutus ja aediili tulevat.)

SICINIUS. Hän poiss' on; hiltykäämme. Kansa kotiin! Masattu aatel' on, jok' ilmeisesti Oli hänen puoltaan.

BRUTUS. Valtamme on nähty; Nöyremmät olkaamme nyt työmme jälkeen Kuin sitä ennen.

SICINIUS. Kotiin kansa! Poiss' on Sen suurin vihollinen, sanokaa, Ja turvattu sen valta.

BRUTUS. Kotiin kansa!

(Aediili menee.)

(Volumnia, Virgilia ja Menenius tulevat.)

Kah, hänen äitinsä!

SICINIUS. Pois täältä!

BRUTUS. Miksi?

SICINIUS. Sanovat häntä hulluks.

BRUTUS. Jatka vaan; He meidät näkivät.

VOLUMNIA. Oo! Parahiksi! Jumalten kaikki ruttovarot teille Lempenne palkitkoot!

MENENIUS. St! Ei niin kovaa.

VOLUMNIA. Jos voisin itkulta, niin kuulisitte, -- Mut, jotain saatte kuulla. -- (Brutolle.) Poistuttenko?

VIRGILIA (Siciniolle.) Te jääkää myös. Jos miehelleni voisin Sanoa samaa!

SICINIUS. Miehävää!

VOLUMNIA. Niin, houkka! Häpeätäkö tuo? -- Kas, tuota houkkaa! Mies eikö isän' ollut? Sinä, kettu. Maanpakoon ajoit sen, mi Rooman puolest Useemman iskun löi, kuin sinä olet Sanoja puhunut.

SICINIUS. Oi, taivaan taatto!

VOLUMNIA. Useemman kelpo iskun, niin, kuin sinä Viisasta sanaa -- kaikki Rooman tähden. -- Haa, kuules! -- Mene vaan! -- Ei, älä mene! -- Oi, että heimos kanssa kahden olis Mun poikan' erämaassa, kelpo miekka Kädessä!

SICINIUS. Mitä sitten?

VIRGILIA. Mitä sitten! Perisi hukka silloin sinun heimos.

VOLUMNIA. Sekasikiöt ja kaikki. -- Kunnan mies. Kuin monta haavaa saitkaan Rooman tähden!

MENENIUS. No, no, no, hiljaa!

SICINIUS. Josp' olisi hän vastakin kuin ennen Palvellut Roomaa, eikä sitomaansa Sidettä itse päästänyt!

BRUTUS. Niin, jospa!

VOLUMNIA. Niin jospa! Rahvast' yllytite, kollit; Tunnette hänen arvoaan sen verran Kuin minä taivaan salauksia, joita Maan tiedoksi ei suoda.

BRUTUS. Menkäämme!

VOLUMNIA. Niin, menkää, menkää! Oivan työn te teitte. Mut ensin kuulkaa tämä: -- saman verran Kuin Capitoli korkeudessa voittaa Vähimmän Rooman mökin, yhtä paljon Mun poikani, -- tuon vaimon mies, tuon tuossa, -- Min karkoititte, voittaa teidät kaikki.

BRUTUS. Niin, niin, nyt lähdetään.

SICINIUS. Miks olla tässä Tuon mielipuolen hännättävänä?

VOLUMNIA. Rukoukseni mukananne viekää' (Tribuunit menevät.) Oo, jumalten jos ainoana työnä Ois kiroukseni vahvistus! Jos heidät Tapaisin kerran päiväss', että saisin Keventää sydämmeni raskaan taakan!

MENENIUS. Kas, sepä löylytys! ja syystä maarin! Tuletteko te meille iltaiselle?

VOLUMNIA. Viha ruokani on: itseäni syön mä. Ja nälkään kuolen ravinnosta. -- Tulkaa! -- Äl' inise! Valita, niinkuin minä, Vihaisen Junon lailla! Tule pois!

MENENIUS. Hyi, hyi, hyi!

(Menevät.)

Kolmas kohtaus.

Maantie Rooman ja Antiumin välillä.

(Roomalainen ja volskilainen kohtaavat toinen toisensa.)

ROOMALAINEN. Minä tunnen hyvin teidät, tunnettehan tekin minut. Eikö nimenne ole Adrian?

VOLSKILAINEN. On. Mutta minä en todellakaan muista teitä.

ROOMALAINEN. Olen roomalainen ja palvelen niinkuin tekin Rooman vihollisia. Tunnettekoko nyt minut?

VOLSKILAINEN. Nicanor, eikö niin?

ROOMALAINEN. Sama mies.

VOLSKILAINEN. Olette parrakkaampi, kun viimeksi teidät näin; mutta puheenlaatumme teidät ilmaisi. No, mitä Roomasta kuuluu? Volskilainen valtio on antanut minulle toimeksi etsiä teitä sieltä. Olette säästänyt minulta päivän matkan.

ROOMALAINEN. Roomassa on ollut kummallisia meteleitä: kansa senaattia, patriiseja ja aatelialueita vastaan.

VOLSKILAINEN. On ollut? Ovatko ne siis päättyneet? Meidän hallitus ei sitä usko; se tekee suuria sotavarustuksia, ja toivoo heidät yllättävänsä, kun riita on tulisimmillaan.

ROOMALAINEN. Pahin tulen vaara on voitettu, mutta pienimmästäkin asiasta saattaa se uudestaan leimahtaa ilmi. Sillä tuon kelpo Coriolanon maanpakoon ajaminen karvastelee niin aatelisten sydäntä, että olisivat halukkaat ottamaan kansalta pois kaiken vallan ja ikipäiviksi riistämään siltä sen tribuunit. Se, se nähkääs kipinä kytee, ja kohta se raivokkaana ilmituleen puhkee.

VOLSKILAINEN. Coriolanusko maanpaossa?

ROOMALAINEN. Niin, maanpaossa.

VOLSKILAINEN. Semmoisen uutisen tuojana olette varmaankin tervetullut.

ROOMALAINEN. Nyt tulee volskilaisten ottaa tilaisuudesta vaari. Olen kuullut sanottavan, että naitua vaimoa on sopivin vietellä silloin, kun hän on riidassa miehensä kanssa. Teidän jalo päällikkönne on tässä sodassa suurena ilmaantunut, nyt kun hänen etevä vastustajansa Coriolanus on synnyinmaassaan maineensa kadottanut.

VOLSKILAINEN. Epäilemättä. Mikä onni, että teidät näin sattumalta tapasin! Te olette toimeni päähän saattanut, ja ilolla seuraan teitä kotiin.

ROOMALAINEN. Tästä illalliseen kerron teille Roomasta mitä kummallisimpia asioita, jotka kaikki ovat vastustajalle eduksi. Sotajoukkonne on kunnossa, niinkö?

VOLSKILAINEN. On, ja oikein kuninkaallinen sotajoukko. Centurionit miehistöineen ovat pestatut ja majoitetut ja vaikkapa tunnin päästä valmiit lähtöön.

ROOMALAINEN. Hauska kuulla, että ovat valmiit, ja minä kyllä heidät liikkeelle panen, sen takaan. Siis, sydämmellisesti tervetullut! Olen suuresti mielissäni teidän seurastanne.

VOLSKILAINEN. Syöttehän sanan suustani; minullahan se tässä suurin syy on olla mielissäni.

ROOMALAINEN. No hyvä, menkäämme siis yhtenä.

(Menevät)

Neljäs kohtaus.

Antium. Aufidion talon edustalla.

(Coriolanus tulee, halpaan valepukuun puettuna.)

CORIOLANUS. Tää kaunis kaupunki on. -- Antium, minä Sun leskes loin, ja monen noiden sievään Talojes perijän näin miekkan' eessä Korahtain kaatuvan. Mua älä tunne, Sun vaimos muuten vartain, poikas kivin Mun kuoliaaksi lyövät. (Kansalainen tulee.) Terve!

KANSALAINEN. Terve!

CORIOLANUS. Tuo kuuluisa Aufidius, missä täällä Hän asuvi? Hän Antiumiss' onko?

KANSALAINEN. On. Talossansa tänään aatelilleen Hän pitää pidot.

CORIOLANUS. Missä on se talo?

KANSALAINEN. Tuoss' edessäanne.

CORIOLANUS. Kiitos. Hyvästi! (Kansalainen menee.) Oi, mailma, liukkaita sun sokkeloitas? Vannoutunehet ystävät, jotk' äsken Olivat niinkuin yksi sydän, yksi mieli, Joill' aika, vuode, ruoka, työ ol' yksi, Jotk' olivat kuin kaksoispari lemmess' Eriämättömät, nyt äkkipäätä Ja turhan vuoksi katkerimpaan vihaan He syttyvät; -- ja verivainolaiset, Joilt' unen viha häiritsi ja häijyt Kavallushankkeet, sattumus nyt, jok' ei Niin munaa maksa, ystäviksi tekee Ja langoiksi. Niin munkin. Synnyinmaatan' Ma vihaan ja viholliskaupungille Suon lempeni. -- Nyt sisään! Jos mun tappaa. Niin tekee oikein hän; jos vastaan ottaa, Niin hänen maataan palvella ma tahdon.

(Menee.)

Viides kohtaus.

Sama paikka. Pylvässäli Aufidion talossa.

(Soittoa kuuluu sisältä. Palvelija tulee.)

PALVELIJA. Viiniä, hoi, viiniä! Hyviä edeskäypiä! Luulenpa, että ne vintiöt nukkuvat.

(Menee.)

(Toinen palvelija tulee.)

2 PALVELIJA. Missä on Cotus? Isäntä kutsuu häntä. -- Cotus!

(Menee.)

(Coriolanus tulee.)

CORIOLANUS. On talo soma, ruuan haju hyvä; Vaan min' en näytä kutsuvierahalta.

(Ensimmäinen palvelija palajaa.)

1 PALVELIJA. Mitä tahdotte? Mistä olette? Täällä ei ole teille sijaa. Menkää, tuossa on ovi!

CORIOLANUS. Coriolanona en ansaitse Parempaa tervehdystä.

(Toinen palvelija palajaa.)

2 PALVELIJA. Mistä olette? Missä portinvartijan on silmät, kun päästää sisään tuollaisia veijareita? Menkää tiehenne, olkaa niin hyvä!

CORIOLANUS. Pois!

1 PALVELIJA. Poisko? Menkää itse pois!

CORIOLANUS. Sin' olet mulle vaivaksi.

2 PALVELIJA. Mikä julkeus! Kylläpä teistä selvä saadaan.

(Kolmas palvelija tulee ja kohtaa ensimmäisen.)

3 PALVELIJA. Mikä mies se tuo on?

1 PALVELIJA. Kummallisın mies, minkä ikänäni olen nähnyt. En saa häntä pois täältä. Kuules, kutsuppa herramme tänne.

3 PALVELIJA. Mitä sinä, mies, täällä teet? Tiehesi oiti!

CORIOLANUS. Mun anna olla; liettänne en tahraa.

3 PALVELIJA. Mikä olette?

CORIOLANUS. Ylimys.

3 PALVELIJA. Ihmeen kurja ylimys!

CORIOLANUS. Niin kyllä, aivan totta.

3 PALVELIJA. Tehkää hyvin, ylimys kurja, ja etsikää toinen olopaikka; täällä ei ole teille sijaa. Menkää tiehenne, olkaa niin hyvä! Kas noin!

CORIOLANUS. Tee työs ja mätä itsees kylmät tähteet.

(Työntää hänet luotansa.)

3 PALVELIJA. Mitä? Etkö mene? -- Mene ja ilmoita herrallemme, mikä kummallinen vieras se täällä on.

2 PALVELIJA. Kyllä menen.

(Menee.)

3 PALVELIJA. Missä asut?

CORIOLANUS. Taivasalla.

3 PALVELIJA. Taivasallako?

CORIOLANUS. Niin.

3 PALVELIJA. Missä siellä?

CORIOLANUS. Varisten ja korppien kaupungissa.

3 PALVELIJA. Varisten ja korppien kaupungissa? -- Mikä aasi! -- Siis asut yhdessä naakkojenkin kanssa?

CORIOLANUS. En; minä en palvele sinun herraasi.

3 PALVELIJA. Mitä? Mitä sinulla on minun herrani kanssa tekemistä?

CORIOLANUS. He, se olisi siivompaa kuin jos olisin tekemisissä vaimosi kanssa. Pois, lörppä! Mene matkaas lautaisines!

(Ajaa hänet piesten ulos.)

(Aufidius ja toinen palvelija tulevat.)

AUFIDIUS. Miss' on se mies?

2 PALVELIJA. Tuossa, herra. Olisin piessyt häntä kuin koiraa, vaan en tahtonut häiritä herroja siellä sisällä.

AUFIDIUS. Mist' olet? Mitä tahdot? Nimesi? Vait olet? Sano mies: mik' on sun nimes?

CORIOLANUS (Heittäen valepuvun yltänsä.) Tullus, Jos viel' et mua tunne, vaikka näet mun. Ja siks et mua aavista, mik' olen, Nimeni ilmoittaa mun täytynee kai.

AUFIDIUS. Mik' on sun nimes?

CORIOLANUS. Pahalta volskilaisten soi se korviin. Ja sinun korvaas vihloo.

AUFIDIUS. Mikä nimes? Näkösi tuim' on, käskevä on katsees, Jalolta näytät laivalta, vaikk onkin Varustees pirstaleina. Mikä nimes?

CORIOLANUS. Rypistä otsaas! Etkö nyt mua tunne?

AUFIDIUS. En tunne sua. Mikä nimesi?

CORIOLANUS. Nimeni Cajus Marcius on, se, joka Kaikille volskilaisille on tehnyt Ja erittäinkin sulle suurta turmaa; Mun liikanimeni Coriolanus Sen todistaa. Työt raskaat, hengen vaarat, Vereni, maani hyväks vuodatetun, Se kiittämätön palkinnut on tuolla Nimellä vaan, jok' ylykkeenä sulle Ja merkkini on, ett' inhota sun tulee Ja vihata mua. Nimi tää vaan jäi; Muut riisti kansan kateus ja julmuus, Jot' arka aateli ei ehkäissyt, Vaan jätti mun, ja salli noiden orjain Viheltää minut Roomast' ulos. Niin, Tää surkein hätä lietes luo mun toi, Ei toivo -- älä käsitä mua väärin -- Pelastaa henkeäni: surmaa jos, näet, Peljännyt olisin, sua, ennen muita, Olisin karttanut; ei, pelkkä halu Karkoittajaini kanssa tehdä suora Mun luokses tuonut on. Siis, sydän sulla Jos uhkuu kosto, jos maksaa tahdot Sa omat herjasi, ja synnyinmaasi Parantaa avohaavat, joutuun riennä Ja ota kurjuuteni palvelukseesi Niin sitä käytä, että hyödyks sulle On koston-työni; sairaan maani kanssa Otella tahdon, näet, niin vimmatusti Kuin kaikki hornan henget. Mut jos niin on. Ett' et sa uskalla, ja voitteluun jos Väsynyt olet, -- no niin, kyllästynyt Minäkin olen elämään, ja sulle Nyt kaulan' tarjoon vanhan vihas uhriks;

Jos sit' et poikki leikkaa, olet hupsu; Ain' olen vainonnut sua, maasi rinnast Ammeittain olen verta juoksuttanut, Ja elää voin vaan sulle häpeäksi, Jos en sua palvele.

AUFIDIUS. Oi, Marcius, Marcius! Jokainen sanas vanhan vihan juuren Sydämmestäni repii. Jupiterkin Jos tuolta pilvist' ennustellen lausuis: »Se totta on», hänt' enemmän en uskois Kuin sua, jalo Marcius. -- Suo mun kiertää Käsvarteni sen ruumiin ympär', johon Sadasti vahvan peitseni ma särjin, Peloittain kuun sen pirstaleilla! Miekkan' Alaisinta nyt halaan; lempes kanssa Yht' uljaast', innokkaasti nyt ma painin Kuin maineenhimon voimall' olen koskaan Miehuuttas vastaan taistellut. Haa! Tiedäs, Ma morsiantan' armastin: ei koskaan Todempi ole lemmenthuokaus ollut; Mut nyt, kun sun näin, jalo urho, sydän Enemmän ilost' ailahtaa, kuin milloin Ens' kerran vaimoni näin astuvan Ma kynnyksestäni. Mars sinä, kuules, Aseissa meill' on joukko; vielä kerran Kädestäs aioin kilpes lyödä, taikka Käteni menettää. Kakstoista kertaa Mun lölytyt, ja joka yö sen jälkeen Uneksin taisteluista välillämme: Kypärit irti, maassa siinä maattiin, Käs' toisen kurkussa, kun havahdin ma Ja tyhjäst' aivan puolikuoliaana. Oi, Marcius, vaikk' ei riitaan Rooman kanssa Syyt' olis meillä muuta kuin maanpakos, Aseihin kaikki kakstoist'-ikäisestä Ja seitsenkymmen-vuotiaaseen nousis. Ja sota niinkuin hyökyvirta vyöryis Tuon armottoman Rooman sydämmeen. Senaattoreita kättelemään tullos, He jäähyväisill' ovat, nyt kun aion Maakuntihinne hyökätä ma, vaikk' en Juur' itse Roomaan.

CORIOLANUS. Kiitos jumalille!

AUFIDIUS. Siis, sinä mahtimies, jos koston työtäs Sa itse johtaa tahdot, toiset puolet Väestän' ota, omaa tietäs kulje. Mitenkä parhaaks näet, -- koska tunnet Sa maasi vahvat sekä heikot puolet, -- Ja Rooman portteja sä jyskytä, Tai syrjämaille huimana sa syökse; Peloita ensin, sitten ruhjo! Tule, Nyt esitän sun niille, joille hankkees On mieleinen. Tuhansin tervetullut! Nyt suuremp' olet ystävä, kuin ennen Olitkaan vihamies; niin, Marcius, Ja se on paljon. Kätes! Tervetullut'

(Coriolanus ja Aufidius lähtevät.)

1 PALVELIJA (tullen esiin). Tämäpä kummallinen muutos!

2 PALVELIJA. Nyrkkini kautta! Aioin juuri häntä kartullani hutkaista, mutta aavistinpa kuitenkin, ettei hänen pukunsa puhunut totta.

1 PALVELIJA. Ja näitkös sitä käsivartta! Hän pyöritti minua sormellaan ja peukalollaan niinkuin hyrrää vaan.

2 PALVELIJA. Niin, niin, hänen kasvoistaan jo näin, että siinä miehessä oli jotakin: hänellä oli minusta kasvot sen sorttiset -- en tiedä oikein, miksi niitä sanoisin.

1 PALVELIJA. Niin oli. Hän näytti siltä kuin -- saakeli soikoon, enkö oitis luullut, että siinä miehessä oli enemmän kuin mitä olisin luullut.

2 PALVELIJA. Niin minäkin, jumalauta. Suoraan sanoen, hän on oivallisin mies koko maailmassa.

1 PALVELIJA. Sitäpä minäkin. Mutta suuremman sotamiehen kuin hän on, tunnet sa kai.

2 PALVELIJA. Kenenkä? Herraniko?

1 PALVELIJA. Niin, sehän tiettyä.

2 PALVELIJA. Hän vastaa kuutta tuommoista.

1 PALVELIJA. No, ei juuri sitä, mutta suurempi hän on sotamies.

2 PALVELIJA. Niin, näethän, eihän sitä niin osaa sanoa mitä meinaa. Mutta kaupunkia puolustamaan on meidän päällikkömme erinomainen.

1 PALVELIJA. On, ja valloittamaan myöskin.

(Kolmas palvelija palajaa.)

3 PALVELIJA. Kuulkaas, lurjukset, minä tiedän uutisia; uutisia, te roistot.

1 ja 2 PALVELIJA. Mitä? Mitä? Anna kuulla!

3 PALVELIJA. En nyt tahtoisi olla roomalainen, vaikka koko maailman saisin; ennemmin olisin vaikka kadotuksen oma.

1 ja 2 PALVELIJA. Miksi niin? Miksi niin?

3 PALVELIJA. Niin, täällä on se mies, joka aina on päällikköämme löylyttänyt, -- Cajus Marcius.

1 PALVELIJA. Sanotko: löylyttänyt päällikköämme?

3 PALVELIJA. En sano: löylyttänyt päällikköämme; mutta aina hän on vetänyt hänelle vertoja.

2 PALVELIJA. No niin, olemmehan ystäviä ja kumppaneita; hän oli aina hänestä liian tanakka, olen kuullut hänen itsensä sen sanovan.

1 PALVELIJA. Niin, niin, totta kyllä, hän oli hänestä vähän niinkuin liian tanakka: Coriolin edustalla hän noputti ja koputti häntä kuin vatkulia.

2 PALVELIJA. Jos hän olisi ihmissyöjän sukua ollut, olisi hän varmaankin paistanut ja syönyt hänet suuhunsa.

1 PALVELIJA. No, mitä muuta uutta?

3 PALVELIJA. Niin, tuolla sisälläkös häntä pokkuroidaan, niinkuin olisi hän Marsin poika ja perillinen; hän istuu ylinnä pöydän päässä, eikä yksikään senaattori puhuttele häntä muuten kuin seisoltaan ja avopäin. Itse päällikkömmekin hyväilee häntä niinkuin helttuansa, suutelee autuaana hänen kättänsä, ja mulistelee silmänvalkuaisiaan, kun hän jotakin puhuu. Mutta pää-uutiseni on se, että päällikkömmme on kahtia halkaistu ja ainoastaan puolikas siitä, mitä hän eilen oli; toisen puolikkaan on tuo toinen saanut, koko pöytäseuran pyynnöstä ja suostumuksella. Hän sanoo menevänsä leipomaan Rooman portinvartijoita korville. Hän aikoo niittää maahan kaikki edestänsä, ja tehdä puhdasta missä liikkuu.

2 PALVELIJA. Ja hän se minusta on mies sitä tekemäänkin, siinä missä joku toinenkin.

3 PALVELIJA. Sitä tekemään! Sen hän, hitto vie, tekeekin! Sillä, näet sä, hänellä on ystäviä yhtä paljon kuin vihollisia, ja nuo ystävät, katsos, eivät tohdi, näet sä, näyttäytyä, niinkuin sanoisimme, ystävinä, niin kauan kuin hän on kasierattuna.

1 PALVELIJA. Kasierattuna? Mitä se on?

3 PALVELIJA. Mutta kun taas näkevät hänen kypärintöyhtönsä liehumassa ja miehen oikein humoorissään, niin kömpivät he esiin loukeroistaan, niinkuin kaniinit sateen jälkeen, ja liittyvät kaikki häneen.

1 PALVELIJA. Mutta milloin se tapahtuu?

3 PALVELIJA. Huomenna, tänään, nyt heti. Vielä tänään iltapuolella saatte kuulla rummun käyvän; se tulee makiaisiksi, ennenkuin ehtivät suunsa pyyhkiä.

2 PALVELIJA. Heleijaa! Sittenhän sitä taas elämätä syntyy. Siitä rauhasta ei ole muuksi kuin ruostuttamaan rautaa, lisäämään räätäleitä ja siittämään runonrenkuttajia.

1 PALVELIJA. Niin, sotahan se vasta jotakin on: se on rauhaan verrattuna mitä päivä yöhön; silloin sitä on hommaa ja liikettä, ääntä ja elämää. Rauha se on rampa, uninen, hupelo, kuuro, tylsä ja tunnoton, ja siittää enemmän äpäriä, kuin sota nielee ihmisiä.

2 PALVELIJA. Niin kyllä, ja niinkuin sota on raiskausta tavallaan, niin on se rauhakin tavaton laittamaan aisankannattajia.

1 PALVELIJA. Niin, ja panee ihmisiä vihaamaan toisiansa.

3 PALVELIJA. Järkevästi lausuttu; sillä silloin he eivät toisiansa tarvitse. Sota on kultaa parempi. Kohtapa niitä roomalaisia saadaan yhtä huokealla kuin volskilaisia. -- Mutta nyt, nyt he jo nousevat pöydästä.

KAIKKI. Sisään, sisään, sisään!

(Menevät.)

Kuudes kohtaus.

Rooma. Aukea paikka.

(Sicinius ja Brutus tulevat.)

SICINIUS. Pois pelko! Hänt' ei kuulu. Nytpä tylsät On hänen neuvonsa, kun maass' on rauha Ja tyyntynyt on kansan hurja raivo, Hävetä miehen ystävät nyt saavat, Kun kaikk' on hyvin. Ennen näkisivät, Vaikk' omaks vahingokseen, kapinoivain Kaduilla riehuvan, kuin että laulaa Käs'työläisemme puodissaan ja toimens Ilolla toimittaapi.

(Menenius tulee.)

BRUTUS. Hyvään aikaan Hänestä päästiin. Onko tuo Menenius?

SICINIUS. On, on. Kas kuin on viime aikaan nöyräks Hän tullut. -- Terve!

MENENIUS. Terve, ystäväni!

SICINIUS. Coriolanoanne muut ei kaippaa Kuin ystävät; on pystyss' yhteiskunta, Ja pystyyn jää, vaikk' äittelis hän kuinka.

MENENIUS. Hyvin kaikki on; mut paremmin vois olla, Jos olis myöntynyt hän.

SICINIUS. Missä lie hän?

MENENIUS. En tiedä; eikä myöskään vaimo tiedä, Eik' äitikään.

(Muutamia kansalaisia tulee.)

KANSALAINEN. Jumalat kaitkoot teitä!

SICINIUS. Hyv'iltaa, naapurit!

BRUTUS. Hyv'iltaa, kaikki!

KANSALAINEN. Polvilla meidän tulee lapsin, vaimoin Rukoilla puolestanne.

SICINIUS. Menestykää!

BRUTUS. Hyvästi, naapurit! Oo, että oisi Coriolanus teitä rakastanut Niin kuten me!

KANSALAINEN. Jumalat kaitkoot teitä!

TRIBUUNIT. Hyvästi, hyvästi!

(Kansalaiset menevät.)

SICINIUS. Nyt hupaisempi Ja paljon haus Kemp' aika on, kuin milloin Katuja pitkin juoksivat nuo löntit, Kapinaa huutaen.

BRUTUS. Tuo Cajus Marcius Ol' oiva sotamies, mut itserakas, Hävytön, tuhmanröyhkä, rajattomiin Himoten kunniaa, --

SICINIUS. Ja yksinvaltaa Yksistään itselleen.

BRUTUS. En sitä luule.

SICINIUS. Sen olisimme, kaikkein suruks, nähneet, Jos olisi hän konsuliksi päässyt.

BRUTUS. Mut jumalat sen estivät, ja Rooma Levossa on ja turvass' ilman häntä.

(Aediili tulee.)

AEDIILI. Tribuunit hyvät, orja tuolla, jonka Otimme kiinni, kertoo volskilaisten Karanneen kaksin joukoin Rooman maahan, Hävittäen julmimmalla sotaraivoll' Edestään kaikki.

MENENIUS. Aufidius se siellä, Kuullessaan, ett' on maanpaossa Marcius Taas näyttää maailmalle sarviansa; Kun Marcius Roomass' oli, kuorestaan ne Ei pilkistellä tohtineet.

SICINIUS. Mitä te Marciosta pakisette?

BRUTUS. Se valhehtija pieskää! -- Mahdotonta! Ei tohdi volskilaiset rauhaa sortaa.

MENENIUS. Ei tohdi! Tiedän, että tohtivat he; Eläissäni sen kolmast' olen nähnyt. Mut ennenkuin te miestä rankaisette, Kysykää, mist' on tietonsa hän saanut; Pieksette muuten kenties airuttanne, Ja lyötte vakojaa, jok' uhkaavasta Varoittaa teitä vaarasta.

SICINIUS. He, vaiti! Se mahdotont' on, tiedän.

BRUTUS. Mahdotonta.

(Sanansaattaja tulee.)

SANANSAATTAJA. Senaatintaloon rientää kiireimmittäin Patriisit kaikki: sanoma on tullut, Mi muodon heiltä muuttaa.

SICINIUS. Niin, tuo orja! Hän pieskää kansan nähden! -- Hänen töitään Ja vehkeitään on kaikki!

SANANSAATTAJA. Jalo herra, Muut samaa kertovat, ja paljon, paljon Pahempaa vielä kuuluu.

SICINIUS. Pahempaako?

SANANSAATTAJA. Jutellaan julki, -- tottako, en tiedä, -- Ett' yhdess' Aufidion kanssa Marcius Nyt Roomaa vastaan käy, ja koston vannoo Niin täyden, että kaikkia se kohtaa Nuoremmast' alkain vanhimpaan.

SICINIUS. Niin aina!

BRUTUS. Kujetta vaan, jott' arat kotiin kutsuis Tuon hyvän Marcion taas!

SICINIUS. Niin, siinä juoni.

MENENIUS. Ei luultavaa se ole. Aufidius ja hän, he vastakohtat On jyrkimmät, he eivät sovi yhteen.

(Toinen sanansaattaja tulee.)

2 SANANSAATTAJA. Senaattiin joutuun menkää: Cajus Marcius, Aufidioon liittyneenä, Roomaa vastaan Tuo julman sotajoukon, joka riehuu Jo alueellamme ja tiensä raivaa, Tulella polttaen ja rosboten Mit' eteen sattuu.

(Cominius tulee.)

COMINIUS. Oivan työn te teitte!

MENENIUS. No, mitä, mitä?

COMINIUS. Sen nyt aikaan saitte. Ett' omat tyttärenne raiskataan, Sulataan kattolyijyt kiireillenne, Vaimonne teidän nähden häväistään, --

MENENIUS. No, mikä nyt on, mikä?

COMINIUS. Templinne poltetahan pohjaa myöten, Ja teidän rakkaat etu-oikeutenne Ne kairan reikään nalkitaan.

MENENIUS. Mik' ompi? -- Työn kauniin teitte, pelkään mä. -- Mik' on? -- Jos Marcius yhtyy volskilaisiin, --

COMINIUS. Jos! Hän heidän jumalans' on, hän heit' ohjaa, Ikäänkuin korkeamman luojan luoma Ja paremp' ihmislapsia; he häntä Meit', itikoita, vastaan seuraavat Yht' uljaasti kuin pojat kesäperhoj' Ajavat takaa, taikka teurastajat Lämivät kärpistä.

MENENIUS. Työn teitte oivan. Te, paarva-joukkoinenne! Liian paljon Käs'työläis-äänihin te luotitten ja Sipulinsyöjäin henkeen!

COMINIUS. Roomaa huiskii Hän, että korvat soi!

MENENIUS. Kuin marjapuuta Ravistaa Hercules! Työn teitte oivan!

BRUTUS. Tuo onko totta?

COMINIUS. Ennen vaalenette, Kuin toista kuuluu. Kaikki paikkakunnat Hymyillen luopuvat; ken vastaan panee, Se uhka-tyhmyrin saa pilkkanimen, Ja kuolla saa kuin uskollinen narri. Ken häntä moittis? Hänen sekä teidän Vihoiksenne hänen kuntons' äkkää.

MENENIUS. Kaikk' ollaan hukassa, jos jalomielin Hän meit' ei armahda.

COMINIUS. Ken anojaksi? Tribuunej' estää häpy; kansaa ei hän Enemmän ole aulis säälimään Kuin paimen sutta; paras ystäväkin Jos sanois: »sääli Roomaa», pyynnöllänsä Vaan hänen vihans' oikeaksi myöntäis Ja viholliseksi näyttäytyis.

MENENIUS. Niin kyllä. Jos ilmituleen taloni hän pistäis, En sanoa ma rohkenis: »seis, älä!» -- Te oivan teitte työn, te käs'työläiset, Niin, oivan kätten työn!

COMINIUS. Niin vapisemaan Panitte Rooman, ettei ole koskaan Näin avuton se ollut.

TRIBUUNIT. Syy ei meidän.

MENENIUS. Siis meidän? Häntä rakastimme, mutta Me ylimykset, pelkurit kuin pedot, Väistimme liutojanne, jotka hänet Kaupungist' ulos rääkkyivät.

COMINIUS. Ja, pelkään, Takaisin vielä ulvovat. Aufidius, Tuo mailman toinen mies, hänt' umpisilmin Kuin alamainen seuraa. Epätoivo Nyt Rooman aino valtataito, voima Ja puolustus on.

(Joukko kansalaisia tulee.)

MENENIUS. Tuossa on ne liudat. -- Aufidius hänen mukanaanko? -- Te, Te ilman saastutitte, lakkejanne Kun rasvast' ihvisiä viskelitte. Iloiten Coriolanon maanpaosta. Nyt tulee hän, ja ruoska joka hius on Soturin päässä; yhtä monta houkkaa, Kuin lakkej' ilmaan lensi, nutistaa hän Palkaksi äänistänne. Vaan ykskaikki! Vaikk' yhdeks hiileksi hän meidät kaikki Polttaisikin, se vaan ois kohtuullista.

KANSALAINEN. Oi, julmaa kuuluu.

1 KANSALAINEN. Minä, kun ma sanoin: »Maanpakoon syöskää», sanoin: »onpa sääli.»

2 KANSALAINEN. Samaten minä.

3 KANSALAINEN. Niin minäkin; ja niin, totta puhuen, teki sangen moni meistä. Minkä teimme, sen teimme yhteisen hyvän tähden; ja vaikka tahdollamme suostuimme hänen karkoittamiseensa, niin tapahtui se kuitenkin vastoin tahtoamme.

COMINIUS. Olette hyvää joukkoa, te äänet!

MENENIUS. Te teitte oivan työn, te, koirinenne! -- Nyt Capitoliin kai?

COMINIUS. Niin, kuinkas muuten?

(Cominius ja Menenius menevät.)

SICINIUS. Kotiinne, ystävät, ja rohkeit' olkaa; Tuo lahko näkis mielellään sen todeks, Mit' on se pelkäävinään. Kotiin menkää; Pois kaikki pelvon oireet mielestänne!

1 KANSALAINEN. Jumalat meitä armahtakoot! Tulkaa, miehet, kotiin! Olen aina sanonut, että teimme väärin, kun hänet karkoitimme.

2 KANSALAINEN. Sen teimme kaikki. Tulkaa pois kotiin!

(Kansalaiset menevät.)

BRUTUS. Ikävä uutinen.

SICINIUS. Ikävä kyllä.

BRUTUS. Pois Capitoliin! Puolet tavaraani Nyt valheest' antaisin ma.

SICINIUS. Lähtekäämme!

(Menevät.)

Seitsemäs kohtaus.

Leiri vähän matkan päässä Roomasta.

(Aufidius jo yksi hänen alapäälliköistään tulevat.)

AUFIDIUS. Yhäkö ihailevat roomalaista?

ALAPÄÄLLIKKÖ. En tiedä, mikä tenho häness' on; Mut ennen, jälkeen, kesken syöntiä Väkenne ruokalukuna hän on; Ja teitä omat miehet halventavat Sodassa tässä.

AUFIDIUS. Sit' en nyt voi auttaa, Jos keinollani rammaks hankkeitamme En tehdä tahdo. Minuakin kohtaan Hän röyhkemp' on, kuin ensi syleilyksest' Olisin varronnut; mut horjumaton Hän luonteeltaan on; anteeks suoda täytyy Mit' ei voi auttaa!

ALAPÄÄLLIKKÖ. Teille itsellenne Parempi olis ollut kai, jos ette Jakanut olis valtaa hänen kanssaan, Vaan joko itse päällikkönä ollut, Tai hälle yksin koko johdon suonut.

AUFIDIUS. Sun ymmärrän; mut ole varma että, Kun tilinpäivä tulee, hän ei arvaa, Mit' ilmi tuoda voin. Nyt näyttää siltä, Ja itse luulee hän, ja luulee rahvas, Ett' on hän kaikin puolin vilpitön. Ja volskilaisten hyväks kaikki toimii, Kuin lohikäärme tappelee, ja voittaa, Kun miekkansa vaan paljastaa; mut jotain On laiminlyönyt hän, mi hältä taittaa Tai multa niskan, tilillen kun tullaan.

ALAPÄÄLLIKKÖ. Mut uskottenko, voittaako hän Rooman?

AUFIDIUS. Hän joka paikan saartamatta voittaa; Käsissään häll' on Rooman aatelisto; Patriisit, senaattorit suosii häntä. Tribuunit sotreit' ei ole; kansa Takaisin hänet kutsuu yhtä hevin Kuin karkoitti se hänet. Rooma hälle On mitä sääkselle on kala: siihen Se luonnon vaistost' iskee. Aluss' oli Hän nöyrä palvelja, mut arvoaan hän Ei voinut kantaa. Kopeusko syynä, Jok' onnenmyyrän liika menestyksell' Useinkin pilaa; vaiko älyn puute Hyväkseen käyttää joka tilaisuutta. Mi tarjon' on; vai luontoko, ettei hän Muut' olla voi kuin yhtä eikä vaihtaa

Kypärää patjahan, vaan rauhass' on Yht' ankara kuin sodassa ja tuima; Niin, näistä vioist' yksi (niitä hällä On vähän kaikkia, mut, myöntää täytyy, Ei kaikkia) sai hänet peljätyksi, Vihatuks sitten, sitten maanpakoon. Häll' ansiota on, mut liika kehu Sen tukeuttaa. Näin ajan selityksest' On ihmis-arvo riippuva; ja voimall', Itsessään kiitettävällä, niin varmaa Ei ole hautaa, kuin se puhe-istuun, Joit' ylistellähän sen mainetöitä. Tuli tulen karkoittaa ja naula naulan, Kyvyn voittaa kyky, paula murtaa paulan. Pois tulkaa! Cajus, Rooma kun on sun, Sin' olet mennyt mies, ja silloin mun.

(Menevät.)

VIIDES NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Rooma. Julkinen paikka.

(Menenius, Cominius, Sicinius, Brutus ja muita tulee.)

MENENIUS. En mene: kuulitte sen miehen sanat, Jok' ennen oli hänen päällikkönsä Ja paljon häntä rakasti. Mua isäks Hän kutsui. Mitä siitä? Menkää te, Te hänet karkoititte; polvistukaa Jo virstain päässä hänen teltastansa, Ja esiin ryömikää. Cominiolle Hän oli tyly, minä siis jään kotiin.

COMINIUS. Mua hän ei ollut tuntevinaan.

MENENIUS. Nähkääs!

COMINIUS. Nimeni mainitsi hän toki kerran; Vetosi vanhaan ystävyYTEEN, vereen Yhdessä vuodatettuun. Coriolanoa Ei suvainnut hän, kielsi nimet pois; Hän tyhjää oli muka, nimetön, Siks kunnes Rooman liekeiss' itselleen hän Takoi nimen.

MENENIUS. Niin. Työn oivan teitte! Tribuunit hommanneet on halventaakseen Roomassa hiilten hintaa: kaunis muisto!

COMINIUS. Kuvailin, kuinka suurt' on anteeks-anto, Kun vähimmin sit' odotetaan; kurja Se valtio on, vastas hän, jok' anoo Maanpakolaiseltansa moista.

MENENIUS. Niin oikein. Voiko puhua hän toisin?

COMINIUS. Muistutin häntä vanhoist' ystävästä; Hän vastas, ettei aikaa ole hällä Määdästä, tunkkaisesta ruumenjoukosta Erottaa heitä; hulluutt' on, hän sanoi, Jyväsän parin vuoksi polttamatta Se jättää ja sen tunkkaa yhä haistaa.

MENENIUS. Jyväsän parin! Yks niist' olen minä; Niin, äiti, vaimo, laps ja tuo mies tuossa, Me jyvät olemme, ja mätä ruumen Olette te, jok' ylös kuuhun löyhkää. Ja meidän täytyy teidän tähden palaa.

SICINIUS. Oi, tyyntykää! Jos tässä ahdingossa Apunne kiellättenki, älkää toki Ivatko tuskaamme. Jos tahtoisitte Puhua maanne hyväks, sanannepa Ne enemmän kuin kaikki sotajoukot Pidättäis maanmiestämme.

MENENIUS. Min' en tahdo.

SICINIUS. Ma pyydän, menkää.

MENENIUS. Miksi menisin?

BRUTUS. Koitelkaa, mitä rakkautenne Roomaan Hänessä voipi.

MENENIUS. Entä jos hän käskää Mun pois, niinkuin Cominion, kuulematta? Mit' arvelette siitä? -- Taasen lisää Yks tyytymätön ystävä, min mielen Hän tylyydellään tervaa. Aatelkaapas.

SICINIUS. Mut hyvän tahtonne sen maksaa Rooma Sen mukaan, miten hyvää tarkoittite.

MENENIUS. No, tahdon koittaa; kenties hän mua kuulee. Mut tuo, ett' yrmi kelpo Cominiolle Ja puri huultaan hän, se arveluttaa. Hän pahall' oli päällä, syömätönnä; Kun suonet tyhjät on, on veri kylmä; Nyreät aamull' olemme ja nurjat Niin antamaan kuin anteeks antamaan; Mut veren putket, sokkelot kun täynnä On ruokaa, viiniä, niin norjemp' on Kuin paaston aikaan mieli. Siis, ma varron Siks kun hän ruokatuulell' on, ja silloin Pyynnöllän' esiin karkaan.

BRUTUS. Oikotien Te hänen hyvyhteensä tunnette Ja ette eksy.

MENENIUS. Hyvä; tahdon koittaa. No, käyköön miten käykin, kohtaloni Ma kohta näen.

COMINIUS. Hänt' ei hän kuule.

SICINIUS. Eikö?

COMINIUS. Hän, näetten, kullass' istuu, silmä palaa. Kun tahtois Rooman polttaa se, ja kosto Se säälin kahlehtii. Ma polvistuin; Hän tuskin sanoi: »nouse»; pois mun, vaiti Kädellään viittas näin. Mit' aikoi tehdä, Mit' ei, hän siitä kirjeess' antoi tiedon, Ja valall' ehdot täyttämään mun vaati. Siis turhaa kaikk' on toivo; ainoa On hänen äitinsä ja puolionsa: He, kuulen ma, hält' aikovat nyt maalleen Anoa armoa. Siis lähtekäämme Rukouksillamme jouduttamaan heitä.

(Menevät.)

Toinen kohtaus.

Volskilaisten leiri Rooman edustalla.

(Vahtimiehiä vartioimassa. Menenius tulee.)

1 VAHTIMIES. Seis! Mistä ollaan?

2 VAHTIMIES. Seis, ja takaisin!

MENENIUS. Kah, kelpo vahdit! Hyvä on. Mut kuulkaas, Min' olen virkamies; mull' asiaa on Coriolanolle.

2 VAHTIMIES. Ja mistä?

MENENIUS. Roomasta.

1 VAHTIMIES. Täst' ette pääse; takaisin vaan! Sieltä Ei päällikkömme tahdo mitään kuulla.

2 VAHTIMIES. Roomanne ennen tulenliekit syö, Kuin Coriolanoa puhutella saatte.

MENENIUS. Jos päällikkönne maininnut on Roomaa Ja ystäviään siellä, vannon ett' on Minunkin kuultu nimi: Menenius.

1 VAHTIMIES. Viis siitä! Tiehesi Täst' ei nimes arvo Sua päästä.

MENENIUS. Kuules, veikko: ystäväni On päällikkös; ma hänen urotöittens' Olen aikakirja, jossa hänen maineens' On suurennettuna ja verratonna. Ain' ystäviäni (hän niist' on suurin) Sen verran olen kehunut kuin totuus Livistymättä sietää, joskus ehkä, Kuin keilapallo liukkahalla maalla, Pois määräst' eksynyt ja valheen leiman Näin hänen kiitokseensa painanut. Siis, veikko, täytyy sinun päästää minut.

1 VAHTIMIES. Totta tosiaan, vaikka olisitte yhtä monta valhetta kutonut hänen hyväkseen, kuin sanoja omaksi eduksenne, ette sittenkään pääsisi; ette, ette, vaikkapa olisi yhtä kunnollista valhetella kuin siivosti elää. Siis, takaisin!

MENENIUS. Mutta muista, ystäväiseni, että nimeni on Menenius, ja että aina olen pitänyt päällikkösi puolta.

2 VAHTIMIES. Vaikka olisittekin, niinkuin itse sanoitte, hänen valehtelijansa, niin minä häntä palvelen totuutta puhumalla, ja sanon teille että ette pääse. Siis, takaisin!

MENENIUS. Onko hän jo päivällistä syönyt, tiedätkö sen? Sillä en tahtoisi puhutella häntä ennenkuin atrian jäljestä.

1 VAHTIMIES. Oletteko roomalainen, sanokaa?

MENENIUS. Olen, niinkuin päällikkösikin.

1 VAHTIMIES. Siis tulisi teidän Roomaa vihata, niinkuin hänkin sitä vihaa. Saatatteko te, -- kun olette ajaneet porteistanne ulos niiden parhaan puolustajan ja tyhmän törkeällä hurjuudella antaneet kilpenne pois vihollisillenne, -- saatatteko luulla voivanne torjua hänen kostoansa tyhjällä akkain ulinalla, tytärtenne palvovilla neitsyen käsillä, taikka tuollaisen vanhan ränstyneen kirkon rampaisilla esirukouksilla, kuin te näytätte olevan? Luuletteko voivanne tuolla heikolla hengellänne puhalttaa sammuksiin valkean, joka kohta nielee koko kaupunkinne? Ei, te petytte; siis, takaisin Roomaan, odottamaan teloitustanne. Te olette viipymättä ja armotta tuomion omat; sen on päällikkömme vannonut.

MENENIUS. Lurjus, jos esimiehesi tietäisi, että minä olen täällä, niin hän kohtelisi minua kunnioituksella.

2 VAHTIMIES. Pois! Minun esimieheni ei teitä tunne.

MENENIUS. Päällikköäsi tarkoitan.

2 VAHTIMIES. Päällikköni ei teistä välitä. Takaisin, sanon! Matkaan! Muuten lasken teistä puolen tuoppia verta, -- takaisin! -- sen enempiä sitä teissä tuskin on. Takaisin!

MENENIUS. No, mutta, ystäväni, --

(Coriolanus ja Aufidius tulevat.)

CORIOLANUS. Mik' omi täällä?

MENENIUS. Nyt, sinä lurjus, nyt minä sinulle näytän; nyt saat tuta, että minä olen arvossa pidetty mies, ja nähdä, ettei tuollaisella jöröjukalla ole lupaa ajaa minua pois poikani Coriolanon luota. Katsos nyt, miten hän minua kohtelee, ja sano, eikö sua piankin hirsipuu uhkaa tai joku muu kuolintapa, jota on vaikeampi kärsiä ja jota kauemmin kestää katsella; katsos nyt vaan, ja pyörry, kun ajattelet, mikä sinua odottaa. -- Suuret jumalat neuvotelkoot joka hetki sinun menestyksestäsi ja rakastakoot sinua yhtä suuresti kuin vanha isäsi Menenius! Oi, minun poikani, minun poikani! Sinä paraikaa laittelet meille tulta; katsos, tässä on vettä sen

sammuttamiseksi. Työllä ja vaivalla myönnyin luoksesi tulemaan, mutta kun vakuutukseni oli, ettei kukaan muu kuin minä voisi sinua lepyttää, niin sallin heidän huokauksillaan lietsoa minut ulos portista, ja pyytämällä pyydän nyt tässä sinua armahtamaan Roomaa ja rukoilevia kansalaisiasi. Hyvät jumalat asettakoot vihasi, ja viskatkoot sen ravan tuohon vintiöön, joka, niinkun pölkky, on minulta kieltänyt luoksesi pääsön.

CORIOLANUS. Pois!

MENENIUS. Kuin? Poisko?

CORIOLANUS. Laps, äiti, vaimo, kaikk' on vieraat mulle; Ma toista palvelen. Vaikk' onkin kosto Mun omani, niin volskilaisten povess' On anteeks-anti. Kiittämätön unhe Tuon vanhan tuttavuuden ennen nielkään, Kuin sääli saa sen ilmaista. -- Siis, pois! Kovempi korvani on pyynnöillenne Kuin voimalleni porttinne. Mut merkiks, Ett' olit ystäväni, ota tuo. (Antaa hänelle paperin.) Se sulle on; sen lähettää ma aioin. Nyt loppu keskustelun on, Menenius. -- Tuo mies, Aufidius, Roomass' oli paras Mun ystäväni; mutta nyt sä näet --

AUFIDIUS. Olette aina kaltaisenne.

(Coriolanus ja Aufidius menevät)

1 VAHTIMIEN. No, herra, onko nimenne Menenius?

2 VAHTIMIEN. Sen lumousvoima on suuri, niinkuin näette. Nyt kai löydätte tien kotiinne.

1 VAHTIMIEN. Kuulitteko, kuinka saimme toria siitä, että pidätimme teidän ylhäisyyttänne?

2 VAHTIMIEN. Onko minun nyt syytä pyörtyä, mitä luulette?

MENENIUS. Minä en piittaa päälliköstänne enkä koko maailmasta. Semmoiset elukat kuin te, mitä teihin tulee, tiedämpä tuskin, oletteko olemassakaan, niin vähäpätöisiä te olette. Se, joka itse rohkenee ottaa hengen itsestään, ei pelkää muiden sitä hänestä ottavan. Tehkään päällikkönne mitä pahinta voi. Te taas, olkaa, mitä olette, kauan aikaa, ja kurjuutenne kasvakoon samassa suhteessa kuin ikänne. Minä sanon teille mitä te sanoitte minulle: pois!

(Menee.)

1 VAHTIMIEN. Jalo mies, sen takaan!

2 VAHTIMIEN. Paras on kuitenkin meidän päällikkömme; hän on kallio, tammi, joka ei tuulessa järky.

(Menevät.)

Kolmas kohta.

Coriolanon telta.

(Coriolanus, Aufidius ja muita tulee.)

CORIOLANUS. Huomenna Rooman muurin edustalle Sijoitumme. Te, sotaveikko, tehkää Senaatillenne tiedoks, kuinka toimen' On ollut suora.

AUFIDIUS. Meidän parastamme Vaan tarkoittite; Rooman rukouksille Olitte kuuro; ette kuiskett' edes Pitänyt ystäväinne kanssa, jotka Niin varmat teistä olivat.

CORIOLANUS. Tuo vanhus; Jonk' ajoin täältä miellä murtuneella, Mua enemmän kuin isä rakasti, Ja jumaloikin. Viime neuvo oli Lähettää hänet. Ystävyden vuoksi (Vaikk' yrmyltä ma näytin) samat ehdot Ma tein, jotk' oli kerran hyljänneet he Ja joit' ei enää voineet vastaan ottaa; Mut mieliks hälle, joka toimestansa Niin suurta toivoi, hiukan vaan ma tingin. Vastaiset pyynnöt sekä rukoukset, Niin valtion kuin ystäväin, on turhat. -- (Melua ulkoa.) Haa! Mikä melu? Kiusaukseenko joudun Valani rikkomaan, jonk' äskein vannoin? En, sit' en tee!

(Virgilia, Volumnia, taluttaen kädestä nuorta Marciota, Valeria ja seuralaisia tulee sisään, surupukuun puettuina.)

Kah, vaimon' etupäässä, Ja sitten jalo muotti se, joss' ompi Tää ruumis muodostettu, talutellen Verensä lapsen lasta! Pois nyt, hellyys! Hajotkaa, luonnon lait ja siteet kaikki! Hyvettä olkoon tylyys nyt! -- Kah! Kelle Tuo kumarrus? Ja kyyhkyn katse tuo, Mi hurmata vois jumalat? -- Ma hellyn; En maata ole kovempaa kuin muutkaan. -- Oi, äiti kumartaa, niinkuin Olympi Rukoillen painuis myyränmättään eteen; Ja poikani niin hellin silmin katsoo. Kuin huutais koko luonto: »älä kiellä!» -- Mut, kyntäköhöt volskilaiset Rooman, Äestäkööt Italian; en koskaan, Elukan lailla, vaistoani seuraa. Vaan seison niinkuin oma luojan' oisin, Enk' alkuperää muuta tuntisi.

VIRGILIA. Mun herrani ja puolisoni!

CORIOLANUS. Samat Ei ole silmäni kuin Roomassa.

VIRGILIA. Niin luulet vaan, kun surun näet meidät Näin muuttaneen.

CORIOLANUS. Kuin huono näyttelijä Osani unhotin ja häkellyin, Ja hävetä nyt saan. -- Eloni aarre! Tää tylyys anteeks suo; mut älä pyydä Roomalle anteeks. -- Muisku, he, niin pitkä Kuin maanpakoni, suloinen kuin kostoni! Haa, kautta kateen Junon! Saman muiskun Sult', armas, kerran sain, ja huulen' ovat Sen säilyttäneet neitseen puhtaudella. -- Jumalat! Tässä pakisen, ja äiti. Maan jaloin, vielä tervehtimätt' ompi! Sa maahan vaivu, polvi, (Polvistuu.) siihen paina Syvempään kunnioitukses kuin muut Nuo arkilapset!

VOLUMNIA. Nouse siunattuna. Kun patjalle pii-kovalle sun etees Nyt minä polvistun ja kunnioitust' Osoitan uutta sekä näihin saakka Tavatont' äidin välillä ja lapsen.

(Polvistuu.)

CORIOLANUS. Mitä tää? Mun edessäni polvillanne, Mun, hylkypojan? Tähtiin kimmahdelkoot Nälkäisen merenrannan piit ja sorat! Tuliseen aurinkohon vinhat tuulet Nakelkoot uljaat setripuut, näin tehden Luonnolliseksi luonnottomuudenkin, Ja kaiken mahdollottoman lastenleikiks!

VOLUMNIA. Mun olet sotilaani; multa sinä Tuon muotos sait. -- Tää nainen onko tuttu?

CORIOLANUS. Jalo Publicolan sisar, Rooman kuutar, Saasteeton kuin jääpuikko, joka, lumest' Ani puhtahasta kiteytyneenä, riippuu Dianan templissä. Valeria armas!

VOLUMNIA. Ja tässä itsestäsi halpa ote, Jok' ajan vaurastuttamana saattaa Sun kaltaiseskes tulla.

CORIOLANUS. Sodan jumala, Luvalla suuren Zeun, sun sielus täyteen Jaloutta luokoon, ettei haavoittaa sua Häpeä voi, ja sodass' että seisot Kuin merirasti, myrskyj' uhotellen, Ja sinuun katsovaiset pelastat.

VOLUMNIA. Polvilles, poika!

CORIOLANUS. Uljas poikan' on se!

VOLUMNIA. Niin, hän ja vaimos, nainen tuo ja minä Sua rukoilemme nyt.

CORIOLANUS. Ma pyydän, älkää! Mut, jos sen teette, kuulkaa ensin tämä: Mit' olla vannoin myöntämättä, älkää Sit' ymmärtäkö kielloks. Vaiti siitä, Väkeni että päästäisin, ja Rooman Käs'työläisien kanssa sopisin; Vait siitä, luonnottomalt' että näytän; Vihaani, kostoani järjen jäillä Te ette lauhduttaa voi.

VOLUMNIA. Vaiti, vaiti! Sa sanoit, ettet mitään meille myönnä; Ja muut' ei meillä pyyntöä kuin minkä Jo meiltä kielsit; kuitenkin ma pyydän, Niin että tulyyteesi moite sattuis. Jos sen sa kiellät; kuule siis.

CORIOLANUS. Aufidius Ja volskilaiset, huomatkatte: Roomast' En mitään kuule salaa. -- Pyyntönne?

VOLUMNIA. Vaikk' oltais vaitikin, niin puku näyttäis Ja ruumiin asu, mit' on elämämme Maanpakos jälkeen ollut. Ajattele, Maan päällä vaimojako kurjempia? Sydämmen tulis riemust' ailahdella Ja silmän ilost' itkeä, kun näen sun; Mut nyt sen täyttää parku, tuska, kauhu, Kun äidin, vaimon, lapsen täytyy nähdä. Kuin poika, puoliso ja isä maansa Sisukset repii maalle. Meihin kurjiin Kipeimmin vihas koskee: jumaliinkin Keit' estät kääntymästä, joka muilla On lohtuna, pait meillä; sillä kuinka. Ah! kuinka voimme voittoa rukoilla Samassa maallemme ja sulle, -- jota Kumpaakin meidän tulis tehdä? Voi! Kadottaa meidän täytyy joko maamme, Imettäjämme kallis tuo, tai sinut, Maass' aino lohtumme. Me ilmi-tuhon Olemme omat, kelle tulkohonkin Rukoilemamme voitto; joko sua, Kuin vierast' ilkiötä, talutellaan Kahleissa Rooman kaduilla, tai astut Sa voittoriemuin maasi raunioilla, Kädessä palmu, siit' ett' uljahasti Sa vaimos veren vuodatit ja lapses. Ma, puolestan', en sodan loppupäätöst' Odottaa aio; jos en sua saa ma Kumpaakin puolta säästämään, vaan toisen Tuhota tahdot, niin et maahas syöstä Sa muuten voi, -- niin, usko pois, et muuten, -- Kuin että survot oman äitis kohdun, Jok' ilmoillen sun kantoi.

VIRGILIA. Niin, ja vaimos, Jok' antoi sulle tämän pojan, joka Nimesi jälkimaailmahan vie.

POIKA. Mua survoa ei saa hän, pois ma juoksen; Mut suureks kun ma kasvan, tappelen ma.

CORIOLANUS. Ken naisen hempeytt' arastaa, ei saa Se vaimon, lasten silmiin katsahtaa. -- Ma istuin liian kauan.

(Nousee.)

VOLUMNIA. Älä mene! Jos rukouksemme tarkoittaisi auttaa Vaan Roomaa, murtamalla volskilaiset, Nykyiset herras, voisit meitä syyttää Maineesi murhaajiks. Ei, sovintoa Pyydämme vaan, niin että volskilainen Sanoa vois: »Me annoimme tän armon», Ja roomalainen: »Otimme sen vastaan»; Ja kumpikin he sulle huutais: »Terve! Siunattu sinä, rauhan tekijä!» Sa tiedät, poikan' ylväs: epävarma On sodan päätös; mutta varma, että Jos Rooman voitot, palkaks siitä korjaat Sa moisen nimen, jota mainitessa Kiroja kuuluu, ja jost' aikakirjat Näin kertovat: »Hän jalo oli mies, Mut maineensa hän tahras viime työllään, Hän maansa surmas, hänen nimens' inhaks On jälkimaailmalle.» Puhu, poika! Jalointa havittelit kunniaa, Jumalten armoitit tahdoit tehdä, Halaista jryll' ilman paksut posket, Mut leimaukseesi käyttää nuolta, joka Vaan tammen pirstaa. Miks et puhu? Sano, Sopiiko jalon miehen vihaa pitää Noin lakkaamatta? -- Tytär, puhu sinä! Hän itkustas ei huoli. -- Poika, puhu! Enemmän lapsen mieles ehkä voipi Kuin meidän järki-syymme. -- Kuka toinen Enemmän kiitost' äidilleen on velkaa? Täss' antaa kuitenkin mun jaaritella Kuin jalkapuussa. -- Ikänäs et ole Sa äiti-hyvääs hellinyt, kun hän, Kana parka tuo, joll' yksi vaan on poika, Sun sotaan kaakotti, ja sieltä kotiin, Kunniall' ahdattuna. Vääräks sano Mun pyyntöni, ja työnnä minut luotas; Mut, toisin ollen, sin' et ole rehti, Ja jumalat sua vitsovat, kun multa Pidätät kunnian, jot' äitin' olen Ma saapa. -- Pois hän kääntyy. Maahan, vaimot! Häväisköön häntä polvistumisemme! Nimestään enemmän hän ylpeilee, Kuin säälii pyyntöämme. Polvi maahan! Tää kerta vielä! -- Sitten kotiin Roomaan, Ja naapureimme kanssa kuolemaan! -- Oo, katso tänne! Laps tää, jok' ei taida Haluaan ilmaista, vaan polvistuupi Ja muiden mukaan kätens' ylös nostaa, Rukoustamme puoltaa voimakkaammin, Kuin sull' on voimaa kieltää. -- Lähtekäämme! Tuon miehen äiti omppi volskilainen, Coriolissa vaimons' on, ja lapsens' On sattumalta hänen näköisensä. -- No, aja meidät

pois! Min' olen vaiti, Siks kunnes ilmitulessa on Rooma, Mut silloin sanon sanan.

CORIOLANUS (tarttuu Volumnian molempiin käsiin; hetken vaitiolo.) Äiti, äiti! Voi, mitä teit? Kas, avoinna on taivas, Jumalat alas katsovat nyt, naurain Tät' epäluonnollista näytelmää. Oi, äiti, äiti! Kauniin voitit voiton Sa Roomalle; mut poikasi, -- se usko, Oi, usko pois! -- sa vaarallisest' olet, Niin, ehkä kuoliaaksi lannistanut. Mut, olkoon niin! -- Aufidius, pontevasti En nyt voi sotaa käydä; kohtu-rauhan Voin toki tehdä. Sano, vähemmätkö Minuna oisit rukousta äidin kuullut, Ja vähemmätkö myöntänyt, Aufidius?

AUFIDIUS. Niin, minä hellyin.

CORIOLANUS. Niinpä niin, sen vannon. Vähästä säälin pisaroit' ei heru Minunkaan silmistäni. Sanokaa, Millaisen tahdotte nyt rauhan? Minä En Roomaan mene; teitä seuraan, teille Nyt antaun kokonaan. -- Oi, äiti! Vaimo!

AUFIDIUS (syrjään). Iloitsen, että kunnias ja säälis Erotit toisistaan: näin onneni Takaisin mulle hankit.

(Rouvat tekevät viittauksia Coriolanolle.)

CORIOLANUS (Volumnialle, Virgialle, y.m.) Heti kohta. Mut' yhdessä ensin juomme; sitten kotiin Todistus viekää, parempi kuin sanat, Ja kahdenpuolisesti vahvistettu. Sisähän nyt! Te, vaimot, muistoksenne Olette templin ansainneet: ei kaikki Italian ja sen liittolaisten miekat Olisi tätä rauhaa aikaan saaneet.

(Menevät.)

Neljäs kohtaus.

Rooma. Julkinen paikka.

(Menenius ja Sicinius tulevat.)

MENENIUS. Näettekö tuota Capitolin kolkkaa, tuota ulkonemaa tuolla?

SICINIUS. Kuinka niin?

MENENIUS. Yhtä mahdollista kuin teidän on sitä paikoiltaan siirtää pikkusormellanne, yhtä paljon on toivoa siitä, että Rooman rouvat, hänen äitinsä etupäässä, saavat hänet taipumaan. Mutta minä sanon, ettei siitä ole mitään toivoa. Kaulamme ovat tuomion omat ja odottavat vaan teloittajata.

SICINIUS. Onko mahdollista, että ihmisen mielenlaatu saattaa muuttua niin vähässä ajassa?

MENENIUS. Erotusta on koteron ja perhon välillä; kuitenkin on tuo perho kerran ollut koterona. Tuo Marcius on miehestä kasvanut lohikäärmeeksi: hänellä on siivet; hän on enemmän kuin matelias.

SICINIUS. Hän rakasti hellästi äitiänsä.

MENENIUS. Niin myöskin minua; ja nyt hän ei äitiänsä muistele enempää kuin yhdeksättä rekeä vetävä hevonen. Hänen muikea näkönsä tekee kypsät viinirypäleet happamiksi. Kävellessään hän liikkuu kuin muurinmurtaja, ja maa vapisee hänen astunnastaan. Hän on mies lävistämään katseellaan rautapaidan; hänen puheensa kajahtaa kuin hautakello; ja kun hän sanoo »hm», on niinkuin jyrisasi tykistö. Hän istuu komeudessaan kuin ilmi-elävä Aleksanteri. Mitä hän käskee, se silmänräpäyksessä täytetään. Ollaksensa jumala, ei häneltä muuta puutu kuin ijankaikkisuus ja taivas, missä hallita.

SICINIUS. Niin ja sääli, jos oikein häntä kuvaillette.

MENENIUS. Kuvaan hänet sellaiseksi, kuin hän elämässään on. Saas nähdä, paljonko sääliä äiti saa hänestä irti; hänessä ei ole sääliä enempää kuin maitoa koirastiikerissä; sen kyllä kaupunki-parkamme saa tuta; ja tähän kaikkeen te olette syypäät.

SICINIUS. Jumalat meitä armahtakoot?

MENENIUS. Älkää luulkokaan, tällaisessa kohdassa eivät jumalat meitä armahda. Kun hänet karkoitimme, emme me pitäneet heistä lukua; ja nyt, kun hän palajaa niskamme taittamaan, eivät he pidä lukua meistä.

(Sanansaattaja tulee.)

SANANSAATTAJA. Paetkaa, henkenne jos teille rakas. Aputribuuninne vallannut on kansa, Repivät häntä, vannoen nyt, että, Jos lohtua ei rouvat tuo, niin hänet Paloittavat he tuuma tuumalta.

(Toinen sanansaattaja tulee.)

SICINIUS. Mit' uutta?

SANANSAATTAJA. Hyvää! Voittaneet on rouvat. Ja tiessään Marcius on ja volskilaiset. Iloisempaa ei päivää Roomall' ole Tarquinion karkoituksesta' asti ollut.

SICINIUS. Mies, onko varma tietos, aivan varma?

SANANSAATTAJA. Niin varma, kuin ett' aurinko on tulta. Miss' olitte, kun sitä epäilette? Sulusta niin ei tulvavirta syökse, Kuin pelastuneet porteista. Haa! Kuulkaa!

(Rummut pärisevät, torvet ja hoboijat soivat, kaikki yht'aikaa. Ilohuutoja kuuluu näyttämön takaa.)

Pasuunat, torvet, psalttarit ja huilut Ja rummut, kilkat, kansan ilohuudot Aurinkoakin tanssittavat. Kuulkaas!

(Ilohuutoja kuuluu taas.)

MENENIUS. Hyvä uutinen! Käyn rouvia nyt vastaan. Kaupungin täyden on Volumnia väärtti Senaattoreita, patriiseja, konsuleita, Ja tribuuneja teidän kaltaisia Maan, meren täyden. Hyvin rukoilitte Te tänään; tuhat moista päätä aamull' Ei riunaa maksanut. Mik' ilo! Kuulkaas!

(Ilohuutoja ja soittoa.)

SICINIUS. Kostjunal' ensinkin sun uutisestas; Minulta lisäks kiitos!

SANANSAATTAJA. Meillä kaikill' On suureen kiitoksehen suuri syy,

SICINIUS. Lähellä ovatko he?

SANANSAATTAJA. Portill' aivan.

SICINIUS. Nyt heitä vastaan, joukoss' ilakoimaan!

(Rouvat tulevat, senaattorien, patriisien ja kansan saattamina. He kulkevat näyttämön poikitse.)

1 SENAATTORI. Pelastajamme, Rooman turva, terve! Kokohon ruodut! Kiitos jumalille! Ilovalkeitä nyt! Kukkasia tielle! Maanpako-huudon nielköön riemuhuuto! Palauttakaa Marcius, tervehtien Nyt hänen äitiään, ja huutakaa: Terveeksi, rouvat, terveeks!

KAIKKI. Terveeks, terveeks!

(Rummut ja torvet soivat. Kaikk' lähtevät.)

Viides kohta.

Antium. Julkinen paikka.

(Tullus Aufidius seuralaisineen tulee.)

AUFIDIUS. Vie tieto senaattiin, ett' olen täällä; Tuo heille anna; (Antaa paperin.) sen kun lukeneet on. Torille heitä kutsu; siellä minä Todistan, heidän sekä kansan kuullen, Sanani todeks. Hän se, josta kannan, On juuri tullut kaupunkiin ja aikoo Nyt kansan eteen astua ja koittaa Sanoilla puhdistaida. Menkää! (Kolme tai neljä salaliittolaista tulee.) Terveeks!

1 SALALIITTOAINEN. Kuin voitte, herramme?

AUFIDIUS. Kuin miesi, jolle On omat armolahjat myrkyä Ja sääli surmaks.

2 SALALIITTOAINEN. Herra, sama tuuma Jos viel' on teillä, johon apuamme Te pyysitte, niin pelastamme teidät Täst' uhkavaarasta.

AUFIDIUS. En tiedä minä; Noudattaa meidän täytyy kansan mieltä.

3 SALALIITTOAINEN. Niin kauan kuin on riitaa välillänne. Niin horjuu kansa, vaan jos toinen kaatuu. Niin toinen saapi perinnön.

AUFIDIUS. Sen tiedän. Ja täysi syy on mulla hänet murtaa. Ma hänet nostin, kunniallani ma Takasin hänen uskollisuuttansa; Näin noussehena, taimiins' uusiin valoi Hän maireen vihmaa, viettel' ystäväni, Ja siksi voitti luontonsa, jok' aina Tylyksi, nurjaks, ynseäksi tiettiin.

3 SALALIITTOAINEN. Ja itsepäisyytensä, jolla tyhjäksi Hän teki konsuliksi pääsönsä, Kun nöyryys puuttui --

AUFIDIUS. Siitä aion haastaa. Maanpakoon tuosta tuomittuna, tuli Hän liedellen' ja kurkkuns' oikoi mulle; Ma otin hänet vastaan, päällikkyydest' Osalliseksi tein, ja hänen mieltään Kaikessa noudin; tarkoituksihinsa Valita sai hän väestäni parhaat Ja tuoreimmat; häntä palvelin ma; Hänt' autoin saamaan mainetta; mut itse Sen kaiken vei hän, vahingostanipa Jo ylpeilikin; hänen palvelijaltaan Lopulta näytin, enkä vertaiselta; Ja armollaan mua palkitsi hän niinkuin Mitäkin palkkalaista.

1 SALALIITTOAINEN. Aivan niin; Sit' ihmetteli väkikin; ja vihdoin Kun Rooman voitti hän, ja kunniaata Ja saalist' odotimme --

AUFIDIUS. Niinpä niin; Siks häneen jänteheni pingoitankin. Parista naisen kyynelpisarasta. Jok' yhtä halpaa on kuin valhe, myi hän Sotamme suuren veret sekä vaivat. Hän kuolkoon siis! Ma uuteen eloon nousen, Kun kaatuu hän. Haa, kuulkaa!

(Torvensoittoa ja rummunpärrytystä. Kansan ilohuutoja.)

1 SALALIITTOLAINEN. Huomaamatta, Kuin postintuoja, kotikaupunkiinne Te saavuitte, mut hän kun palajaa, Niin ilmaa melu vihloo.

2 SALALIITTOLAINEN. Tyhvät narrit Nuo, joiden lapset hän on surmannut. Kuluttavat nyt hänen kunniakseen Katalat kurkkunsa.

3 SALALIITTOLAINEN. Siis paras teille, Ett', ennenkuin hän esiintyy ja kansan Puheillaan voittaa, miekkaa saa hän maistaa; Me apun' ollaan. Kun hän maassa makaa. Niin voitte hälle ruumispuheen pitää Ja hänet mahtisyineen haudata.

AUFIDIUS. Vait! -- Senaattorit!

(Senaattorit tulevat.)

SENAATTORI. Tervetullut kotiin!

AUFIDIUS. Sit' en ma ansainnut. Mut, hyvät herrat, Mun kirjeen' oletteko lukeneet te Ja tarkkaan.

SENAATTORI. Olemme.

1 SENAATTORI. Ja haikeudella. Tät' edelliset rikoksensa vois hän Sovittaa helpolla; mut kun hän päättää. Miss' alkaa tulis, saavutetut edut Pois lahjoittaapi, omin rahoin meitä Hyvittää tahtovi, ja rauhaa hieroo, Vaikk' antautaan, -- sit' ei voi anteeks suoda.

AUFIDIUS. Hän lähestyy: hänt' itseään nyt kuulkaa.

(Coriolanus tulee liehuvin lipuin ja helisevin soitoin. Joukko kansalaisia seuraa häntä.)

CORIOLANUS. Terve, herrat! Soturinnan ma palaan; En maani lemlest' ole saastuneempi Kuin lähteissäni; yhä noudatan ma Suurt' ylivaltaanne. Siis tietäkää, Ett' onnell' aloin sodan ja sen johdin Veristä tietä Rooman porttiin saakka. Kulunkejamme kolmannesta suuremp' On sotasaalihimme. Rauhan teimme Roomalle yhtä häpeällisen Kuin meidän kansallemme kunniakkaan; Ja tässä jätämme nyt patriisein Ja konsulien allekirjoittaman, Ja Rooman sinetillä vahvistetun Sovintokirjan.

AUFIDIUS. Hyvät herrat, älkää Sitä lukeko; vaan tuolle petturille Sanokaa, että valtaanne hän riettaast' On väärin käyttänyt.

CORIOLANUS. Kuin? Petturi!

AUFIDIUS. Niin, pettur' olet, Marcus.

CORIOLANUS. Marcus!

AUFIDIUS. Niin, Marcus, Cajus Marcus. Luuletko sa Mun suovan sulle Coriolanon nimen. Min Corioliss' itsellesi ryöstit? -- Päämiehet te ja ylimykset, kuulkaa: Hän pettänyt on viekkaast' asianne, Ja teidän Rooman (teidän Rooman, sanon) Hän muutamasta suolavesi-tilkast' On äidilleen ja vaimollensa myynyt, Valansa rikkoen ja päätöksensä Kuin perstan silkin; neuvottelua Ei pitänyt, vaan imettäjinensä Ulisten vonkui voittomme hän hiiteen, Ett' asepojatkin ne punastuivat, Ja toisiins' urhomiehet katselivat Ja ihmettelivät.

CORIOLANUS. Mars, kuulitko sa?

AUFIDIUS. Vait jumalista, poika itkusuu?

CORIOLANUS. Haa!

AUFIDIUS. Parempikaan et ole.

CORIOLANUS. Hävytön parjaaja! Mun sydämmeni On pakahtua kyllyyttään. Vai poika! Oo, sinä orja! -- Anteeks! Ensi kerran Mun haukkua on pakko. Hyvät herrat, Tuo koira valheesta on rangaistava; Hän hyvin tietää (iskuistani merkit Hän kanssaan hautaan vie), ett' itse valheens' Saa syödä hän.

1 SENAATTORI. Vait, kumpikin, ja kuulkaa.

CORIOLANUS. Paloiksi minut lyökää! Nuoret, vanhat Punatkoot veressäni tikareitaan! -- Vai poika! Luihu koira! Kronikkanne Jos totta puhuu, seisoo siinä näin: Kuin kotka kyyhkyslakassa, niin teitä Coriolissa minä säikyttelin. Ja ihan yksin. -- Poika!

AUFIDIUS. Jalot herrat, Noin muistuttaako saa tuo kerskur' rietas Sokeall' onnellansa häpeäänne, Ja teidän kuultenne?

SALALIITTOLAINEN. Hän siitä kuolkoon!

KANSALAINEN. Paloiksi hänet repikää, ja heti! Hän tappoi minun poikani; -- minun tyttäreni; -- hän tappoi minun lankoni, Marcon; -- hän tappoi minun isäni. --

2 SENAATTORI. Seis, seis! Ei mitään väkivaltaa! Hiljaa! Hän jalo mies on, hänen mainehensa Maanpiirin kiertää. Viime rikoksestaan Hän laissa vastatkoon. -- Aufidius, seis! Älä rauhaa häiri!

CORIOLANUS. Oi, jos hänet saisin, Ja kuusi moista, vaikka koko heimon, Mun kelpo miekkan' eteen!

AUFIDIUS. Rietas konna!

SALALIITTOLAINEN. Surmatkaa, surmatkaa hän!

(Aufidius ja salaliittolaiset paljastavat miekkansa ja surmaavat Coriolanon, joka kaatuu. Aufidius polkee häntä jalallaan.)

SENAATTORI. Seis, seis, seis!

AUFIDIUS. Mua kuulkaa, hyvät herrat.

1 SENAATTORI. Tullus, oi!

2 SENAATTORI. Työn teit sä, jota itkevä on miehuus.

3 SENAATTORI. Hänt' älä polje. -- Hiljaa kaikki olkaa. Ja miekat tuppeen!

AUFIDIUS. Hyvät herrat, Kun tietää saatte (tässä kiihkon tilass' On mahdotonta se), kuink' oli teille Se miesi vaarallinen, iloitsette Te hänen surmastaan. Senaatin eteen Mua kutsukaa, niin rehelliseks työni Ma tahdon näyttää taikka rangaistusta Kovinta kärsiä.

1 SENAATTORI. Pois ruumis viekää, Ja surkaa häntä. Kunniata saakoon Hän suurempaa kuin kukaan, jota airut On hautaan saattanut!

2 SENAATTORI. Aufidiota Tuon miehen kiivaus osaks puolustaa. Hyväksi kaikki kääntyy.

AUFIDIUS. Viha jäähtyy; Mun suru valtaa. -- Nostamahan tulkaa, Päämiestä kolme, yhten' olen itse. -- Lyö rumpua; se suruvirttä soikoon; Peitsenne laskekaa! -- Vaikk' on hän täällä Isättömäks ja leskeks monen tehnyt. Jok' yhä itkee hänen tekojaan. Hän muistopatsaan saakoon arvokkaan, -- Avuksi tulkaa!

(Menevät, kantaen Coriolanon ruumista. Surumarssi soipi.)

End of the Project Gutenberg EBook of Coriolanus, by William Shakespeare

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK CORIOLANUS ***

***** This file should be named 20188-8.txt or 20188-8.zip ***** This and all associated files of various formats will be found in: <http://www.gutenberg.org/2/0/1/8/20188/>

Produced by Tapio Riikonen

Updated editions will replace the previous one--the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm

electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or

proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF

WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY

- You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue

Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pglaf.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information: Dr. Gregory B. Newby Chief Executive and Director gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe

to our email newsletter to hear about new eBooks.

Coriolanus, by William Shakespeare

A free ebook from <http://manybooks.net/>